

Vägledning -

Bedöma fondförvaltare och fonder utifrån fondavtal
2018:1 version 1

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Väglidningarna innehåller samlad information om vad som gäller inom ett verksamhetsområde. Väglidningarna tas fram av Pensionsmyndigheten.

En väglidning kan innehålla beskrivningar av:

- författningsbestämmelser
- förarbeten
- praxis
- JO:s beslut.

Väglidningarna uppdateras löpande och publiceras på Pensionsmyndighetens webbplats, <http://www.pensionsmyndigheten.se/Vagledningar.html>.

Väglidning 2018:1 Bedöma fondförvaltare och fonder utifrån fondavtal,
version 1

Innehåll

1.	Inledning	1
2.	Allmänt om reglering av premiepension	2
2.1.	Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet	2
2.2.	Finansiering av premiepensionsverksamheten	2
3.	Allmänt om intern styrning av granskning på fondtorget.....	4
3.1.	Fondtorgsavdelningens ansvar.....	4
4.	Allmänt om förvaltningslagen.....	5
4.1.	Förvaltningslagens tillämpningsområde	5
4.2.	Grunder för god förvaltning.....	6
5.	Ansökan om fondavtal	8
5.1.	Grunder för fondavtal	8
5.2.	Kan ansökan om fondavtal behandlas	9
5.2.1.	Skriftlig ansökan med bifogade handlingar	9
5.2.2.	Språk i ansökan.....	9
5.2.3.	Undertecknat fondavtal	10
5.2.4.	Inbetald ansökningsavgift	10
5.3.	Handlägga ansökan - förvaltningsrätt.....	11
5.3.1.	Ansökan om fondavtal inleder ett ärende	12
5.3.2.	Anlitande av ombud eller biträde vid ansökan	12
5.3.3.	Partsinsyn.....	13
5.3.4.	Utredningsansvar.....	13
5.3.5.	Ofullständiga ansökningar kan komma att avvisas	15
5.3.6.	Vid försenad handläggning av ansökan	16
5.3.7.	Dokumentation.....	17
5.3.8.	Kommunikation av material före beslut	17
5.3.9.	Klargörande motivering till beslut	19
5.3.10.	Rättelse och ändring av beslut rörande ansökan.....	20
5.3.11.	Vid överklaganden från fondförvaltare.....	21
6.	Prövning av fondförvaltare och fond.....	23
6.1.	Grunder för prövning	23
6.1.1.	Översikt - avtalsvillkor som ska prövas vid ansökan	25
6.1.2.	Översikt – definierade grupper och personer i fondavtalet	27
6.2.	Centrala utgångspunkter vid prövning.....	28
6.2.1.	Lämplighet och god sed	28
6.2.2.	Intressekonflikter	28
7.	Fondförvaltare som avtalspart.....	30
7.1.	Identifierade risker hos fondförvaltare	30
7.2.	Inledande utredning av fondförvaltaren	31
7.2.1.	Företagsgrupp och ägarförhållanden.....	31
7.2.2.	Utländska förvaltningsbolag och svenska fondhotell	32
7.2.3.	Fondverksamhetens organisation.....	32
7.2.4.	Nyckelpersoner och intressenter inom fondverksamheten	32

7.3.	Fondförvaltare ska uppfylla krav i socialförsäkringsbalken	33
7.3.1.	Verksamhetshistorik	33
7.3.2.	Hållbarhetsinformation.....	34
7.3.3.	Avgifter	34
7.3.4.	Rapportering av kostnader	35
7.4.	Högsta antal fondavtal (2.5).....	35
7.4.1.	När behöver fondförvaltare ansöka om nytt fondavtal.....	36
7.5.	Prisreduktion – fondtyp och förvaltargrupp (Bilaga A)	36
7.6.	Regelefterlevnad och rättskapacitet (3.5)	37
7.6.1.	Regelefterlevnad (3.5.1).....	38
7.6.2.	Erforderliga myndighetstillstånd (3.5.2).....	39
7.6.3.	Rättskapacitet (3.5.3)	41
7.7.	Lämplighet och god sed (3.7)	41
7.7.1.	Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet (3.7.1)	42
7.7.2.	God sed på premiepensionsområdet (3.7.3, Bilaga C)	47
7.8.	Affärsmodell, strategier och riktlinjer (3.8)	51
7.9.	Information om fondförvaltarens organisation m.m.(3.11) ...	53
7.10.	Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden (3.12).....	54
7.11.	Utredning eller ingripande från annan myndighet (3.14)	56
7.12.	Försäkringar (3.16).....	59
7.13.	Intressekonflikter (3.18)	59
7.13.1.	Generellt om intressekonflikter (3.18.1)	59
7.13.2.	Reglering och dokumentation av intressekonflikter (3.18.2)	61
7.13.3.	Vissa särskilda intressekonflikter (3.18.3)	63
7.14.	Tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation (3.19)...	65
7.14.1.	Generellt om tredjepartsförhållanden (3.19.1).....	65
7.14.2.	Förvaringsinstitut (3.19.2)	67
7.14.3.	Extern kapitalförvaltare (3.19.3).....	69
7.15.	Hållbarhet (3.20)	69
7.15.1.	Minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning (3.20.1)	69
7.15.2.	Krav på information om hållbarhetsarbete (3.20.2)	70
7.16.	Korrekt information m.m. (3.22).....	72
8.	Fonder och deras förvaltning	74
8.1.	Identifierade risker i fondförvaltningen.....	74
8.2.	Fonder ska uppfylla krav i socialförsäkringsbalken	74
8.2.1.	Fondinformation (3.9).....	75
8.2.2.	Fondens avkastningshistorik (SFB + Bilaga C)	76
8.2.3.	Krav på förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet (3.6.1, 3.6.2)	81
8.3.	Fondens lämplighet (3.7.2).....	84

8.4.	Olämpliga fonder inom premiepensionen (Bilaga C)	86
8.5.	Marknadsmässiga villkor (Bilaga C)	88
8.6.	Olämpliga placeringar inom premiepensionen (Bilaga C)	89
8.6.1.	Innehav i fonder förvaltade inom företagsgruppen (Bilaga C)	91
8.7.	Dolda avgiftsuttag (Bilaga C)	94
8.8.	Innehav och handel (3.17)	97
8.8.1.	Marknadsmässig prissättning (3.17.1)	97
8.8.2.	Redovisning och information om fondinnehav (3.17.2)	98
8.9.	Handel (3.4)	100
8.9.1.	Behörig person vid handel (3.4)	100
8.9.2.	Krav på daglig handel (3 Bilaga B)	100
8.9.3.	Betalningsinstruktion och fakturaadress (6.1 Bilaga B)	101
8.9.4.	Betalningsvillkor (6.3 Bilaga B)	101
8.9.5.	Valuta (6.4 Bilaga B)	102
8.9.6.	Information om handelsdagar (7.1 Bilaga B)	103
9.	Fondförvaltares marknadsföring	104
9.1.	Identifierade risker vid marknadsföring	104
9.2.	Marknadsföring av fonder (3.15.1)	105
9.3.	Provisioner och ersättningar (3.15.2)	108
9.4.	Pensionsmyndighetens namn och namnlogotyp (3.15.3)	111
10.	Källförteckning	113

Förkortningar

Bilaga A	Fondavtal Prisreduktion Bilaga A
Bilaga B	Fondavtal Handel i fonder Bilaga B
Bilaga C	Fondavtal God sed på premiepensionsområdet Bilaga C
Fondavtal	Fondavtal mellan Pensionsmyndigheten och fondförvaltare
FFFS 2013:9	Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder (FFFS 2013:9)
FI	Finansinspektionen
FL	Förvaltningslag (2017:900)
2017 års prop. FL	Regeringens proposition 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag
LVF	Lag (2004:46) om värdepappersfonder
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
PFS 2018:5	Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (PFS 2018:5)
2017 års dep. promemoria premiepension	Finansdepartementets promemoria Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem (19 dec 2017)
2018 års prop. premiepension	Regeringens proposition 2017/18:247 Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem
SFB	Socialförsäkringsbalken (2010:110)
SKP-rapporten	Pensionsmyndighetens rapport Stärkt konsumentskydd inom premiepensionen (PID157780)
UCITS-direktivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)

Sammanfattning

I denna vägledning behandlas rättsliga förutsättningar för avtal mellan Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare inom premiepension och fondförvaltare. Det omfattar såväl reglering genom lagar, förordningar och föreskrifter som de avtalsvillkor som fondförvaltare ska efterleva. Både bestämmelser i socialförsäkringsbalken och villkoren i fondavtalet med bilagor ligger till grund för Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltare och fonder.

Vägledningen är främst inriktad på tillämpningen av regelverket, vilket inkluderar fondavtalets villkor och ger stöd vid de bedömningar av fondförvaltare och fonder som ska göras. De ska också ge stöd vid beredningen av de beslut Pensionsmyndigheten ska fatta med anledning av fondförvaltares ansökan om att fondavtal.

I kapitel 2-4 beskrivs övergripande de regler som styr Pensionsmyndighetens verksamhet vad gäller premiepensionens fondtorg och granskningsarbete rörande fondförvaltare och fonder.

I kapitel 5 behandlas de regelverk som utgör grunderna för fondavtal, samt den förvaltningsrättsliga reglering som ska tillämpas vid handläggning av ansökan om fondavtal.

I kapitel 6 beskrivs övergripande grunder för prövning och bedömning av fondförvaltare och fonder. I kapitlet lämnas översikter över de författningskrav och avtalsvillkor som fondförvaltare ska uppfylla vid ansökan samt de olika aktörer som definieras i fondavtalet.

Därefter följer tre kapitel som ger stöd vid bedömningen av om en fondförvaltarens vid ansökan om fondavtal uppfyller författningskrav och de avtalsvillkor som Pensionsmyndigheten bestämt. Kapitlen är fördelade utifrån tre områden:

7. Fondförvaltaren som avtalspart
8. Fonder och deras förvaltning
9. Fondförvaltarens marknadsföring.

Läsanvisning

Varför en vägledning?

Denna vägledning ska vara ett hjälpmedel för Pensionsmyndighetens medarbetare i handläggning och prövning av ansökningar från fondförvaltare om att få ingå fondavtal och det granskningsarbete som följer av detta.

Vägledningen riktar sig främst till Fondtorgsavdelningens personal. Den kan även vara stöd vid utbildning för Pensionsmyndighetens övriga personal som är involverade i arbete som rör fondtorget.

Vägledningen redovisar och förklarar lagar och andra bestämmelser. Den redogör för de delar av lagens förarbeten som är särskilt viktiga för att förstå hur lagen ska tillämpas. Den redogör också för rättspraxis samt för Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstaganden när sådana finns. I denna vägledning redovisas även hur de avtalsvillkor som styr avtalsförhållandet mellan Pensionsmyndigheten och fondförvaltarna ska förstås och tillämpas.

Hänvisningar

I vägledningen finns hänvisningar till lagar, förordningar, förarbeten, rättsfall, föreskrifter, och andra interna styrdokument samt vägledningar. Hänvisningen finns antingen angiven i löpande text eller inom parentes i direkt anslutning till den mening eller det stycke den avser.

Exempel

Vägledningen ska innehålla exempel. I takt med att praxis utvecklas görs komplettering med exempel. De är komplement som åskådliggör gällande praxis och hur en regel eller ett avtalsvillkor ska tillämpas.

Historik

Historikbilagan innehåller inga hänvisningar eftersom Vägledningen är ny. Historikbilagan ska innehålla en kortfattad beskrivning av de sakliga ändringar som gjorts i respektive version av vägledningen. Genom historiken får man överblick över nyheterna i vägledningen.

Att hitta rätt i vägledningen

I vägledningen finns en innehållsförteckning. Innehållsförteckningen är placerad först och ger en översiktsbild av vägledningens kapitel och avsnitt.

1. Inledning

Premiepensionssystemet är ett livslångt obligatoriskt pensionssparande som omfattar alla som haft pensionsgrundande inkomst i Sverige från 1995 och framåt och är födda 1938 eller senare. Den grundläggande tanken med premiepensionssystemet var att skapa förutsättningar för högre pensioner genom att ge pensionsspararna möjlighet att tillgodogöra sig aktiemarknadens förväntade meravkastning. Det var en viktig pusselbit i övergången från ett förmånsbestämt system där möjligheten till meravkastning skulle kompensera för att individens risk ökade i det reformerade pensionssystemet.

Alla som har ett premiepensionssparande kan välja att placera premiepensionskapitalet i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg i upp till fem fonder. Statens förvalsalternativ AP7 Såfa och Sjunde AP-fondens valbara portföljer är alternativ för dem som inte vill göra ett eget fondval. Marknadsvärdet för fondtorget var i januari 2018 cirka 1 100 miljarder kronor och uppskattas växa till cirka 4 900 miljarder kronor år 2040.

Premiepensionsspararens individuella premiepensionskonto kan jämföras med en statlig försäkring där myndigheten är försäkringsgivare och formell andelsägare i de fonder som premiepensionssparare placerar i. Det finns både fondförsäkring och traditionell försäkring. Det senare alternativet som kan väljas vid utbetalning av premiepension, berörs inte i denna vägledning.

Utbudet på fondtorget

Pensionsmyndigheten bestämmer vilket fondutbud som ska finnas på fondtorget. För att en fondförvaltare ska få ingå fondavtal krävs att denne har tillstånd att bedriva fondverksamhet eller rätt att marknadsföra fonder enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF) som genomför UCITS-direktivet¹. Fondförvaltare och fonder ska även uppfylla villkoren i fondavtalet för att få ingå fondavtal och efterleva dessa under avtalstiden.

Stärkt konsumentskydd på fondtorget

Under senare år har Pensionsmyndigheten sagt upp avtal med fondförvaltare vilket visat på behov av att stärka konsumentskyddet. Riksdagen har därför fattat beslut om ny reglering och Pensionsmyndigheten har inrättat en Fondtorgsavdelning, samt skärpt villkoren för att få ingå fondavtal och infört granskning av fondförvaltare och fonder i syfte att stävja missbruk och göra fondtorget mer säkert.

Pensionsmyndigheten utövar inte tillsyn över fondförvaltare

Att Pensionsmyndigheten, som ett led i granskningen av fondförvaltare och fonder, kan säga upp ett fondavtal kommer inte i konflikt med grunderna för tillsyn av fondförvaltare i EU-rätten.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)

2. Allmänt om reglering av premiepension

Pensionsmyndighetens verksamhet kan delas in i två delar, försäkringsverksamheten inom premiepensionssystemet, där fondtorget ingår och förvaltningsmyndighetens verksamhet rörande övriga socialförsäkringsförmåner. I detta kapitel beskrivs övergripande regleringen som styr Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet.

2.1. Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet

64 kap SFB

3 § Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepension.... Myndighetens verksamhet i fråga om premiepension ska bedrivas enligt försäkringsmässiga principer.

Ytterligare bestämmelser om Pensionsmyndighetens verksamhet m.m. finns i lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet.

Det framgår av 64 kap 3 § SFB att Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepension och att premiepensionsverksamheten ska bedrivas enligt försäkringsmässiga principer.

I 64 kap 3§ SFB hänvisas till ytterligare bestämmelser i lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet. Där finns bestämmelser om hur verksamheten ska bedrivas så att den uppfyller de krav som ställs på en försäkringsrörelse. Lagen har ett konsumentskyddande syfte.

Skyddet utgörs främst av att försäkringsgivaren ska säkerställa att förvaltade tillgångar minst ska motsvara de beräknade skulder som försäkringsgivaren har till premiepensionsspararna. De tillgångar som motsvarar skulderna kallas för skuldtäckningstillgångar. För fondförsäkringsverksamheten, där premiepensionsspararna står placeringsrisken, innebär det att skuldens storlek står i överensstämmelse med det kapital som förvaltas i fonder.

Försäkringsverksamheten redovisas separat i myndighetens årsredovisning och finansieras utanför statsbudgeten.

2.2. Finansiering av premiepensionsverksamheten

64 kap SFB

Kostnader för premiepensionsverksamheten

37 § Pensionsmyndighetens kostnader för skötseln av premiepensionssystemet ska täckas genom avgifter som dras av från tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton, om de inte täcks på något annat sätt. Pensionsmyndigheten bestämmer när avgifterna ska tas ut. Avgifterna disponeras av myndigheten.

38 § Avgifterna ska bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med skäligen fördelning mellan pensionsspararna. Hänsyn ska då tas till under- eller överskott från det föregående året.

39 § Avgifterna ska helt eller delvis anges som en procentsats av tillgodohavandet på varje pensionssparares premiepensionskonto. När procentsatsen fastställs får Pensionsmyndigheten utgå från en uppskattning av det sammanlagda värdet av tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton

Avgifter från fondförvaltare

§ 40 Pensionsmyndigheten ska ta ut avgifter från fondförvaltare för att täcka myndighetens kostnader för

- handläggning av ansökan enligt 17 c §,
- granskning av fondförvaltare och fonder enligt 3 § tredje stycket, och
- information om fonder.

Bestämmelserna i 37 § andra stycket gäller även för sådana avgifter

Förordning (2018:1302) om premiepension

10 § Pensionsmyndigheten ska varje år se över ansökningsavgifterna och vid behov föreslå ändringar av dem. Ett sådant förslag ska lämnas till regeringen senast den 1 oktober.

11 § ... Pensionsmyndigheten ska varje år se över den årliga avgiften och vid behov föreslå ändringar av den. Ett sådant förslag ska lämnas till regeringen senast den 1 oktober.

Förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten

3 § Myndigheten ska säkerställa att dess kostnader för olika försäkringsområden finansieras genom rätt finansieringskälla. Myndigheten ska, när det gäller ålderspensionssystemet, senast den 15 maj varje år lämna en samlad redogörelse och en framställan om ersättning

- för administrationen av inkomstpension och tilläggspension, som ska täckas genom uttag från Första-Fjärde AP-fonderna, och

- för administrationen av premiepension som ska täckas genom avgifter som ska dras från pensionsspararnas premiepensionskonton.

Enligt 3 § i förordningen (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten ansvarar myndigheten för att kostnader finansieras genom rätt finansieringskälla. Myndigheten ska årligen begära en framställan om ersättning till regeringen om bland annat den ersättning myndigheten som försäkringsgivare behöver ta ut från premiepensionsspararna konton.

Finansieringen av försäkringsverksamheten inom premiepension regleras i 64 kap 37-39 §§ SFB. Där framgår att myndigheten har rätt att ta ut avgifter för att täcka de kostnader som uppstår för att sköta premiepensionssystemet. Huvudprincipen är att avgifter kan tas ut från premiepensionsspararna konton, om inte avgifter kan tas ut på annat sätt eller om andra avgifter inte ger full kostnadstäckning.

Enligt 64 kap 40 § SFB ska avgifter tas ut från fondförvaltare för att finansiera handläggning av ansökan och granskning i enlighet med 17 c § i samma kapitel. Avgift får även tas ut för information om fonder. Avgifterna regleras närmare i förordning (2018:1302) om premiepension där det framgår att myndigheten varje år ska se över avgifterna och föreslå ändringar av dem.

3. Allmänt om intern styrning av granskning på fondtorget

I detta kapitel behandlas den interna styrningen som styr granskningsarbetet på fondtorget.

3.1. Fondtorgsavdelningens ansvar

Arbetsordningen är utgångspunkt för myndighetens styrning och stöd vad gäller fondtorgsavdelningens verksamhet och granskning på fondtorget.

Av arbetsordningen (11.1) framgår att fondtorgsavdelningen ansvarar för:

- a. Att inför ingående av avtal med fondförvaltare och inför registrering av en fond granska att fondförvaltaren och aktuell fond uppfyller kraven enligt regelverket,
- b. att fortlöpande granska att fondförvaltare och fonder lever upp till regelverkets krav, och
- c. att verksamheten på fondtorgsavdelningen beskrivs utifrån fastställda rutiner och en årligen beslutad granskningsplan

Enheten för förvaltning av fondtorget ansvarar för:

- a. Kontroll av fonder och fondförvaltare, vilket omfattar initiala kontroller inför ett eventuellt inträde på fondtorget och löpande kontrollverksamhet,
- b. omvärldsbevakning och
- c. riskhantering för fondtorget

Av arbetsordningen framgår att det finns stöd i fondärenden, där granskningsärenden ingår (1.3). Det ska finnas vägledning, rättsliga stöddokument, som beskriver hur lagar och bestämmelser ska förstås och tillämpas, det avser även avtalsvillkoren i fondavtalet.

Det ska även finnas handledningar som anger vilka arbetsmoment som ska utföras, och som beskriver de aktiviteter och arbetsmoment som ingår i processen, hur de ska utföras och av vem. De innehåller också avsnitt om vad som gäller generellt för vissa viktiga arbetsmoment, till exempel hur dokumentationen ska göras i ett ärende. De innehåller dessutom information om andra styrdokument, typärenden m.m.

Om en avvikelse från beslutad handledning behöver göras, får det endast göras efter särskilt beslut.

4. Allmänt om förvaltningslagen

I detta kapitel ges en introduktion till förvaltningslagens tillämpning vid prövning av ansökan från fondförvaltare och beslut om att bevilja eller avslå ansökningar och grunderna för god förvaltning.

4.1. Förvaltningslagens tillämpningsområde

Lagen gäller i förvaltningsverksamhet

1 § Denna lag gäller för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna och handläggning av förvaltningsärenden hos domstolarna. Bestämmelserna i 5–8 §§ om grunderna för god förvaltning gäller även i annan förvaltningsverksamhet hos förvaltningsmyndigheter och domstolar.

Avvikande bestämmelser i andra lagar eller i förordningar

4 § FL

Om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från denna lag, tillämpas den bestämmelsen.

Grunderna för god förvaltning

Legalitet, objektivitet och proportionalitet

5 §

En myndighet får endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.

I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk.

Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet.

Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.

§ 6. Service,

§ 7. Tillgänglighet och

§ 8. Samverkan

Pensionsmyndigheten har som förvaltningsmyndighet skyldighet att följa förvaltningslagen i handläggning av ärenden som rör ansökan från fondförvaltare om att ingå fondavtal (1 § FL). Om en annan lag eller förordning innehåller en bestämmelse som avviker från denna lag, tillämpas den bestämmelsen (4 § FL).

Förvaltningslagen innehåller regler för hur myndigheter ska handlägga ärenden och sköta kontakterna med allmänheten. Lagen ska säkerställa att myndigheterna bland annat ger service till allmänheten samt motverka att ett förvaltningsförfarande tar alltför lång tid och att ärenden prövas i för många instanser.

Hänvisning till vägledning om förvaltningsrätt

I Pensionsmyndighetens *Vägledning – Förvaltningsrätt* finns det närmare beskrivning om förvaltningslagens bestämmelser samt när de gäller och när man i stället ska tillämpa annan lagstiftning.

Fondtorgsavdelningens handläggning av ansökningar om att få ingå fondavtal ska följa förvaltningslagen. Det är en skillnad från handläggning av ansökningar om pensionsförmåner som styrs av bestämmelser i socialförsäkringsbalken. Då myndighetens *Vägledning - Förvaltningsrätt* inte är heltäckande för fondtorgsavdelningens del i dessa frågor, beskrivs detta i avsnitt 5.3. Handlägga ansökan förvaltningsrätt.

Pensionsmyndigheten måste också i andra kontakter med enskilda, såväl individer och företag, se till att förvaltningslagens bestämmelser följs.

Bestämmelserna i förvaltningslagen ger uttryck för en miniminivå. Det innebär bland annat att en myndighet kan välja att gå längre i sin service och andra åtgärder till förmån för den enskilde. Lagen innebär också att om det finns bestämmelser i en annan lag eller förordning, exempelvis socialförsäkringsbalken, som avviker från en bestämmelse i förvaltningslagen så ska de bestämmelserna användas i stället (se 4 § FL).

4.2. Grunder för god förvaltning

Bestämmelserna i om grunderna för god förvaltning, 5–8 §§ FL, vilka redovisas nedan, gäller även i annan förvaltningsverksamhet hos förvaltningsmyndigheter (1 § andra stycket FL).

Av förarbeten framgår att vissa av lagens bestämmelser ska gälla också för annan förvaltningsverksamhet (faktiskt handlande) hos dessa myndigheter (2017 års prop. FL² sid 25 f och 286). Det innebär att bestämmelserna om legalitet, objektivitet, proportionalitet, service och tillgänglighet i förhållande till allmänheten och samverkan med andra myndigheter även omfattar den hantering och de åtgärder som Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare vidtar i försäkringsverksamheten, till exempel civilrättsliga beslut rörande fondavtalet efter att fondavtal har ingåtts.

Lagstiftaren uttrycker också att förvaltningslagens grundläggande förfaranderegler, utöver 5–8 §§, bör kunna tillämpas i alla former av ärenden. (2017 års prop. FL sid 47 ff). Fondtorgsavdelningen behöver därför också efter att fondavtal ingåtts och under avtalstid följa relevanta bestämmelser exempelvis avseende dokumentation och kommunikering i förvaltningslagen. Detta för att säkerställa att granskning och beslut rörande fondavtal och fondförvaltare hanteras på ett rättssäkert sätt.

Legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 § FL)

Myndigheten får endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen. *Legalitetsprincipen* innebär att alla myndigheter i sin verksamhet måste underkasta sig lagar och andra rättsregler. Det betyder att all offentlig maktutövning måste ha stöd i lag. Den kommer till uttryck i 5 § första stycket FL.

Myndigheters maktutövning ska vara normmässig och förutsägbar och inte slumpmässig eller godtycklig.

Allt som vi gör i vårt uppdrag måste ha stöd i lag, annars kan förvaltningsdomstolar efter överklagande upphäva ett förvaltningsbeslut med hänvisning till att det saknas nödvändigt författningsstöd för en viss åtgärd (SOU 2010:29 s. 145). Men det är viktigt att hålla i minnet att det ofta finns ett handlingsutrymme i lagen, eftersom lagstiftaren omöjligt kan förutse och reglera alla situationer som kan inträffa.

---

² Regeringens proposition 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag

Objektivitetsprincipen innebär att en myndighet ska vara opartisk och bara lägga sakliga förutsättningar till grund för sin bedömning. Den innebär att vi ska hantera varje ärende individuellt, utifrån ärendets specifika förutsättningar. Det är till exempel inte tillåtet att särbehandla en fondförvaltare på grund av personliga förhållanden såsom etniskt ursprung eller nationalitet.

Förenklat uttryckt innebär *proportionalitetsprincipen* att en ingripande åtgärd ska vara ägnad att tillgodose det åsyftade ändamålet. En myndighet får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot (5 § tredje stycket FL).

Service (6 § FL)

Av förvaltningslagen framgår att myndigheter ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Bestämmelsen ger uttryck för den serviceskyldighet som enligt förvaltningslagen åligger myndigheter i kontakten med allmänheten. Skyldigheten ska garantera att individer och företag som vänder sig till en myndighet får den hjälp och de upplysningar som de behöver utan onödigt dröjsmål.

Det är alltså främst den enskildes intressen som ska tillgodoses, men naturligtvis ska myndigheter generellt sträva efter att arbeta effektivt (jfr 9 § FL).

Tillgänglighet och samverkan (7-8 §§ FL)

I förvaltningslagen finns grundläggande krav på myndigheternas tillgänglighet för allmänheten i olika avseenden. Det är inte bara viktigt att se till en generell tillgänglighet på olika sätt, utan också att tillgängligheten är för alla, oavsett exempelvis språksvårigheter.

Av lagen framgår det att en myndighet ska vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas (7 § första stycket FL).

Av förvaltningslagen framgår vidare att en myndighet ska samverka med andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde. En myndighet ska i rimlig utsträckning hjälpa den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter (8 § FL).

5. Ansökan om fondavtal

I detta kapitel behandlas reglering rörande fondavtal och ansökan om fondavtal från fondförvaltare. Genom att ingå fondavtal fullgör Pensionsmyndigheten uppdraget att erbjuda fonder med olika placeringsinriktning och riskprofil på fondtorget för premiepension.

5.1. Grunder för fondavtal

64 kap SFB

3 § Pensionsmyndigheten ska förvalta premiepensionsmedlen genom att
1. ingå avtal om att erbjuda en fond på fondtorget (fondavtal) med fondbolag, fondföretag eller förvaltningsbolag enligt 1 kap. 1 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder (fondförvaltare),

Pensionsmyndighetens fondavtal

17 a § Pensionsmyndighetens fondavtal ska vara affärsmässiga och standardiserade... (och i övrigt innehålla de villkor som krävs för att kunna upprätthålla god sed på premiepensionsområdet).

I 64 kap. 3 § SFB regleras att Pensionsmyndigheten ska ingå fondavtal med fondförvaltare. Med fondförvaltare avses fondbolag, fondföretag och förvaltningsbolag, vilka är de juridiska personer som kan vara avtalspart.

I förarbeten till socialförsäkringsbalken förtydligas att det ska ingå ett fondavtal per fond (2018 års prop. premiepension³ s. 64). Det innebär att ett fondavtal endast kan omfatta en av fondens andelsklasser.

I 64 kap 17 a § regleras bland annat att fondavtal ska vara affärsmässiga och standardiserade. Med affärsmässighet menas att myndigheten ska beakta bästa branschstandard och fondtorgets särskilda funktionssätt vid utformningen av villkor i fondavtal, eftersom premiepensionsverksamheten ska bedrivas enligt försäkringsmässiga principer. Myndighetens beslut om åtgärder ska verka för pensionsspararnas bästa och säkerställa att tjänster som köps in av följer uppställda krav (2017 års dep. promemoria premiepension s. 31-32).

I 64 kap 17 a § regleras också att fondavtal ska innehålla vissa villkor ifråga om fondförvaltare (p.1-8) respektive fonden (p1-2). Avsikten är att dessa villkor om fondförvaltarens och fondens verksamhet ska gå utöver de krav som följer av fondregelverket⁴ (2018 års prop. premiepension s. 32).

Det framgår även av förarbeten att förhållandet mellan Pensionsmyndigheten och fondförvaltarna ska regleras genom avtal, d.v.s. vila på civilrättslig grund och att fondavtalen ska vara standardiserade för att säkerställa att samma villkor ska gälla för alla fondförvaltare som erbjuder fonder på fondtorget (2018 års prop. premiepension s. 31).

---

³ Regeringens proposition 2017/18:247 Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem.

⁴ Med fondregelverket avses UCITS-direktivet, tillämpliga EU-förordningar, nationell lagstiftning om värdepappersfonder samt nationella föreskrifter.

Det innebär att tvister som rör tillämpning av fondavtalet och beslut om åtgärder, under avtalstid, till exempel att väljstoppa en fond eller uppsägning av fondavtal med en fondförvaltare, prövas av allmän domstol.

Efter att ett fondavtal har ingåtts med en fondförvaltare kan vissa händelser leda till att fondförvaltare måste ansöka om nytt fondavtal och genomgå ny prövning, se avsnitt 7.4.1.

5.2. Kan ansökan om fondavtal behandlas

Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal PFS 2018:5

1 § En fondförvaltares ansökan om att ingå ett fondavtal enligt 64 kap. 17 c § socialförsäkringsbalken ska vara skriftlig och göras på formulär som har fastställts av Pensionsmyndigheten.
2 § Språket i en ansökan om att ingå ett fondavtal och i de till ansökan bifogade handlingarna ska vara svenska om inte annat anges.
3 § En ansökan om att ingå ett fondavtal ska vara undertecknad av ställföreträdare för fondförvaltaren.
4 § Till ansökan om att ingå ett fondavtal ska bifogas
1. handling som styrker ställföreträdarens behörighet att företräda fondförvaltaren, och
2. två exemplar av fondavtalet i original som var för sig är undertecknat och signerat med initialer på varje avtalssida av ställföreträdare för fondförvaltaren.
5 § En ansökan om att ingå ett fondavtal ska skickas till ett av Pensionsmyndigheten anvisat mottagningsställe.
6 § Avgiften för en ansökan om att ingå ett fondavtal ska betalas in till ett av Pensionsmyndigheten anvisat konto med angivande av de uppgifter som följer av Pensionsmyndighetens vid tidpunkten för ansökan gällande instruktioner.

I Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (PFS 2018:5) finns krav för ansökan från fondförvaltare. I följande avsnitt ges stöd för hur Pensionsmyndigheten ska tillämpa dessa bestämmelser vid bedömning av om en ansökan kan läggas till grund för prövning eller kan avvisas. Närmare stöd gällande avvisning finns i avsnitt 5.3.5.

5.2.1. Skriftlig ansökan med bifogade handlingar

Fondförvaltarens skriftliga ansökan ska ha gjorts på Pensionsmyndighetens formulär (1§). För det fall ansökan görs på annat sätt ska sökanden föreläggas att inkomma med en ansökan på fastställt formulär som är undertecknat av ställföreträdare för fondförvaltaren. Om sökanden inte efterkommer föreläggandet kan ansökan komma att avvisas.

Att ansökan ska vara skriftlig innebär i praktiken att den kan göras på papper eller elektroniskt.

5.2.2. Språk i ansökan

Av föreskrifterna (PFS 2018:5) framgår att språket i ansökan och bifogade handlingar ska vara svenska om inget annat anges (2§).

Ansökningsformuläret och faktablad (KIID) ska med denna utgångspunkt vara på svenska språket. Fondavtalet medger att viss annan information kan lämnas på engelska. Av myndighetens Anvisningar till fondavtalet, för fondförvaltare som vill ansöka om fondavtal, framgår närmare vilka dokument som godtas på engelska.

I händelse av att en ansökan om fondavtal eller därtill bifogade bilagor som har kommit in till Pensionsmyndigheten är utfärdade på annat språk än svenska ska sökanden föreläggas att inkomma med handlingarna översatta

till svenska. Det gäller dock inte för de dokument som anges i myndighetens Anvisningar till fondavtalet som kan lämnas på engelska språket.

Om sökanden saknar rätt till hjälp med översättning (vilket bör vara normalfallet) och om sökanden inte inkommer med nya handlingar på svenska, eller engelska enligt myndighetens Anvisningar till fondavtalet, kan ansökan komma att avvisas. Vid en bedömning av om ansökan ska avvisas bör Pensionsmyndigheten ta ställning till om de handlingar som inte har översatts är av särskilt stor betydelse i ärendet, vilka konsekvenser det kan få att handlingarna inte är översatta.

5.2.3. Undertecknat fondavtal

Av 4 § i föreskrifterna (PFS 2018:5) framgår att ansökan om att ingå fondavtal ska vara undertecknad av ställföreträdare för fondförvaltare och att det ska bifogas:

- a. handling som styrker ställföreträdarens behörighet att företräda fondförvaltaren samt
- b. två exemplar av fondavtalet i original som var för sig är undertecknat och signerat med initialer på varje avtalssida av ställföreträdare för fondförvaltaren

Till ansökan ska bifogas en handling som styrker att undertecknande ställföreträdare är behörig att företräda fondförvaltaren i ansökningsförfarandet. Pensionsmyndigheten kan behöva kontrollera behörigheten. Ett befullmäktigt ombud kan inte vara ställföreträdare.

Det framgår också att det ska bifogas två exemplar av fondavtalet i original som båda är undertecknade av ställföreträdare för fondförvaltaren. För det fall ovanstående handlingar inte har bifogats ansökan ska sökanden föreläggas att inkomma med handlingarna inom viss tid. Om sökanden inte efterkommer föreläggandet kan ansökan komma att avvisas.

Ställföreträdare för fondförvaltaren kan vara styrelseledamot, särskild firmatecknare, verkställande direktör eller motsvarande. Ett befullmäktigt ombud kan inte vara ställföreträdare. En ansökan som inte är undertecknad eller är undertecknad av någon som inte är ställföreträdare kan, efter förläggande att rätta till bristen, komma att avvisas.

5.2.4. Inbetald ansökningsavgift

113 kap SFB

41 § I fråga om rättelse, ändring och överklagande av följande beslut av Pensionsmyndigheten gäller bestämmelserna i 36–49 §§ förvaltningslagen (2017:900):

2. Beslut enligt 64 kap. 40 § om att ta ut avgift från fondförvaltare.

Förordning (2018:1302) om premiepension

7 § Avgiften för handläggning av en ansökan enligt 64 kap. 17 c § socialförsäkringsbalken ska betalas till Pensionsmyndigheten när ansökan ges in. Om avgiften inte betalas då, ska sökanden föreläggas att betala avgiften inom en viss tid. Följs inte föreläggandet ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

8 § Ansökningsavgiften för en fondförvaltares första ansökan om att få ingå ett fondavtal är 75 000 kronor. För ansökan om att få ingå ytterligare fondavtal är avgiften 10 000 kronor per fondavtal.

9 § Ansökningsavgift ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som en ansökan avser.

Enligt 64 kap. 40 § SFB ska Pensionsmyndigheten bland annat ta ut avgifter från fondförvaltare för att täcka myndighetens kostnader för handläggning av ansökan om att ingå fondavtal. I förordning (2018:1302) om premiepension regleras storleken på ansökningsavgiften och ska betalas när ansökan ges in. Ansökan anses inte vara fullständig förrän ansökningsavgiften är betald.

Av föreskrifterna (PFS2018:5) framgår att avgiften för en ansökan om att ingå ett fondavtal ska betalas in till ett av Pensionsmyndigheten anvisat konto med angivande av de uppgifter som följer av Pensionsmyndighetens vid tidpunkten för ansökan gällande instruktioner (6§).

Efter kontroll av att avgiften är betald i enlighet med föreskrifterna ska Pensionsmyndigheten bedöma om den inbetalda avgiftens storlek överensstämmer med de avgifter som anges i förordning om premiepension. Av förordningen framgår att ansökningsavgift för en fondförvaltares första ansökan är 75 000 kr medan avgiften för att få ingå ytterligare fondavtal är 10 000 kr (8 §). Enligt förordningen ska ansökningsavgift betalas för varje avgiftsbelagt ärende som en ansökan avser (9 §).

Om det framkommer att avgiften inte betalas in, ska Pensionsmyndigheten, i enlighet med förordningen skicka ett skriftligt föreläggande till fondförvaltaren om att betala avgiften inom 14 dagar. Det ska framgå av föreläggandet att ansökan kommer att avvisas på grund om betalningen uteblir (7 §).

I de fall som fondförvaltare ansöker om flera fondavtal vid samma tillfälle behöver Pensionsmyndigheten bedöma om rätt ansökningsavgift har betalats in. Avgiften ska enligt myndighetens Anvisningar till fondavtalet betalas in separat för varje fondavtal för att underlätta identifieringen.

Enligt villkor 2.5 *Högsta antal fondavtal* får en fondförvaltare ingå högst 25 fondavtal, vilket i normalfallet innebär att den maximala avgiften blir 75 000 kr + 240 000 kr, totalt 315 000 kr. Det finns dock ingen begränsning om hur många fondavtal en fondförvaltare får ansöka om (se avsnitt 7.4 *Högsta antal fondavtal*).

Det framgår av 113 kap 41 § SFB att beslut om avgifter kan rättas, ändras och överklagas enligt bestämmelserna i 36-49 §§ förvaltningslagen.

I förarbetena till socialförsäkringsbalken anges att närmare vägledning om grunderna för uttag av avgifter får hämtas i Avgiftsförordningen (1992:191), 2018 års prop. premiepension s.56.

5.3. Handlägga ansökan - förvaltningsrätt

I socialförsäkringsbalken regleras att Pensionsmyndigheten ska ingå fondavtal med fondförvaltare. Eftersom socialförsäkringsbalken saknar bestämmelser om handläggning av ansökan, till skillnad från ansökningar gällande uttag av pension, så ska Pensionsmyndigheten följa i förvaltningslagen i dessa delar. I detta avsnitt redovisas de bestämmelser i förvaltningslagen som Pensionsmyndigheten ska följa vid prövning av ansökan från fondförvaltare om att få ingå fondavtal.

Pensionsmyndigheten ska efter genomförd prövning, i enlighet med arbetsordningen, fatta beslut om att bevilja eller avslå ansökan.

I kapitel 7 till 9 finns stöd för bedömning av fondförvaltare och fonder i samband med prövning av ansökan.

5.3.1. Ansökan om fondavtal inleder ett ärende

64 kap SFB Ansökan om fondavtal

17 c § Ett fondavtal ingås efter ansökan av en fondförvaltare hos Pensionsmyndigheten.

Framställningar från enskilda

19 § FL En enskild kan inleda ett ärende hos en myndighet genom en ansökan, anmälan eller annan framställning. Framställningen ska innehålla uppgifter om den enskildes identitet och den information som behövs för att myndigheten ska kunna komma i kontakt med honom eller henne. Det ska framgå av framställningen vad ärendet gäller och vad den enskilde vill att myndigheten ska göra. Det ska också framgå vilka omständigheter som ligger till grund för den enskildes begäran, om det inte är uppenbart obehövt.

Fondförvaltare kan, i enlighet med 64 kap 17 c SFB, ansöka om att ingå ett eller flera fondavtal. Förvaltningslagen innehåller bestämmelse om att en enskild genom en ansökan, eller annan framställning, kan inleda ett ärende hos en myndighet (19 § FL).

Fondförvaltare som vill ansöka om att ingå fondavtal ska följa Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (PFS 2018:5), se avsnitt 5.2.

(jfr kap 4 i vägledningen hur FL förhåller sig till annan lagstiftning)

5.3.2. Anlitande av ombud eller biträde vid ansökan

Ombud och biträde

14 § FL Den som är part i ett ärende får som ombud eller biträde anlita någon som är lämplig för uppdraget. Den som anlitar ombud ska dock medverka personligen om myndigheten begär det.

Om ett ombud eller biträde bedöms vara olämplig för sitt uppdrag får myndigheten besluta att han eller hon inte längre får medverka i ärendet.

15 § FL En myndighet får begära att ett ombud ska styrka sin behörighet genom en skriftlig eller muntlig fullmakt. En sådan fullmakt ska innehålla uppgift om ombudets namn och uppdragets omfattning. Om ombudet får sätta någon annan i sitt ställe, ska även detta framgå av fullmakten.

Om ett ombud inte följer en begäran om att styrka sin behörighet genom en fullmakt, får myndigheten besluta ett föreläggande om samma sak. Ett sådant föreläggande får riktas till ombudet eller parten.

Om en handling som inleder ett ärende har skrivits under av ett ombud, ska det i föreläggandet anges att följden av att det inte följs kan bli att framställningen inte tas upp till prövning.

En fondförvaltare kan anlita ett ombud eller biträde för att hjälpa till vid ansökningsförfarandet. För ombud gäller att uppdraget ska vara utställt på en fysisk person. Det kan till exempel vara en person som är anställd på en advokatbyrå. Pensionsmyndigheten kan begära att den fondförvaltare som anlitar ombud ska medverka personligen (14 § första stycket FL). Ansökan om att ingå fondavtal ska i enlighet med Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (PFS 2018:5) dock vara undertecknad av ställföreträdare för fondförvaltaren, se avsnitt 5.2.3.

Styrkande av ombudets behörighet

Förvaltningslagen ger utrymme för Pensionsmyndigheten att begära en bekräftelse på att den som säger sig företräda en fondförvaltare verkligen gör det och vad ombudets uppdrag omfattar. I normalfall bör Pensionsmyndigheten begära att ombudet styrker sin behörighet genom en skriftlig fullmakt. En sådan fullmakt ska innehålla uppgift om ombudets namn och uppdragets omfattning. Om ombudet får sätta någon annan i sitt ställe, ska även detta framgå av fullmakten (15 § första stycket FL).

Eftersom ett ärende om ansökan att ingå fondavtal omfattar uppgifter som kan omfattas av sekretess (se exempelvis 31 kap 16 § OSL) bör ett ombuds behörighet styrkas genom en skriftlig fullmakt. Muntlig fullmakt kan dock godkännas i vissa fall, exempelvis när fondförvaltare och ombud deltar i ett möte hos Pensionsmyndigheten, och ska i sådana fall dokumenteras.

Om ett ombud inte följer begäran och styrker sin behörighet, får Pensionsmyndigheten besluta om ett föreläggande om samma sak. Ett sådant föreläggande får riktas till ombudet eller parten (15 § FL).

Bedömning av ombudets lämplighet

I de fall en fondförvaltare anlitar ett ombud ska Pensionsmyndigheten göra en bedömning av ombudets lämplighet för uppdraget. Lämpligheten får bedömas från fall till fall efter sakens karaktär och den omfattning som handläggningen av ärendet kan förväntas att få. Hänsyn bör tas till exempelvis personens omdöme, kunnande och erfarenhet (2017 års prop. FL s. 300). När det gäller ombud som företräder fondförvaltare så är ombudets omdöme av särskilt intresse. En omständighet som bör beaktas är om ombudet har blivit utesluten ur Advokatsamfundet.

Om ett ombud eller biträde bedöms vara olämplig för sitt uppdrag kan Pensionsmyndigheten besluta att ombudet inte längre får medverka i ärendet (14 § andra stycket FL). För vidare information se vägledning *Förvaltningsrätt, avsnitt Möjlighet att avvisa ett ombud*.

5.3.3. Partsinsyn

Partsinsyn

10 § FL Den som är part i ett ärende har rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

En fondförvaltare, eller dennes ombud, har rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet. Detta innebär att Pensionsmyndigheten på förfrågan ska delge fondförvaltaren materialet i ärendet. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § OSL (10 § FL).

5.3.4. Utredningsansvar

Utredningsansvaret 23 § FL

En myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen.

Remiss 26 § FL

En myndighet kan inom ramen för sitt utredningsansvar enligt 23 § begära ett yttrande från en annan myndighet eller från någon enskild (remiss).

En myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver (23 § första stycket FL).

Det är alltså det enskilda ärendets beskaffenhet som avgör hur långt Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet sträcker sig.

Utredningsskyldigheten innebär att fondtorgsavdelningen måste bedöma om ansökan med bilagor är tillräckligt underlag för beslut eller om underlaget ska kompletteras. Det innebär att Pensionsmyndigheten ska begära in de kompletteringar som behövs för att pröva och bedöma fondförvaltare och fonder och därmed få ett tillräckligt underlag för beslut att ingå fondavtal eller inte.

Pensionsmyndigheten ska i dessa fall bedöma om det finns behov att, utöver obligatoriska granskningsfrågor, ställa kompletterande granskningsfrågor i utredningsmallen som fondförvaltaren ska besvara genom att lämna ytterligare uppgifter eller genom att verifiera uppgifter som redan lämnats. I normalfallet görs detta skriftligen.

Vid komplicerade frågeställningar som har stor betydelse för beslut om att ingå fondavtal eller inte ska Pensionsmyndigheten bedöma om fondförvaltaren ska kallas till ett fysiskt möte hos Pensionsmyndigheten. Oavsett form för komplettering ska uppgifter som har betydelse för ärendet i sak dokumenteras, se avsnitt 5.3.7.

I fall där Pensionsmyndigheten samtidigt handlägger flera ansökningar om att få ingå fondavtal från samma fondförvaltare, och samma uppgifter saknas avseende flera av dessa ärenden, kan det finnas skäl för att begäran komplettering i en särskild ordning. Då kan Pensionsmyndigheten välja att skicka en sammanhållen begäran till en fondförvaltare med frågor som är relevanta för flera av fondförvaltarens ansökningar om fondavtal.

Om en anställd hos en fondförvaltare vill lämna känsliga uppgifter, exempelvis om brister eller oegentligheter hos fondförvaltaren, och uppgiftslämnaren vill vara anonym måste Pensionsmyndigheten på annat sätt få uppgifterna verifierade. Att grunda ett beslut på uppgifter som lämnas anonymt är inte tillräckligt med utgångspunkt från Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet.

Pensionsmyndigheten kan i fall där det inte rör sig om rutinmässiga kompletteringar, behöva bedöma om det i andra ärenden med liknande frågeställningar ställts granskningsfrågor som också kan vara relevanta i det aktuella ärendet. Det kan gälla kompletterande frågor som ställts till samma fondförvaltare i andra ärenden för att säkerställa att tidigare information från den aktuella fondförvaltaren beaktas. Det kan även gälla ärenden avseende andra fondförvaltare när det funnits liknande frågeställningar som lett till kompletterande frågor. Genom sådana rutiner kan Pensionsmyndigheten utveckla en enhetlig praxis. Vid behov görs avstämning med chefen för förvaltning på fondtorget om vilka kompletterande granskningsfrågor som behöver ställas och vilka ytterligare underlag som behöver begäras in.

Fondförvaltarens skyldighet att medverka i utredningen

Fondförvaltare ska, i enlighet med 23 § förvaltningslagen, medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som fondförvaltaren vill

åberopa till stöd för sin ansökan. Detta innebär att Pensionsmyndigheten kan ställa krav på en fondförvaltare i ett ansökningsärende.

Hjälp från annan myndighet

I normalfallet kan Pensionsmyndigheten, med stöd av 8 § FL, vända sig till andra myndigheter för att be om hjälp. Myndigheter under regeringen har skyldighet att hjälpa varandra inom ramen för den egna verksamheten. Det kan till exempel gälla att be Finansinspektionen kontrollera riktigheten i de uppgifter som en fondförvaltare lämnat om sanktioner. Eftersom sanktioner är offentliga beslut, utgör det inget problem för FI att bekräfta sådana uppgifter, samtidigt som det är tidsbesparande för Pensionsmyndigheten, som annars behöver söka fram och stämma av med information på FI:s hemsida.

Remiss till annan myndighet

Det finns en möjlighet, som kan användas i undantagsfall, att med stöd av 26 § FL begära ett yttrande från en annan myndighet eller från någon enskild (remiss). Det ska då framgå av remissen vad yttrandet ska avse och när det senast ska ha kommit in till myndigheten. Om det avser yttranden från flera myndigheter ska det göras samtidigt om inte ett annat tillvägagångssätt framstår som lämpligare. Pensionsmyndigheten måste anpassa sin begäran om yttrande till myndigheternas sekretess.

Syftet med en remiss kan vara att få upplysningar om faktiska förhållanden som myndigheten ännu inte känner till eller att få synpunkter på befintligt material. Ofta är det fråga om att tillgodogöra sig den sakkunskap som remissinstansen har i sin egenskap av expertmyndighet. Oavsett skälet för åtgärden används en remiss för att förse myndigheten med det utredningsmaterial som den anser sig vara i behov av för att kunna fatta ett korrekt beslut i ärendet (2017 års prop. FL s.172).

Ett rationellt förfarande förutsätter inte bara att myndigheten själv gjort klart för sig vilka fakta, kunskaper eller synpunkter som ska inhämtas genom en remiss. Lika viktigt är att remissinstansen vet vilken typ av information som den är tänkt att bidra med. En preciserad remiss kan därför spara såväl arbete som tid och pengar, både för den som skickar ut remissen och för den som ska svara på den (2017 års prop. FL s.173).

5.3.5. Ofullständiga ansökningar kan komma att avvisas

Åtgärder för att rätta till brister i en framställning

20 § FL Om en framställning är ofullständig eller oklar ska en myndighet i första hand hjälpa den enskilde till rätta inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet enligt 6 § andra stycket. En myndighet får besluta att förelägga den enskilde att avhjälpa en brist som finns kvar, om bristen medför att framställningen inte kan läggas till grund för en prövning i sak. I föreläggandet ska det anges att följden av att det inte följs kan bli att framställningen inte tas upp till prövning.

En ansökan kan komma att avvisas:

- a. enligt förordning (2018:1302) om premiepension, om fondförvaltaren trots föreläggande, inte har betalat ansökningsavgiften, se avsnitt 5.2.4.

- b. enligt Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (PFS 2018:5) om fondförvaltaren inte undertecknat ansökan och/eller inte bifogat och undertecknat fondavtalet och/eller inte bifogat handling som styrker ställföreträdarens behörighet att företräda fondförvaltaren, och fondförvaltaren, trots föreläggande, inte har kompletterat ansökan.

Det kan även finnas andra skäl för avvisning. Det kan gälla om en ansökan är så ofullständig att den inte kan ligga till grund för prövning i sak. En sådan situation skulle exempelvis kunna uppstå om fondförvaltaren inte har fyllt i vilken fond ansökan avser och trots föreläggande inte kompletterar ansökan.

Om en ansökan är ofullständig eller oklar ska Pensionsmyndigheten i första hand hjälpa fondförvaltaren till rätta inom ramen för serviceskyldigheten enligt 6 § andra stycket FL (20 § första stycket FL).

Därefter får Pensionsmyndigheten förelägga fondförvaltaren att avhjälpa kvarstående brister i ansökan, om bristerna medför att ansökan inte kan läggas till grund för en prövning om att ingå fondavtal. I föreläggandet ska det anges att följden av att fondförvaltaren inte följer föreläggandet kan bli att ansökan inte tas upp till prövning (20 § andra stycket FL).

Om fondförvaltaren underlåter att göra de kompletteringar som krävs inom den tid som anges i föreläggandet (normalt 14 dagar) ska Pensionsmyndigheten bedöma om ansökan ska avvisas.

5.3.6. Vid försenad handläggning av ansökan

Åtgärder om handläggningen försenas

11 § FL Om en myndighet bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska myndigheten underrätta parten om detta. I en sådan underrättelse ska myndigheten redovisa anledningen till förseningen.

12 § FL Om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Myndigheten ska inom fyra veckor från den dag då en sådan begäran kom in antingen avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett beslut enligt första stycket att avslå en begäran om att ärendet ska avgöras får överklagas till den domstol eller förvaltningsmyndighet som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet. Myndighetens prövning enligt första stycket får begäras av parten vid ett tillfälle under ärendets handläggning.

Om en myndighet bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli *väsentligt* försenat, ska myndigheten underrätta parten om detta. I en sådan underrättelse ska myndigheten redovisa anledningen till förseningen (11 § FL).

Det innebär att Pensionsmyndigheten ska underrätta fondförvaltaren om man bedömer att beslut om att bevilja eller avslå ansökan kommer att bli väsentligen försenat.

Det är inte möjligt att ge några generella riktlinjer för hur bedömningen av vad som är en väsentlig försening ska göras. Avgörandet i ett ärende är väsentligt försenat när ärendets handläggning avviker väsentligt från vad som kan anses normalt och godtagbart (2017 års prop. FL s. 111). En skriftlig underrättelse från Pensionsmyndigheten om att handläggningen är

väsentligt försenad är inte ett beslut och kan inte överklagas av fondförvaltaren (2017 års prop. FL s. 111).

Om ett ärende som har inletts av en fondförvaltare inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får fondförvaltaren skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet (12 § FL). I sådana fall ska Pensionsmyndigheten inom fyra veckor från den dag begäran kom in, antingen besluta om att bevilja eller avslå ansökan om att ingå fondavtal eller i ett särskilt beslut avslå begäran om avgörande. Fondförvaltarens rätt att begära en sådan prövning är begränsad till ett tillfälle under ärendets handläggning (12 § FL).

Om myndigheten avslår begäran kan fondförvaltaren överklaga beslutet hos allmän förvaltningsdomstol.

5.3.7. Dokumentation

Av handlingarna i ett ärende ska det framgå vilka uppgifter som har tillförts ärendet. Skriftväxling och informationsutbyte ska dokumenteras genom att den skriftliga handlingen diarieförs.

Även uppgifter som inhämtas på annat sätt än genom handling ska dokumenteras. En myndighet som får uppgifter på något annat sätt än genom en handling ska snarast dokumentera dem, om de kan ha betydelse för beslut i ärendet. Det ska framgå när dokumentationen gjorts och av vem (27 § FL).

Det är viktigt att dokumentationen sker fortlöpande så att fondförvaltare kan försäkra sig om att myndigheten inte bara har tagit ställning till allt material som har tillförts ärendet, utan att den också har bevarat det. Om fondförvaltaren muntligen lämnar uppgifter som har betydelse för ärendet på telefon, i mejl eller vid fysiskt möte, ska dessa uppgifter dokumenteras i ärendet. Vid möte med fondförvaltaren för att utreda frågor rörande prövning av ansökan ska mötesanteckningar föras. I syfte att säkerställa att man har samsyn av vad som avhandlades på mötet bör Pensionsmyndigheten stämma av mötesanteckningar med fondförvaltaren. Alternativt kan fondförvaltaren få möjlighet att lämna synpunkter på antecknade uppgifter i samband med kommunikering.

Ett ytterligare syfte med dokumentationsskyldigheten är att även utomstående som har bidragit med material måste kunna vara säkra på att materialet tagits om hand på ett korrekt sätt (2017 års prop. FL s. 174 f.). Det kan till exempel gälla om personer som lämnat upplysningar om att uppgifter som fondförvaltaren lämnat i samband med ansökan är felaktiga.

För mer stöd, hänvisas till *Vägledning - Förvaltningsrätt*, avsnitt *Dokumentation och journalföring*.

5.3.8. Kommunikation av material före beslut

Kommunikation

25 § FL Innan en myndighet fattar ett beslut i ett ärende ska den, om det inte är uppenbart obehövt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet. Myndigheten får dock avstå från sådan kommunikation, om

(1. ärendet gäller anställning av någon och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande,)⁵
2. det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet, eller
3. ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver att beslutet meddelas omedelbart.
Myndigheten bestämmer hur underrättelse ska ske. Underrättelse får ske genom delgivning.
Underrättelseskyldigheten gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Innan Pensionsmyndigheten fattar ett beslut om fondavtal ska fondförvaltaren enligt huvudregeln få ta del av de uppgifter som ligger till grund för beslutet. Fondförvaltaren också få möjlighet att yttra sig över uppgifterna (se 25 § FL). Detta kallas kommunikering. Med beslut avses även beslut under handläggning av ett ärende (2017 års prop. FL s. 158).

Allt material som har *betydelse för beslutet* ska kommuniceras. Under handläggning av ett ärende kan Pensionsmyndigheten skriftligen behöva kommunicera material som bedöms ha betydelse för beslutet, så att fondförvaltaren bereds möjlighet att rätta fel och missförstånd och göra nödvändiga kompletteringar för en rättvisande bild. Materialet kan komma från fondförvaltaren eller från annat håll.

I undantagsfall kan det finnas utrymme för muntlig kommunikering, då ska Pensionsmyndigheten dokumentera vad som sagts med en tjänsteanteckning. Enbart muntlig kommunikering är dock inte tillräckligt och kan inte i sig utgöra underlag för beslut om att bevilja eller avslå ansökan om fondavtal. Då sker kommunikering lämpligen, genom att Pensionsmyndigheten i slutfasen av prövningen skriftligen kommunicerar väsentliga delar av innehållet i det dokument som ska bilda underlag för beslutet. Där ska alla underlag och uppgifter som är relevanta för beslutet framgå tillsammans med hänvisningar till tillämpliga lagbestämmelser och avtalsvillkor.

I fall där Pensionsmyndigheten samtidigt handlägger flera ansökningar om att få ingå fondavtal från samma fondförvaltare, och samma uppgifter ska kommuniceras avseende flera av dessa ärenden, kan det finnas skäl för att kommunicera i en särskild ordning.

Kommunikering behöver inte ske om det är *uppenbart obehövt*. Det måste stå klart för myndigheten att åtgärden att underrätta och ge parten tillfälle att yttra sig är uppenbart obehövligt på så vis att en kommunikering inte kan tillföra något i det aktuella ärendet och därmed dra ut på handläggningstiden i onödan (se 2017 års prop. FL s.161).

I de fall som fondförvaltares ansökan kommer att beviljas, är det i normalfallet obehövt att kommunicera material och därmed fördröja det beslut som fondförvaltaren väntar på.

Om Pensionsmyndigheten tillför ärendet uppgifter som vi har fått av fondförvaltaren i ett annat ärende kan kommunikering inte utan vidare underlåtas. Det beror på att de uppgifterna inte har lämnats in som underlag i det aktuella ärendet utan i ett annat ärende och fondförvaltaren inte kan

---

⁵ Punkt 1 ej relevant, därför inom parantes

veta att Pensionsmyndigheten tänker använda dem som underlag i det nya ärendet (jfr JO 1996/97 s. 179).

Pensionsmyndigheten får även avstå från kommunikation bland annat om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver att beslutet meddelas omedelbart (25 § första stycket 3 FL). Det ska typiskt sett vara fråga om situationer där beslutet i och för sig skulle kunna genomföras vid en senare tidpunkt, men då med påtagligt minskad eller utebliven effekt (2017 års prop. FL s.167). Att myndigheten har en hög arbetsbörda är inte en omständighet som ska beaktas vid denna bedömning (jfr 2017 års prop. FL s.166).

För mer stöd, läs vidare om kommunikation i Vägledning *Förvaltningsrätt*, avsnitt *Kommunikation och partsinsyn*.

5.3.9. Klargörande motivering till beslut

Motivering av beslut

32 § FL Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. Motiveringen ska bland annat innehålla uppgifter om vilka omständigheter som är avgörande för myndighetens ställningstagande. Vidare ska beslut innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som tillämpats (32 § FL).

I fall som rör ansökan från fondförvaltare ska beslutet innehålla skäl för varför ansökan inte beviljas och vilka förutsättningar som inte var uppfyllda. Vidare ska det framgå att Pensionsmyndigheten har beaktat uppgifter som fondförvaltaren lämnat, till exempel kompletterande uppgifter som har kommit in under handläggning av ärendet. Det innebär att motiveringen ska redovisa de omständigheter som legat till grund för Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltarens förmåga eller oförmåga att efterleva de lagbestämmelser och avtalsvillkor som beslutet grundas på. Vid beslut om att avslå en ansökan från fondförvaltare syftar den klargörande motiveringen till att visa fondförvaltaren de omständigheter som varit avgörande för utgången. Motiveringen kan hämtas från det dokument som sammanställts som beslutsunderlag efter genomförd prövning.

Att ett beslut innehåller en klargörande motivering kan även minska risken för överklaganden. ”För den som har rätt att klaga på beslutet är en upplysande motivering av betydelse också för att de redovisade skälen kan övertyga parten om att beslutet är korrekt eller ge underlag för ett överklagande” (2017 års prop. FL s.188).

I de fall Pensionsmyndigheten fattar ett gynnande beslut att bevilja ansökan är det i normalfallet tillräckligt med en kortare standardformulering.

I fall där fondförvaltare samtidigt ansöker om flera fondavtal, kan Pensionsmyndigheten meddela samtliga beslut vid ett och samma tillfälle. Med besluten skickas då ett foljebrev som innehåller en sammanställning av de olika besluten tillsammans med respektive diarienummer. Informationen

i foljebrevet, som också diarieförs i respektive ärende, ger en övergripande bild och ökar spårbarheten. Det kan vara till nytta, exempelvis i fall där en fondförvaltare ansöker om det maximala antalet fondavtal (25) och Pensionsmyndigheten avslår ett av dessa fondavtal på grund av att fonden inte klarar kvantitativa eller formella krav. Det underlättar också om och när fondförvaltaren inkommer med en ny ansökan gällande samma fond eller en annan fond. Vidare ökar det spårbarheten i fall där en ny fondförvaltare kan komma att ansöka om fondavtal för fonder som vi tidigare gett avslag för vid ansökan från en annan fondförvaltare.

För mer stöd, se vägledning *Förvaltningsrätt*, avsnitt *Motivering av beslut*.

5.3.10. Rättelse och ändring av beslut rörande ansökan

Rättelse av skrivfel och liknande 36 § FL

Ett beslut som innehåller en uppenbar felaktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknande förbiseende får rättas av den myndighet som har meddelat beslutet.

När en myndighet får ändra ett beslut 37 § FL

En myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnsamt för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

När en myndighet ska ändra ett beslut 38 § FL

En myndighet ska ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om

1. den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

När en myndighet får ändra ett beslut som har överklagats 39 § FL

Ett beslut som har överklagats får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet.

Särskilda bestämmelser om beslut som rör fondförvaltare

113 kap. SFB

41 § I fråga om rättelse, ändring och överklagande av följande beslut av Pensionsmyndigheten gäller bestämmelserna i 36–49 §§ förvaltningslagen (2017:900):

1. Beslut enligt 64 kap. 17 c § om ansökan att ingå fondavtal med Pensionsmyndigheten.

Förvaltningslagen innehåller bestämmelser om rättelse och ändring av beslut. Dessa bestämmelser gäller enligt 113 kap 41 § SFB bland annat ifråga om beslut om att ansökan om att ingå fondavtal.

Om någon upptäcker att ett beslut gällande fondavtal innehåller en uppenbar felaktighet till följd av myndighetens eller någon annans *skrivfel, räknefel* eller *något annat liknande förbiseende*, får beslutet rättas (36 § FL).

Vad gäller ändringar i övrigt finns såväl restriktioner mot att ändra gynnsamt beslut såväl som skyldighet att ändra beslut i andra fall.

Enligt 37 § FL har Pensionsmyndigheten möjlighet att ändra ett beslut om fondavtal som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är *felaktigt* på grund av att det har *tillkommit nya omständigheter* eller av

någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om:

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Enligt 38 § FL ska Pensionsmyndigheten ändra ett beslut om fondavtal som den har meddelat som första instans om:

1. den anser att beslutet är *uppenbart felaktigt* i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt och *utan att det blir till nackdel för någon enskild part*.

Ett beslut som har överklagats får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § FL och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet (39 § FL).

Om det kommer fram att det finns skäl att ändra beslut som under vissa förutsättningar, *får* eller *ska* ändras, ska chefen för Förvaltning av fondtorget kontakta juridikavdelningen.

5.3.11. Vid överklaganden från fondförvaltare

Hur överklagar man ett beslut?

43 § FL Ett överklagande av ett beslut ska göras skriftligen till den högre instans som ska pröva överklagandet (överinstansen). Överklagandet ska dock ges in till den myndighet som har meddelat beslutet (beslutsmyndigheten). I överklagandet ska den som överklagar ange vilket beslut som överklagas och på vilket sätt han eller hon vill att beslutet ska ändras.

I 3 och 4 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291) finns ytterligare bestämmelser om vad ett överklagande som ska prövas av allmän förvaltningsdomstol ska innehålla.

44 § FL Ett överklagande av ett beslut ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet genom den myndigheten. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

En fondförvaltare som fått avslag på ansökan att ingå fondavtal, kan i enlighet med förvaltningslagen överklaga beslutet. Beslutet ska överklagas skriftligen till allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ska dock ges in till Pensionsmyndigheten, det vill säga den myndighet som meddelat beslutet. I överklagandet ska fondförvaltaren ange vilket beslut som överklagas och på vilket sätt denne vill att beslutet ska ändras. Överklagandet ska ha inkommit till Pensionsmyndigheten inom *tre veckor* från den dag då fondförvaltaren fick del av beslutet (43 och 44 §§ FL).

Pensionsmyndigheten ska i enlighet med 45 § FL, bedöma om överklagandet har skett i rätt tid. Om det har kommit in för sent ska

myndigheten besluta att överklagandet inte får tas upp till prövning. Då ska Pensionsmyndigheten besluta om att överklagandet ska avvisas.

Om överklagandet inte avvisas ska Pensionsmyndigheten enligt 46 § FL skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsrätten. Även om Pensionsmyndigheten ändrar ett beslut som har överklagats i enlighet med överklagandet, ska överklagandet lämnas över till förvaltningsrätten tillsammans med det nya beslutet. Överklagandet anses då omfatta det nya beslutet (46 § FL).

6. Prövning av fondförvaltare och fond

I detta kapitel behandlas den reglering som ligger till grund för prövning i sak av fondförvaltare och fonder vid ansökan om fondavtal.

I kapitel 7-9 finns närmare vägledning om tillämpning av lagkrav och avtalsvillkor vid bedömning av fondförvaltares förmåga att efterleva fondavtalets olika villkor. Det gäller fondförvaltare som avtalspart (kap. 7), fonder och deras förvaltning (kap. 8) och fondförvaltares marknadsföring av fonder (kap. 9).

Under hela ansökningsförfarandet med prövning av fondförvaltare och fonder gäller förvaltningslagen, se kapitel 5 för närmare vägledning.

6.1. Grunder för prövning

64 kap 17 c § SFB

Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om
1-8 och

9. fondförvaltaren och fonden i övrigt uppfyller de villkor i fondavtalet som Pensionsmyndigheten bestämmer.

64 kap 3 § SFB

Pensionsmyndigheten ska granska att

1. fondförvaltare och fonder löpande uppfyller villkoren i fondavtalen och
2. fondförvaltare löpande uppfyller kraven i 17 c § andra stycket 2-6.

64 kap 19 § SFB

Överföring enligt 18 § första stycket 1 får göras till en fond, om

1. fondförvaltaren och fonden uppfyller villkoren i fondavtalet, och
2. fondförvaltaren uppfyller kraven i 17 c § andra stycket 2-6.

Förordning (2018:1302) om premiepension

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser av betydelse för tillämpningen av vissa bestämmelser i 64 kap. socialförsäkringsbalken.

2.1 Avtalet och dess ingående (v.2.0)

Detta fondavtal avser villkor och former för deltagande på Pensionsmyndighetens fondtorg för premiepensionen.

Genom ansökan om att få ingå fondavtal samt genom undertecknande av och signering med initialer på varje sida av detta fondavtal har Fondförvaltaren intygat att denne och fonden, redan vid tidpunkten för prövningen av ansökan, uppfyller kraven i 64 kap. 17 c § 1-8 socialförsäkringsbalken, kraven i 4-6 §§ förordningen (2018:1302) om premiepension, samt följande villkor i fondavtalet.

(i) villkoren i p. 2.5, 3.4-3.6.1, 3.6.2 fjärde stycket, 3.7-3.8, 3.9 första och andra styckena, 3.11-3.12, 3.14-3.17.1, 3.17.2 första och tredje styckena, 3.18-3.20 och 3.22 i fondavtalets huvuddokument,

(ii) villkoren i p. 5 andra stycket och p. 8 fjärde stycket i Bilaga A Prisreduktion,

(iii) villkoren i p. 3, 6.1, 6.3-6.4 och 7.1 i Bilaga B Handel i fonder, och

(iv) samtliga villkor i Bilaga C God sed på premiepensionsområdet förutom p. 3.6. Fondförvaltaren ska dessutom, redan vid tidpunkten för prövningen av ansökan ha gjort sannolikt att denne och fonden kommer att uppfylla samtliga villkor i fondavtalet efter avtalets ingående.

De villkor som anges ovan i denna p. 2.1 andra stycket (i)-(iv) och denna p. 2.1 tredje stycket utgör sådana villkor som Pensionsmyndigheten enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 9 socialförsäkringsbalken har bestämt ska vara uppfyllda vid tidpunkten för prövningen av ansökan.

Av 64 kap 17 c § andra stycket 1-8 SFB framgår de författningskrav som ska vara uppfyllda för att Pensionsmyndigheten ska kunna bifalla ansökan om fondavtal. Kraven ska vara uppfyllda vid tidpunkten för prövningen av ansökan. Vissa av kraven regleras närmare i förordning (2018:1302) om

premiepension. Enligt 64 kap 17 c § andra stycket 9 SFB ska fondförvaltaren och fonden vid prövningen av ansökan även uppfylla de villkor i fondavtalet som Pensionsmyndigheten bestämt.

Pensionsmyndigheten ska pröva och bedöma om fondförvaltare och fonder uppfyller angivna krav i socialförsäkringsbalken och de villkor i fondavtalet som Pensionsmyndigheten har bestämt. I förekommande fall och i tillämpliga delar ska bedömningen även avse de aktörer som framgår av ansökan och som finns definierade i fondavtalet.

Om en fondförvaltare ansöker om flera fondavtal vid samma tillfälle ska en prövning göras av varje ansökan om fondavtal. Pensionsmyndighetens bedömning utgör grund för beslut om att ingå fondavtal eller inte.

Pensionsmyndigheten ska under avtalstid följa bestämmelserna i 64 kap 3 § SFB och göra motsvarande granskning av att fondförvaltare och fonder löpande uppfyller 64 kap 17 c § andra stycket 2-6 samt fondavtalets villkor.

Intygande från fondförvaltare

Genom ansökan om att få ingå fondavtal samt undertecknandet av och signering med initialer på varje sida av fondavtalet intygar fondförvaltaren, enligt villkor 2.1 *Avtalet och dess ingående*, att denne och fonden redan vid tidpunkten för prövningen av ansökan uppfyller följande krav:

- a. 64 kap 17 c § andra stycket 1-8 i SFB
- b. 4-6 §§ i förordningen (2018:1302) om premiepension samt
- c. de avtalsvillkor som myndigheten bestämt enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 9.

Av villkor 2.1, framgår även att fondförvaltaren redan vid tidpunkten för prövningen av ansökan dessutom ska ha gjort *sannolikt att denne och fonden kommer att uppfylla samtliga villkor i fondavtalet efter avtalets ingående*. Villkoret 2.1 har betydelse om det under prövningen framkommer uppgifter som visar att fondförvaltaren inte har förmåga att efterleva villkoren i fondavtalet och att fondförvaltaren därmed inte har gjort detta sannolikt.

Om fondförvaltaren inte kan göra sannolikt att denne kommer att uppfylla samtliga avtalsvillkor, särskilt i fall där det tidigare funnits allvarliga brister, ska Pensionsmyndigheten avslå ansökan och inte ingå fondavtal med hänsyn till skyddet av premiepensionsspararna.

Efterlevnad av befintliga och tidigare avtal ska beaktas

Vid ansökan från fondförvaltare som omfattas av samarbetsavtal eller fondavtal behöver Pensionsmyndigheten i sin bedömning även beakta hur fondförvaltaren har efterlevt pågående eller tidigare avtal med Pensionsmyndigheten. Brister som visat sig under avtalstid får betydelse vid Pensionsmyndighetens prövning och bedömning av om fondförvaltaren kan anses ha gjort sannolikt att samtliga avtalsvillkor kommer att efterlevas beträffande det fondavtal som ansökan gäller.

Pensionsmyndigheten kan därför vid prövningen även behöva beakta om:

- a. ansökningar från fondförvaltare som inte tidigare har avtal avser fonder som tidigare har förvaltas på fondtorget av en annan fondförvaltare
- b. fondförvaltaren anlitar närstående aktörer som redan förvaltar fonder eller har uppdrag att marknadsföra fonder inom premiepensionen.

Vid indikationer på brister i efterlevnad av tillämpliga författningar och övriga regelverk

I flera avtalsvillkor hänvisas till att fondförvaltare ska agera i enlighet med tillämpliga författningar och övriga regelverk. Det kan under prövning av ansökan framkomma indikationer på att fondförvaltaren exempelvis brister i regelefterlevnad vad gäller exempelvis fondreglering eller reglering på marknadsföringsområdet.

Pensionsmyndighetens prövning av ansökan är inriktad på fondförvaltarens förmåga att efterleva fondavtalets villkor, vilket inkluderar relevanta bestämmelser i socialförsäkringsbalken. Om det framkommer brister i fondförvaltarens efterlevnad av tillämpliga regelverk i övrigt bör Pensionsmyndigheten, i syfte att skydda premiepensionsspararnas intressen, meddela ansvarig tillsynsmyndighet. Det framgår även av 2018 års prop. premiepension att regeringen förutsätter att Pensionsmyndigheten vid granskning av fondförvaltare och Finansinspektionen vid tillsyn över fondförvaltare samarbetar med varandra (sid 28).

6.1.1. Översikt - avtalsvillkor som ska prövas vid ansökan

I 2.1 *Avtalet och dess ingående* anges tillämpliga författningskrav samt de avtalsvillkor som Pensionsmyndigheten bestämt ska vara uppfyllda vid tidpunkten för prövning av ansökan. Fondförvaltare ska också ha gjort sannolikt att denne och fonden kommer att följa samtliga villkor i fondavtalet efter avtalets ingående, vilket beskrivits ovan.

Flera villkor är kvalitativa, det vill säga att det saknas en tydligt definierad och avgränsad omständighet som ska uppfyllas. I de fallen behöver Pensionsmyndigheten göra en kvalitativ bedömning av i vilken grad en fondförvaltare uppfyller villkoren.

Ett kvalitativt villkor kan exempelvis bedömas som (i) helt uppfyllt, (ii) uppfyllt i hög grad vilket anses som godtagbara nivåer, till skillnad mot (iii) uppfyllt i mindre grad, (iv) inte uppfyllt. Andra villkor är kvantitativa, med detta avses villkor som är mätbara och avgränsade.

I tabellen på nästa sida ges en översikt över författningskrav och tillämpliga villkor vid ansökan med hänvisning till respektive avsnitt i vägledningen:

Författningskrav och tillämpliga avtalsvillkor vid ansökan	Avsnitt
64 kap SFB 17 c + förordning premiepension	7.3,
Fondförvaltarens verksamhetshistorik (inget avtalsvillkor)	8.2.2
Fondens avkastningshistorik	
2.1 Avtalet och dess ingående (tredje stycket)	6.1
2.5 Högsta antal fondavtal	7.4
Bilaga A Prisreduktion , p. 5 andra stycket, p. 8 fjärde stycket	7.5
3.4 Behörig person vid Handel	8.9
Bilaga B Handel i fonder p. 3, 6.1, 6.3, 6.4 och 7.1	
3.5 Regelefterlevnad och rättskapacitet	7.6
3.5.1 Regelefterlevnad	
3.5.2 Erforderliga myndighetsstillstånd	
3.5.3 Full rättskapacitet m.m.	
3.6 Förvaltad kapital i fonden	8.2.3
3.6.1 Krav på förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet	
3.6.2 Rapportering (fjärde stycket)	
3.7 Lämplighet och god sed	7.7,
3.7.1 Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet	8.3 - 8.7
3.7.2 Fondens lämplighet	
3.7.3 God sed på premiepensionsområdet	
Bilaga C God sed på premiepensionsområdet , samtliga villkor förutom p. 3.6	
3.8 Affärsmodell, strategier och riktlinjer	7.8
3.9 Fondinformation (första, andra stycket)	8.2.1
3.11 Information om fondförvaltarens organisation m.m.	7.9
3.12 Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden	7.10
3.14 Utredning eller ingripande från annan myndighet	7.11
3.15 Marknadsföring	9.2 - 9.4
3.15.1 Marknadsföring av fonder	
3.15.2 Provisioner och ersättningar	
3.15.3 Pensionsmyndighetens namn och logotyp	
3.16 Försäkringar	7.12
3.17 Innehav och handel	8.8
3.17.1 Marknadsmässig prissättning	
3.17.2 Redovisning och information avseende fondinnehav (första, tredje stycket)	
3.18 Intressekonflikter	7.13
3.18.1 Generellt om intressekonflikter	
3.18.2 Reglering och dokumentation av intressekonflikter	
3.18.3 Vissa särskilda intressekonflikter	
3.19 Tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation	7.14
3.19.1 Generellt om tredjepartsförhållanden	
3.19.2 Förvaringsinstitut	
3.19.3 Extern kapitalförvaltare	
3.20 Hållbarhet	7.15
3.20.1 Minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning	
3.20.2 Krav på information om hållbarhetsarbete	
3.22 Korrekt information m.m.	7.16

6.1.2. Översikt – definierade grupper och personer i fondavtalet

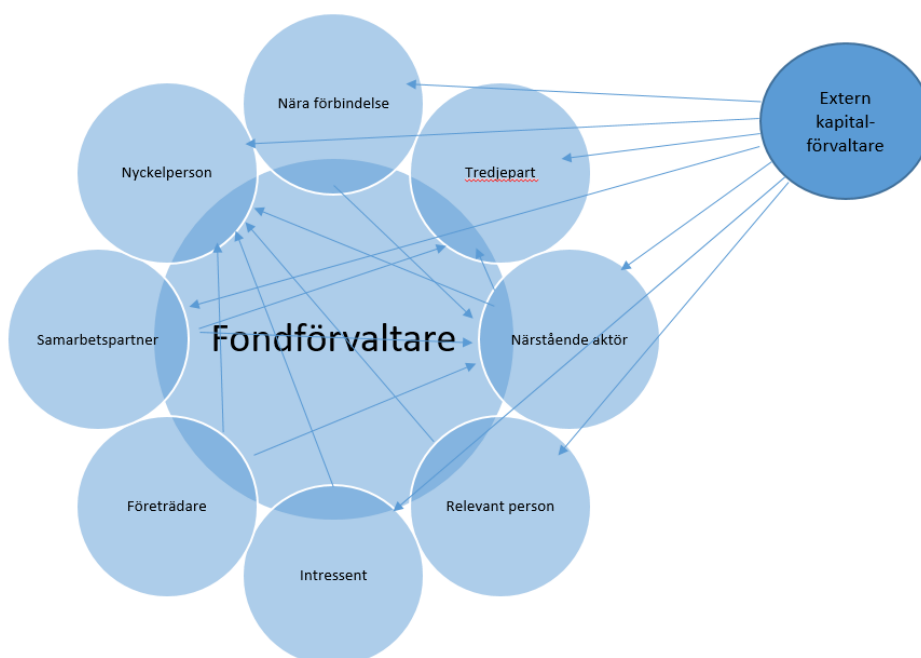
I fondavtalet finns en lista med definitioner som beskriver de aktörer som är väsentliga för avtalet och som i olika avseenden har betydelse vid prövning av ansökan och tillämpningen av avtalet. Bilden nedan åskådliggör att det finns överlappningar mellan dessa. Vid prövning av en ansökan behöver Pensionsmyndigheten i den inledande utredningen identifiera vilka aktörer och personer som är aktuella och vilka roller dessa har.

Exempelvis kan en extern kapitalförvaltare som *juridisk person*:

- a. ha en nära förbindelse enligt 1 kap LVF
- b. vara tredjepartsaktör
- c. vara närstående aktör vid utförande av kapitalförvaltning i fonder
- d. vara intressent med väsentligt inflytande
- e. vara samarbetspartner vid marknadsföring och distribution av fonder

Exempelvis kan *fysiska personer* med koppling till den externa fondförvaltaren vara:

- a. nyckelperson
- b. relevant person

6.2. Centrala utgångspunkter vid prövning

När fondförvaltarens och fondens lämplighet prövas och bedöms ska det göras en sammanvägd bedömning av fondförvaltarens lämplighet utifrån dennes förmåga att efterleva flera olika avtalsvillkor. Fondavtalets villkor om lämplighet och intressekonflikter är centrala villkor vid den sammanvägda bedömningen då dessa villkor har ett uttalat syfte att skydda pensionsspararnas intressen. Bedömningen av dessa villkor är även beroende av fondförvaltarens förmåga att efterleva flera andra villkor.

6.2.1. Lämplighet och god sed

Fondavtalets villkor om lämplighet är grundläggande för ett stärkt konsumentskydd på fondtorget och en central utgångspunkt vid prövning av ansökan och.

En fondförvaltare och dess fonds lämplighet bedöms utifrån fondförvaltarens förmåga att efterleva fondavtalets villkor, *3.7 Lämplighet och god sed* samt Bilaga C God sed på premiepensionsområdet.

Av Bilaga C framgår av inledningen *Premiepensionens särskilda karaktär och ändamål*. Pensionsmyndigheten har i uppdrag att säkerställa en trygg och säker premiepension. Som en del i detta uppdrag har Pensionsmyndigheten utarbetat God sed på premiepensionsområdet. Bilaga C är utvecklad med hänsyn till premiepensionssystemets särskilda natur, dels för att upprätthålla förtroendet för premiepensionssystemet, dels för att tillvarata pensionsspararnas intressen.

Fondtorget är inte en öppen handelsplats för försäljning av fonder utan är avsett för spararens fondval för placering av sin premiepension. Detta ställer särskilda krav på aktörerna på premiepensionens fondtorg, vilka framgår av Bilaga C.

I Bilaga C, *1. Allmänt* beskrivs lämplighetskriterier utifrån det grundläggande målet att avsätta premiepensionsmedel och uppnådd avkastning *ska trygga framtida försörjning vid pension*. Vidare framgår att fondförvaltare ska *ta hänsyn till fondsparandets långsiktiga karaktär* och utgå från fondsparandets ändamål, och att fondförvaltare och närstående aktörer ska *ta tillvara pensionsspararens intressen med tillbörlig omsorg*.

Fondförvaltarens förvaltning av fonder på premiepensionens fondtorg ska *baseras på principer som är relevanta för detta uppdrag*. Principerna omfattar avkastning, risk och likviditet i portföljen som helhet. Även principer om utformning av information, rådgivning och marknadsföring av fondandelar omfattas.

Lämpligheten är alltså kopplad till fondförvaltarens förmåga att efterleva hela fondavtalet inklusive god sed på premiepensionsområdet och de kriterier som beskrivs ovan. Se även avsnitt 7.7 och 8.3-8.7. Detta innebär att Pensionsmyndigheten behöver göra en sammanvägd bedömning av fondförvaltarens och fonders lämplighet vid prövning av ansökan om att få ingå fondavtal.

6.2.2. Intressekonflikter

En fondförvaltare har också lagstadgad skyldighet att se till fondandelsägarnas intressen och att agera för deras bästa i

fondverksamheten. Flera problem och oegentligheter som har förekommit på fondtorget har varit kopplade till att fondförvaltare inte har efterlevt den skyldigheten. Det har exempelvis funnits intressekonflikter där fondförvaltare har prioriterat andra affärsintressen framför pensionsspararnas och andra andelsägares bästa.

Risken för att fondförvaltare inte hanterar sina intressekonflikter på ett korrekt sätt är därför en central utgångspunkt vid prövning av ansökan och bedömning av om fondförvaltare har förmåga att uppfylla avtalsvillkoren. Fondförvaltarens ansvar omfattar även bl.a. närstående aktörer som fondförvaltaren samarbetar med.

I avsnitt 7.13 behandlas avtalsvillkor gällande intressekonflikter. Genom Pensionsmyndighetens inledande utredning (avsnitt 7.2) framträder vilka risker för intressekonflikter som kan finnas beroende på hur verksamheten är organiserad och vilka aktörer som deltar.

Pensionsmyndigheten ska analysera de eventuella intressekonflikter som framkommer under prövningen och som kan inverka på premiepensionsspararnas intressen och bedöma om fondförvaltaren kan hantera dessa. Resultatet av den bedömningen jämförs med den redogörelse om intressekonflikter som fondförvaltarens lämnat i ansökan. De slutsatser Pensionsmyndigheten kommer fram till efter jämförelsen mellan det som framkommit under prövningen och det fondförvaltaren redovisar kan sedan ligga till grund för Pensionsmyndighetens sammanvägda bedömning rörande hantering av intressekonflikter.

7. Fondförvaltare som avtalspart

I detta kapitel ges stöd vid bedömning av fondförvaltare som avtalspart vid prövning av ansökan. Det omfattar även bedömning av exempelvis närstående aktörer och samarbetspartners som utför uppdrag åt fondförvaltaren inom fondverksamheten.

Pensionsmyndighetens bedömning utgår från fondförvaltarens förmåga att efterleva varje enskilt avtalsvillkor och ska göra en sammanvägd bedömning av förmågan att efterleva fondavtalet. Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltaren inkluderar även de bedömningar som beskrivs i kapitel 8. Fonder och deras förvaltning och 9. Marknadsföring av fonder.

7.1. Identifierade risker hos fondförvaltare

Prövning och bedömning av fondförvaltare syftar till att reducera de risker som kan uppstå när fondförvaltare på Pensionsmyndighetens fondtorg brister i att följa regler (2018 års prop. premiepension, s. 20). Med regler menas här regelverk i ett bredare perspektiv och inkluderar efterlevnad fondavtalets villkor.

I rapporten *Stärkt konsumentskydd inom premiepensionen* beskriver Pensionsmyndigheten risker som identifierats i premiepensionssystemet. Där framgår att den största risken för premiepensionssystemet är att oseriösa fondbolag får tillträde till fondtorget (s.28). Nedan redovisas de risker som identifierats av Pensionsmyndigheten och som ska beaktas vid bedömningen av fondförvaltaren.

Risker gällande fondförvaltare som avtalspart:

- a. fondförvaltare med stort beroende till premiepensionsmarknaden
- b. fondförvaltare som har mer fokus på att köpa och sälja fondverksamhet än på att långsiktigt förvalta fonder, exempelvis fondförvaltare som medverkat till köp och försäljningar av fonder mellan fondbolag och sammanläggningar av fonder på ett sätt som avviker från det som kan betraktas som normal nivå,
- c. fondförvaltare med kopplingar till närstående aktörer eller andra företag inom fond- och värdepappersmarknaden som visar dålig lönsamhet, har gått i konkurs eller har träffats av sanktioner eller har återlämnat tillstånd under omständigheter som kan ifrågasättas.

Risker gällande hur fondverksamheten är organiserad:

- d. fondverksamhet som har genomgått betydande ägar- eller organisationsförändringar med inverkan på fondverksamheten
- e. fondverksamhet med betydande risk för intressekonflikter, till exempel vid ekonomiska beroenden inom en företagsgrupp eller förvaltargrupp eller vid ekonomiska kopplingar till nyckelpersoner eller intressenter

- f. fondverksamhet som är etablerad utomlands, styrs från Sverige och vars enda målgrupp består av svenska sparare
- g. fondverksamhet som bedrivs genom utländska förvaltningsbolag eller svenska fondbolag, som säljer fondhotelltjänster, där exempelvis ett värdepappersföretag är både uppdragsgivare och uppdragstagare till den fondförvaltare som ansöker om fondavtal.

7.2. Inledande utredning av fondförvaltaren

Utifrån de uppgifter som fondförvaltaren enligt fondavtalets villkor ska lämna i ansökan, tillsammans med övriga uppgifter som fondförvaltaren ska lämna i ansökningsformuläret kan Pensionsmyndigheten göra en inledande utredning av fondförvaltaren. Även relevanta uppgifter i diariet om fondförvaltarens och fondens historia på fondtorget bör beaktas. Syftet är en tillräcklig bakgrundsinformation för att få en rättvisande bild av fondförvaltaren och dennes verksamhet.

Den inledande utredningen ska visa hur fondverksamheten är organiserad, styrs och bedrivs samt om organisationen är enkel eller komplex och hur transparent den är. De omständigheter som framkommer har bl.a. betydelse för vilka intressekonflikter som kan uppstå och inverkar även på ärendets beskaffenhet.

Den kan även ge nödvändig bakgrundsinformation om relevanta personer och intressenter, närstående aktörer och tredjepartsförhållanden. Det ger förutsättningar för att, utifrån den krets som är relevant för den aktuella fondförvaltaren, kunna bedöma uppfyllandet av avtalsvillkor avseende intressekonflikter, regelefterlevnad, god sed m.m.

7.2.1. Företagsgrupp och ägarförhållanden

I de fall fondförvaltaren tillhör en företagsgrupp bör utredningen omfatta:

- a. om det finns moder- eller systerföretag som styr eller har betydande inflytande i fondverksamheten samt vilka tillstånd dessa företag har
- b. om det finns företag inom gruppen eller andra närstående aktörer som utför delar av fondverksamheten, till exempel extern kapitalförvaltare
- c. vem eller vilka som är ägare till fondförvaltaren och om det finns en part utanför fondförvaltaren som har betydande inflytande över fondverksamheten
- d. om det under prövning framkommer tecken på bristande lämplighet gällande företagsgruppen kan närmare utredning av ägarförhållanden vara relevant (detta kan även inkludera information om aktieägare i publika företag, som annars är undantagna vid ansökan eftersom sådana företag i normalfallet är mer genomlysta)

Den inledande utredningen kan exempelvis visa på beroenden inom företagsgruppen eller till ledande personer med ekonomiska intressen inom gruppen vilket kan indikera risk för intressekonflikter.

Vid prövning bör Pensionsmyndigheten, i tillämpliga fall, ta hänsyn till att den företagsgrupp som fondförvaltaren tillhör kan vara mindre relevant för prövningen. Det gäller exempelvis utländska förvaltningsbolag som har uppdrag från fondföretag eller svenska fondbolag som säljer så kallade fondhotelltjänster. I sådana fall kan det vara mer relevant att analysera den eventuella företagsgrupp eller förvaltargrupp som extern kapitalförvaltare tillhör, om de har betydande inflytande över fondverksamheten.

7.2.2. Utländska förvaltningsbolag och svenska fondhotell

I de fall som fondverksamheten bedrivs genom ett utländskt förvaltningsbolag eller ett svenskt fondbolag som säljer fondhotelltjänster, bör den inledande utredningen innehålla övergripande uppgifter om:

- a. avtalsförhållandet mellan förvaltningsbolaget och det utländska fondföretaget och hur länge avtalsförhållandet har funnits
- b. vilka som innehar så kallade founder shares i fondföretaget och därmed har betydande inflytande över fondföretaget. Det gäller i tillämpliga fall de parter som styr förvaltningen i delfonder (sub funds).
- c. avtalsförhållandet mellan det fondbolag som agerar fondhotell och vilka som styr och äger det uppdragsgivande företaget
- d. om samma företag som ger uppdrag till förvaltningsbolag eller fondhotell samtidigt är uppdragstagare och utför kapitalförvaltning eller marknadsföring.

7.2.3. Fondverksamhetens organisation

Den inledande utredningen ska omfatta hur fondverksamheten är organiserad, vilket bland annat beskrivs i det organisationsschema som fondförvaltaren ska redovisa i ansökan. Det ska framgå om fondverksamheten bedrivs helt eller delvis i egen regi. I det senare fallet bör Pensionsmyndigheten skaffa sig en tydlig bild av vilka parter som utför kapitalförvaltning, fondadministration och distribution av fonder samt om kontrollfunktioner utförs i egen regi.

Utredningen kan i denna del även visa på olika beroenden som finns till närstående aktörer rörande fondverksamheten.

7.2.4. Nyckelpersoner och intressenter inom fondverksamheten

Den inledande utredningen ska omfatta fondförvaltaren och dess företrädare, det vill säga personer som genom direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten, styrelsen, verkställande direktör och dennes ställföreträdare, ledande befattningshavare, annan ställföreträdare och funktionsansvarig för förvaltning av fond.

Utredningen ska i denna del innehålla notering om det skett väsentliga personförändringar under senaste treårsperioden, som utgångspunkt för den fortsatta prövningen. Om det framkommer brister under prövningen kan

analysen utökas till att omfatta en vidare krets, till exempel vid kopplingar till andra företag som har bedömts som olämpliga inom premiepensionen.

7.3. Fondförvaltare ska uppfylla krav i socialförsäkringsbalken

64 kap SFB

17 c § Ett fondavtal ingås efter ansökan av en fondförvaltare hos Pensionsmyndigheten. Om ansökan bifalls, är ett avtal ingånget mellan fondförvaltaren och Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om

1. fondförvaltaren uppfyller krav på verksamhetshistorik,
2. fondförvaltaren lämnar och åtar sig att lämna sådan information som avses i 4 kap. 24 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. fondförvaltaren åtar sig inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar,
5. fondförvaltaren åtar sig att, med eller utan prisnedsättning, inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av Pensionsmyndigheten,
6. fondförvaltaren åtar sig att för varje år till Pensionsmyndigheten rapportera dels alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadsslag, dels de kostnader som dagligen belastat fonden redovisade per fondandel, och då ange hur stor del som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna,
9. fondförvaltaren och fonden i övrigt uppfyller de villkor i fondavtalet som Pensionsmyndigheten bestämmer.

Förordning 2018: 1302 om premiepension

Krav för att få ingå fondavtal

4 § Den verksamhetshistorik som krävs enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 1 socialförsäkringsbalken ska omfatta minst tre år.

7.3.1. Verksamhetshistorik

64 kap 17 c SFB

1. fondförvaltaren uppfyller krav på verksamhetshistorik,

Förordning 2018:1302 om premiepension

4 § Den verksamhetshistorik som krävs enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 1 socialförsäkringsbalken ska omfatta minst tre år.

Bilaga C

2.2 God sed avseende Extern kapitalförvaltare Extern förvaltning av kapital får endast utföras av Extern kapitalförvaltare som har tillstånd att förvalta värdepappersfonder eller utföra diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och som har förvaltat kapital under minst tre (3) år.

Det framgår av 64 kap. 17 c § 1 SFB att fondförvaltare ska uppfylla krav på verksamhetshistorik. I förordning (2018:1302) om premiepension föreskrivs att den verksamhetshistorik som krävs ska omfatta minst tre år (4§).

Krav på verksamhetshistorik innebär att en fondförvaltare – vid ansökan om att få ingå fondavtal – ska visa att denne har förvaltat en eller flera fonder under den angivna tidsperioden. Ett sådant krav säkerställer att fondförvaltarens verksamhet kan bedömas vid tidpunkten för prövningen av ansökan (2018 års prop. premiepension s. 35-36).

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har genom ansökan och undertecknande av fondavtalet intygat att denne vid tidpunkten för prövningen av ansökan uppfyller krav på verksamhetshistorik.

Av 2018 års prop. premiepension framgår att fondförvaltaren också bör uppfylla ett krav på verksamhetshistorik. Det innebär att en fondförvaltare – vid ansökan om att få ingå fondavtal – ska kunna visa att den har förvaltat en eller flera fonder under tidsperioden.

Av förordningen framgår att den verksamhetshistorik som krävs ska omfatta minst tre år. Pensionsmyndigheten anser att verksamhetshistoriken ska omfatta minst tre hela verksamhetsår, eftersom fondverksamheten beskrivs i årsredovisningar utifrån fondförvaltarens verksamhetsår.

Pensionsmyndigheten ska först bedöma om fondförvaltaren uppfyller tidskravet, vilket innebär att fondförvaltaren vid ansökan ska visa att man innehaft tillstånd under minst tre hela verksamhetsår. Till stöd för att bedöma tillstånd, se avsnitt 7.6.2 Erforderliga myndighetstillstånd.

Därefter gör Pensionsmyndigheten bedömning av att fondförvaltaren förvaltat en eller flera fonder under tidsperioden. Till stöd för denna bedömning finns uppgifter i de tre senaste årens årsredovisningar och årsberättelser som fondförvaltaren ska bifoga ansökan.

Av Bilaga C 2.2 *God sed avseende Extern kapitalförvaltare* framgår att externa kapitalförvaltare ska ha förvaltat kapital under minst tre år. Även i detta fall avses minst tre verksamhetsår.

I samband med införandet av det nya ansökningsförfarandet behöver de fondförvaltare som den 1 november 2018 har ett gällande samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten ansöka om att ingå fondavtal senast den 28 december 2018. I annat fall kommer deras fond/fonder att avvecklas. Bland dessa fondförvaltare kan det finnas de som inte uppfyller kravet på verksamhetshistorik vid själva ansökningstillfället. Pensionsmyndigheten kan då behöva begära in kompletterande uppgifter för att bedöma om kravet är uppfyllt eller inte vid tidpunkten för prövningen av ansökan.

7.3.2. Hållbarhetsinformation

Det framgår av 64 kap 17 c § andra stycket 2 SFB att fondförvaltare ska lämna information om hållbarhet i enlighet med 4 kap 24 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF).

Fondavtalets villkor 3.20.2 *Krav på information om hållbarhetsarbete* i fondförvaltningen, har motsvarande lydelse som 4 kap 24 § LVF. Närmare vägledning om tillämpningen vid prövning av ansökan finns av den anledningen i avsnitt 7.15.2.

7.3.3. Avgifter

Det framgår av 64 kap 17 c § SFB att fondförvaltaren ska begränsa sitt avgiftsuttag och rapportera uppgifter om kostnadsuttag till Pensionsmyndigheten. Det innebär att fondförvaltaren åtar sig att inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar (p.4) och att inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av Pensionsmyndigheten (p5).

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har i samband med ansökan och genom undertecknande av och signering med initialer på varje sida av fondavtalet intygat om man inte

ska ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar inom premiepensionen eller avgifter i övrigt, utöver vad som godtagits av Pensionsmyndigheten. Kraven bedöms som uppfyllda om detta tydligt framgår av den information som fondförvaltare ska lämna enligt 64 kap 17 c § andra stycket och som ska bifogas ansökan om fondavtal (se avsnitt 8.2.1).

7.3.4. Rapportering av kostnader

Det framgår av 64 kap 17 c § andra stycket 6 att fondförvaltaren åtar sig att årligen rapportera alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadsslag. Fondförvaltaren åtar sig också att rapportera de kostnader som dagligen belastat fonden redovisade per fondandel. Fondförvaltaren ska då ange hur stor del som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

Vid prövning av ansökan

Vid ansökan från nya fondförvaltare, som inte tidigare haft samarbetsavtal eller fondavtal, är fondförvaltarens intygande genom ansökan om fondavtal tillräckligt för att kravet ska kunna anses vara uppfyllt.

Vid ansökan från fondförvaltare som omfattas av samarbetsavtal eller fondavtal behöver Pensionsmyndigheten bedöma om det under avtalstid förekommit brister i den årliga rapportering som Pensionsmyndigheten valt att begära in från fondförvaltaren. Om brister i inrapportering varit stora och riskerat att påverkat pensionsspararnas intressen eller om det förekommit mindre brister vid upprepade tillfällen är det iakttagelser som bör vägas in i en sammanvägd bedömning av fondförvaltarens lämplighet. Se även villkor 3.22 *Korrekt information m.m.*

7.4. Högsta antal fondavtal (2.5)

64 kap. 22 § SFB

Pensionsmyndigheten får bestämma ett högsta antal fondavtal som en fondförvaltare får ingå

2.5 Högsta antal fondavtal (v. 2.0)

En Fondförvaltare får ingå högst 25 fondavtal.

Det framgår av 64 kap. 22 § SFB att Pensionsmyndigheten får bestämma ett högsta antal fondavtal som en fondförvaltare får ingå. I villkor, 2.5 *Högsta antal fondavtal*, finns begränsningen att en fondförvaltare får ingå högst 25 fondavtal. En ansökan om fondavtal kan endast avse en fondandelsklass, se avsnitt 5.1.

Det finns dock ingen bestämmelse som begränsar hur många fondavtal en fondförvaltare får ansöka om. Det innebär att om en fondförvaltare inkommit med ansökan om fondavtal för fler än 25 fonder så ska Pensionsmyndigheten, handlägga alla ansökningar. Om fondförvaltare ansöker om fler än 25 fondavtal, kan fondförvaltaren under prövningen välja att dra tillbaka ansökan för vissa fonder.

Vid prövning av ansökan

Detta villkor har ingen betydelse för bedömning av fondförvaltaren. Istället är det ett villkor som ställer krav på Pensionsmyndighetens interna kontroll över ansökningar och befintliga fondavtal. Eftersom det inte finns någon rättslig begränsning av hur många fondavtal fondförvaltaren kan ansöka om behöver Pensionsmyndigheten ha bevakning på om fondförvaltare ansöker om mer än 25 fondavtal. Det skulle exempelvis kunna bli aktuellt i de fall där fondförvaltare under samarbetsavtalet har fått förvalta fler än 25 fonder.

7.4.1. När behöver fondförvaltare ansöka om nytt fondavtal

Vissa händelser, efter att ett fondavtal har ingåtts, kan leda till att fondförvaltare måste ansöka om nytt fondavtal och genomgå ny prövning. Det kan exempelvis gälla när fondförvaltare:

- avser att överta en fond från en annan fondförvaltare på fondtorget efter tillstånd från tillsynsmyndighet
- som har fondavtal fusioneras eller på liknande sätt övertas av en annan fondförvaltare, om detta innebär att fonden kommer att förvaltas av en annan juridisk person
- avser att göra ett kontrollerat fondbyte, t.ex. ersätta en fond på fondtorget med en annan av fondförvaltarens fonder som inte finns på fondtorget och överföra Pensionsmyndighetens fondandelar till den nya fonden.

Vid andra händelser är det tillräckligt att fondförvaltaren uppdaterar vissa uppgifter rörande fondförvaltare och fonden, uppgifter som även kan utgöra underlag för granskning under pågående avtal. Det kan exempelvis gälla om:

- fondförvaltaren byter till annat namn
- fondförvaltaren byter administrationsbolag, paying agent/transfer agent eller liknande
- förändringar i fondförvaltarens organisation eller företagsgrupp

7.5. Prisreduktion – fondtyp och förvaltargrupp (Bilaga A)

Bilaga A (v 2.0)

5. Fondtyp och Förvaltargrupp som grund för prisreduktion

De fondtyper som används för beräkning av prisreduktion är Aktiefond, Räntefond och Övriga fonder.

Fondförvaltaren ska vid ansökan och på begäran, inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, lämna de uppgifter som Pensionsmyndigheten bedömer är nödvändiga för att kunna fastställa vilken typ av fond en viss fond ska anses vara vid beräkningen av prisreduktionen och vilken Förvaltargrupp fonden tillhör. Med utgångspunkt i dessa avgör Pensionsmyndigheten vilken typ av fond en viss fond är vid beräkningen av prisreduktionen och vilken Förvaltargrupp den tillhör. (andra stycket)

8. Fondförvaltaren ska tillse att Pensionsmyndigheten vid var tid har korrekt fakturaadress för fakturering av prisreduktion. (fjärde stycket)

I enlighet med villkor 2.1 *Avtalets ingående* är det vissa villkor i Bilaga A Prisreduktion, p.5 andra stycket och p. 8 i fjärde stycket, som ska vara uppfyllda vid tidpunkten för prövningen av ansökan.

Det framgår av Bilaga A *Prisreduktion* att Pensionsmyndigheten årligen placerar ansevärda belopp i fonder. Kostnaden för fondförvaltare på fondtorget blir lägre eftersom Pensionsmyndigheten sköter stora delar av administrationen och information till premiepensionsspararna. Pensionsmyndigheten har därför rätt till prisreduktion (rabatt) på de förvaltningsavgifter som fondförvaltarna tar ut. De återbetalda förvaltningsavgifterna som Pensionsmyndigheten erhåller från fondförvaltarna återinvesteras för pensionsspararnas räkning.

Prisreduktionen baseras på respektive fonds årliga avgift med tillägg för resultatberoende avgift och där eventuella underliggande fonders avgifter är medräknade. Storleken på prisreduktionen beror på hur stort belopp Pensionsmyndigheten har placerat hos respektive förvaltargrupp. Ju större belopp Pensionsmyndigheten har placerat, desto större prisreduktion. Reduktionen beräknas inte på hela kostnadsuttaget, utan endast på den del som överstiger en viss "reduktionsfri" del.

I Bilaga A, p. 5 anges att de fondtyper som används för prisreduktion är Aktiefond, Räntefond och Övriga fonder. Där framgår även att fondförvaltaren vid ansökan ska lämna de uppgifter som Pensionsmyndigheten bedömer är nödvändiga för att kunna fastställa vilken typ av fond en viss fond ska anses vara vid beräkningen av prisreduktionen och vilken förvaltargrupp fonden tillhör. Med utgångspunkt i dessa avgör Pensionsmyndigheten vilken typ av fond en viss fond är vid beräkningen av prisreduktionen och vilken förvaltargrupp den tillhör.

Av Bilaga A, p.8 framgår att fondförvaltaren ska tillse att Pensionsmyndigheten vid var tid har korrekt fakturaadress för fakturering av prisreduktion.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska kontrollera att de uppgifterna som fondförvaltaren ska lämna i ansökan är tillräckliga. Pensionsmyndigheten ska, med utgångspunkt från dessa uppgifter, avgöra vilken typ av fond en viss fond är vid beräkningen av prisreduktionen och vilken förvaltargrupp den tillhör.

Ju större belopp Pensionsmyndigheten har placerat hos en förvaltargrupp, desto större procentuell prisreduktion. Pensionsmyndigheten ska därför bedöma om frågan om förvaltargrupp är relevant för beräkningen av prisreduktion. Modellen för att beräkna prisreduktionen är progressiv och beroende av storleken på Pensionsmyndighetens innehav hos respektive förvaltargrupp.

7.6. Regelefterlevnad och rättskapacitet (3.5)

Fondavtalet ställer olika krav på fondförvaltares uppförande. I detta avtalsvillkor hänvisas även till regelverk utanför fondtorget som fondförvaltare har skyldighet att följa.

7.6.1. Regelefterlevnad (3.5.1)

3.5.1 Regelefterlevnad (v 2.0)

Fondförvaltaren och Närstående aktör ska vid var tid bedriva sina respektive verksamheter inom premiepensionsområdet och fondverksamheten i övrigt i överensstämmelse med tillämpliga författningar och övriga regelverk.

Fondförvaltaren ska efter bästa förmåga se till att Närstående aktör efterföljer vad som anges i första stycket.

Av villkor 3.5.1 *Regelefterlevnad* framgår att fondförvaltaren vid var tid ska bedriva sin verksamhet, inom premiepensionsområdet och fondverksamheten i övrigt, i överensstämmelse med tillämpliga författningar och övriga regelverk. Där framgår också att fondförvaltaren, *efter bästa förmåga*, ska se till att närstående aktörer efterföljer detta.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har i samband med ansökan och genom undertecknande av och signering med initialer på varje sida av fondavtalet intygat att denne vid var tid bedriver sin verksamhet inom premiepensionsverksamheten och fondverksamheten i övrigt i överensstämmelse med tillämpliga författningar och övriga regelverk.

Med tillämpliga författningar avseende premiepensionsverksamheten avses främst fondregelverket⁶ och annan finansiell reglering samt regler på marknadsföringsområdet. Fondavtalet hänvisar till relevanta bestämmelser i socialförsäkringsbalken och förordning (2018:1302) om premiepension samt de bestämmelser i lagen om värdepappersfonder som socialförsäkringsbalken hänvisar till. Fondförvaltarens skyldighet att efterleva avtalsvillkoren innefattar således även dessa bestämmelser. Pensionsmyndighetens bedömning av regelefterlevnaden utgår därmed bl.a. från fondförvaltarens förmåga att efterleva samtliga bestämmelser i fondavtalet.

Med tillämpliga författningar inom fondverksamheten i övrigt avses även andra författningar som fondförvaltaren måste efterleva och som har betydelse för fondförvaltarens förmåga att bedriva verksamheten. Det kan exempelvis avse skattelagstiftning, bestämmelser som rör redovisningsskyldighet m.m.

Ett exempel är om det under prövning framkommer att fondförvaltaren inte har fullgjort sin skattskyldighet vilket kan visa på bristande lämplighet. Det kan exempelvis i fondförvaltarens årsredovisning finnas uppgifter om betydande skatteskulder och där det även framgår av revisionsberättelsen att det finns obetalda skatter. I sådana fall kan Pensionsmyndigheten överväga om det finns skäl för fortsatt utredning. Fondförvaltaren ska då kunna göra sannolikt att denne har ekonomisk förmåga att fullgöra sin skattskyldighet och driva verksamheten vidare, exempelvis genom att ägare skjuter till

---

⁶ Med fondregelverket avses UCITS-direktivet, tillämpliga EU-förordningar, nationell lagstiftning om värdepappersfonder samt nationella föreskrifter.

kapital. Ett annat exempel är om fondförvaltarens årsredovisning inte fastställs i tid.

Med övriga regelverk avses exempelvis riktlinjer som ges ut av myndigheter och olika former av branschöverenskommelser.

Om det under prövningen framkommer brister på regelefterlevnad som innebär att förmågan att efterleva fondavtalet kan ifrågasättas av Pensionsmyndigheten, ska fondförvaltaren exempelvis kunna visa dokumentation som visar att fondförvaltaren uppmärksammat dessa brister och vidtagit åtgärder. Det gäller även brister som fondförvaltaren uppmärksammat i de fall närstående aktör utför uppgifter inom premiepensionsområdet och fondverksamheten i övrigt.

Om det framkommer brister i fondförvaltarens regelefterlevnad av tillämpliga författningar avseende bedrivande av fondverksamheten bör Pensionsmyndigheten, i syfte att skydda premiepensionsspararnas intressen, meddela ansvarig tillsynsmyndighet. Se avsnitt 6.1.

Vid prövning av ansökan ska Pensionsmyndigheten även kontrollera och bedöma de uppgifter fondförvaltaren ska lämna enligt 3.14 *Utredning eller ingripande från myndighet*. Se avsnitt 7.11 för mer stöd i tillämpningen. Den bedömningen görs med stöd av de uppgifter om närstående aktörer som lämnas av fondförvaltaren rörande tredjepartsförhållanden, se avsnitt 7.14.1.

I de fall det förekommit sådana ingripanden ska Pensionsmyndigheten bedöma om det utgör grund för att avslå ansökan på grund av bristande efterlevnad av villkor 3.5.1 *Regelefterlevnad*. Ingripande från tillsynsmyndigheter kan vara mer eller mindre allvarliga ur ett konsumentskyddsperspektiv, vilket Pensionsmyndigheten bör beakta vid sin bedömning.

7.6.2. Erforderliga myndighetstillstånd (3.5.2)

64 kap 3§ SFB

Pensionsmyndigheten ska förvalta premiepensionsmedlen genom att

1. ingå avtal om att erbjuda en fond på fondtorget (fondavtal) med fondbolag, fondföretag eller förvaltningsbolag enligt 1 kap. 1 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder (fondförvaltare),

3.5.2 Erforderliga myndighetstillstånd (v. 2.0)

Fondförvaltaren ska ha alla erforderliga myndighetstillstånd för att bedriva verksamheten inom premiepensionssystemet och ska bedriva verksamheten i överensstämmelse med vid var tid gällande myndighetstillstånd. Fondförvaltaren ansvarar för att Närstående aktör har alla erforderliga myndighetstillstånd som erfordras för dennes verksamhet.

Bilaga C 2.2 God sed avseende Extern kapitalförvaltare (v. 2.0)

Extern förvaltning av kapital får endast utföras av Extern kapitalförvaltare som har tillstånd att förvalta värdepappersfonder eller utföra diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och som har förvaltat kapital under minst tre (3) år.

Det framgår av 64 kap 3 § SFB att Pensionsmyndigheten endast får ingå fondavtal med fondbolag, fondföretag eller förvaltningsbolag. Det vill säga företag som har de tillstånd som krävs enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller har rätt att marknadsföra fonder i Sverige.

Enligt villkor 3.5.2 *Erforderliga myndighetstillstånd*, ska fondförvaltaren ha alla erforderliga myndighetstillstånd för att bedriva verksamhet inom

premiepensionssystemet och bedriva verksamheten i överensstämmelse med dessa tillstånd. Fondförvaltare *ansvarar för* att närstående aktör har de myndighetstillstånd som krävs för dennes verksamhet.

Av Bilaga C, 2.2 *God sed avseende extern kapitalförvaltare* finns krav på att kapitalförvaltning endast får utföras om den externa kapitalförvaltaren har tillstånd att förvalta värdepappersfonder eller utföra diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och har förvaltat kapital under minst tre år (36 månader). Detta villkor gäller externa kapitalförvaltare oavsett storleken på förvaltningsmandatet.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma att det tillstånd som fondförvaltaren anger i ansökan svarar mot lagkrav och avtalsvillkor. Grundläggande krav är att fonden är en UCITS-fond (värdepappersfond eller utländskt fondföretag inom EES).

Enligt ansökningsformuläret ska fondförvaltaren lämna uppgifter om tillstånd. För svenska fondbolag ska Pensionsmyndigheten verifiera fondförvaltarens uppgifter om tillstånd i F:s företagsregister.⁷

Även uppgifter om utländska fondförvaltares anmälan om marknadsföring av fonder i Sverige (så kallat förvaltningsbolagspass) kan verifieras i FI:s Företagsregister.⁸

För utländska fondförvaltare kan Pensionsmyndigheten få uppgifter om tillstånd bekräftade på den berörda tillsynsmyndighetens hemsida.

Om sådan uppgift saknas eller om det uppstår osäkerhet kring ett tillstånd ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren bekräftar uppgiften. Det kan beroende på situationen, ske genom att fondförvaltaren presenterar en kopia på tillståndet eller genom att fondförvaltaren ber den berörda tillsynsmyndigheten bekräfta tillståndet till Pensionsmyndigheten.

Om FI nyligen behandlat anmälan om marknadsföring i Sverige, av den fond ansökan gäller, har Finansinspektionen i samband med detta kontrollerat fondförvaltarens tillstånd. I de fallen kan det, beroende på ärendets beskaffenhet i övrigt, vara överflödigt för Pensionsmyndigheten att begära in komplettering från fondförvaltaren för att verifiera fondförvaltarens tillstånd.

Om det under prövningen framkommer att närstående aktörer som utför fondverksamhet saknar de myndighetstillstånd som behövs bedömer Pensionsmyndigheten att fondförvaltaren har brustit i ansvar och förmåga att efterleva fondavtalet.

Om extern kapitalförvaltning utförs av ett företag som står under Finansinspektionens tillsyn, kan uppgifter om tillstånd, även i dessa fall, verifieras i FI:s Företagsregister. Om det är ett utländskt företag och det uppstår frågor om företagets tillstånd under prövningen ska fondförvaltaren,

---

⁷ Tillstånd: XXXX-XX-XX; Tillstånd att driva fondverksamhet enligt lagen om värdepappersfonder.

⁸ Tillstånd; XXXX-XX-XX Anmälan om fondföretag inom EES gränsöverskridande, 1:7.

på begäran av Pensionsmyndigheten, bekräfta med en kopia på den externa kapitalförvaltarens tillstånd.

7.6.3. Rättskapacitet (3.5.3)

3.5.3 Full rättskapacitet (v 2.0)

Genom undertecknandet av detta fondavtal utfäster Fondförvaltaren att denne har full rättskapacitet att ingå och fullfölja fondavtalet och alla övriga dokument och transaktioner som är nödvändiga för genomförandet av fondavtalet i enlighet med dess villkor samt att fondavtalet har undertecknats av behörig ställföreträdare för Fondförvaltaren och är bindande för Fondförvaltaren i alla delar.

Vidare utfäster Fondförvaltaren att fondavtalet och alla andra dokument och transaktioner som är nödvändiga för genomförandet av fondavtalet i enlighet med dess villkor har godkänts av behörigt organ hos Fondförvaltaren. Detta innebär t.ex. att Fondförvaltaren ansvarar för samtliga åtgärder vidtagna av Relevanta personer.

Av villkor 3.5.3 *Full rättskapacitet* framgår krav på fondförvaltarens rättskapacitet. Genom undertecknandet av fondavtalet har fondförvaltaren utfäst att denne har full rättskapacitet att ingå och fullfölja fondavtalet och alla övriga dokument och transaktioner som är nödvändiga för genomförandet av fondavtalet i enlighet med dess villkor.

Fondförvaltaren har också utfäst att fondavtalet och alla andra dokument och transaktioner som är nödvändiga för genomförandet av fondavtalet i enlighet med avtalets villkor har godkänts av behörigt organ hos fondförvaltaren. Detta innebär t.ex. att fondförvaltaren ansvarar för samtliga åtgärder vidtagna av relevanta personer.

Vid prövning av ansökan

I normalfallet görs ingen närmare prövning av om fondförvaltaren uppfyller villkor om rättskapacitet, förutom kontroll av uppgifter om ställföreträdarens behörighet att underteckna ansökan, vilket behandlas i avsnitt 5.2.3.

I de fall det under prövningen av ansökan framkommer brister rörande fondförvaltarens eller behöriga företrädarens rättskapacitet, kan det bli aktuellt att utreda detta närmare. Det kan exempelvis gälla om det finns betydande risk för att fondförvaltarens tillstånd återkallas eller om det finns osäkerhet kring personers formella rätt att företräda fondförvaltaren eller företrädarens identitet.

7.7. Lämplighet och god sed (3.7)

Syftet med fondavtalet är att tillvarata och skydda pensionsspararnas intressen. Det är genom att uppfylla och efterleva fondavtalets villkor som fondförvaltaren visar att fondförvaltaren är lämplig som avtalspart.

Pensionsmyndigheten ska bedöma fondförvaltarens lämplighet på fondtorget med utgångspunkt från både fondförvaltarens och fondens lämplighet (3.7.3 *God sed på premiepensionsområdet*). Det inkluderar fondförvaltarens förmåga att förvalta och marknadsföra den fond som ansökan gäller, se kapitel 8 och 9.

Pensionsmyndigheten behöver göra en första bedömning av fondförvaltarens lämplighet som avtalspart utifrån de avtalsvillkor som är tillämpliga vid ansökan. Därefter provas den fond som ansökan gäller. Om

det vid prövning av fonden och fondens förvaltning eller marknadsföring framkommer brister i fondförvaltarens förmåga att uppfylla fondavtalets villkor behöver Pensionsmyndigheten ompröva sin bedömning av fondförvaltarens lämplighet. I de fall som fondförvaltare ansöker om flera fondavtal vid samma tillfälle behöver samtliga fonder prövas innan den slutliga bedömningen av fondförvaltarens lämplighet kan fastställas.

Genom en sådan ordning säkerställs att Pensionsmyndigheten har beaktat all tillgänglig information om fondförvaltaren, fonderna och förvaltningen och marknadsföringen av dessa, som fondförvaltaren lämnat i respektive ansökan och som kan ha betydelse i sak.

7.7.1. Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet (3.7.1)

3.7.1 Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet (v 2.0)

Fondförvaltaren, Närstående aktör och Intressent ska av Pensionsmyndigheten vid var tid bedömas vara lämpliga med avseende på viljan och förmågan att inom ramen för verksamheten sätta pensionsspararnas intressen i första rummet, personligandel och anseende samt andra omständigheter av betydelse. Kraven som myndigheten ställer på Fondförvaltaren, Närstående aktörer och Intressenter innebär att de ska agera på ett sådant sätt att de inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet och inte heller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Bilaga C 2.1. Ansvar för Närstående aktör och Intressent

Fondförvaltaren ansvarar, inom ramen för detta fondavtal, för samtliga åtgärder som vidtas i strid med god sed. Om en Närstående aktör vidtar en åtgärd i strid med god sed, svarar Fondförvaltaren för denna åtgärd på samma sätt som om Fondförvaltaren vidtagit åtgärden själv.

Detta innebär t.ex. att Fondförvaltaren är ansvarig för att Närstående aktörer vid extern kapitalförvaltning, rådgivning, marknadsföring, information och försäljning som rör placering i fonden på Pensionsmyndighetens fondtorg inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Fondförvaltaren är ansvarig för att förekomsten av Intressent i samband med fondverksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Fondförvaltaren ska vid ansökan av Pensionsmyndigheten bedömas vara lämplig. Det framgår av 3.7.1 *Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet*, att dessa vid var tid, ska vara lämpliga med avseende på:

- viljan och förmågan att inom ramen för verksamheten sätta pensionsspararnas intressen i första rummet
- personligandel och anseende samt
- andra omständigheter av betydelse.

Kraven som Pensionsmyndigheten ställer på fondförvaltaren samt dennes närstående aktörer och intressenter innebär att de ska agera på ett sådant sätt att de inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet och inte heller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen, se avsnitt 7.7.2.

Fondförvaltarens vilja och förmåga att sätta pensionsspararnas intressen i första rummet

Fondförvaltare har lagstadgad skyldighet att tillgodose fondandelsägarnas intressen: I UCITS-direktivet omnämns den "allmänna skyldigheten att uteslutande agera för att tillgodose andelsägarnas intressen (skäl 48). Av 4 kap 2 § LVF framgår att vid förvaltningen

av en värdepappersfond ska fondbolaget handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse.

Fondavtalet förstärker konsumentskyddet på detta område. I 2018 års prop. premiepension står det att det bör framgå av lagen att fondavtalen i övrigt ska innehålla de villkor som krävs för att kunna upprätthålla god sed på premiepensionsområdet. Det innebär att Pensionsmyndigheten ska ställa villkor som innebär att pensionsspararnas intressen tas tillvara och konsumentskyddet på området upprätthålls (s. 31).

Följande villkor i fondavtalet har direkta hänvisningar till pensionsspararnas intressen: 2.2 *Tolkning och tillämpning*⁹, 3.1 *Utförande av uppdraget*¹⁰, 3.8 *Affärsmodell, strategier och riktlinjer*, 3.18.2 *Reglering och dokumentation av intressekonflikter*.

Vidare innehåller Bilaga C följande villkor: 2.1 *Ansvar för närstående aktör och intressent*, 3.4 *Olämpliga placeringar inom premiepensionen (iv)*.

I Bilaga C finns exempel på vad Pensionsmyndigheten anser är olämpliga affärsmetoder och oskäligen avtalsvillkor, vilket beskrivs närmare i 7.7.2.

Även i avsnitt 8.3 Fondens lämplighet, behandlas pensionsspararnas intressen.

Personligandel och anseende

I förarbeten till den ändrade lagstiftningen som ligger till grund för fondavtalet finns inget stöd för tillämpning avseende *personligandel* och *anseende*. Anseendet hos personer som varit verksamma i företag som träffat av sanktioner eller ingripande från myndighet kan, beroende på omständigheterna, påverkas negativt.

Andra omständigheter av betydelse

I förarbeten till den ändrade lagstiftningen som ligger till grund för fondavtalet finns inget stöd för tillämpning avseende *andra omständigheter av betydelse*.

Villkor 3.7.1 *Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet* ger, genom skrivningen om andra omständigheter av betydelse utrymme för Pensionsmyndigheten att omhänderta oförutsebara förändringar som på betydande sätt kan förändra förutsättningarna för fondverksamheten och därmed kan påverka fondförvaltarens lämplighet.

Det kan avse sådana stora organisatoriska förändringar som inte leder till ett nytt fondavtal men kan få betydande inverkan på fondverksamheten.

Det skulle även kunna avse betydande försämringar vad gäller ekonomisk styrka hos fondförvaltaren och dess moder- eller systerföretag. Om moderbolaget eller ett systerföretag hamnar på obestånd eller måste likvideras, kan det inverka på fondförvaltarens förmåga att efterleva fondavtalet, trots att det inte ställs några direkta krav på fondförvaltarens

---

⁹ Villkoret är inte tillämpligt vid ansökan

¹⁰ Villkoret är inte tillämpligt vid ansökan

ekonomiska styrka i fondavtalet. Exempelvis skulle en fondförvaltare kunna anses som olämplig om det framkommer att den ekonomiska förmågan är så svag att fondförvaltaren kan få svårighet att driva fondverksamheten vidare och fullgöra sin betalningsskyldighet. Det kan exempelvis få konsekvenser för betalning av rabatter till Pensionsmyndigheten och ett åsidosättande av pensionsspararnas intressen.

Fondförvaltarens inverkan på förtroendet för premiepensionssystemet

I 2017 års dep. promemoria premiepension beskrivs ”att olämpliga fondbolag och olämpliga personer bereds tillträde till fondtorget är en risk i sig vilken kan leda till ett minskat förtroende för premiepensionen” (s.96) Pensionsmyndighetens sammanvägda bedömning av fondförvaltares lämplighet ska alltså boga för att premiepensionssystemets förtroende kan upprätthållas.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om fondförvaltaren, närstående aktörer och intressenter agerar på ett sådant sätt att de inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet och inte heller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen. Det finns en skillnad i lydelse i villkor 3.7.1, avseende förtroendet för premiepensionssystemet och pensionsspararnas intressen, nämligen lydelsen ”*inte skadar*” och ”*kan skada*”.

När det gäller förtroendet för premiepensionssystemet *ska omständigheterna, enligt Pensionsmyndighetens bedömning, vara förtroendeskadliga*. Det innebär att det räcker med att Pensionsmyndigheten bedömer omständigheterna som förtroendeskadliga. Bedömningen huruvida det faktiskt är förtroendeskadligt kan sedan komma att prövas i domstol. När det gäller pensionsspararnas intressen räcker det dock med att det finns en *risk för skada* för att omständigheterna ska anses olämpliga. Det som motiverar skillnaden är att pensionsspararens ekonomiska intressen avseende premiepensionen är ett konkret skyddsvärt intresse.

En viktig utgångspunkt för Pensionsmyndighetens bedömning är att fondförvaltaren, enligt 2.1 *Avtalet och dess ingående*, vid prövningen av ansökan ska ha gjort sannolikt att denne och fonden kommer att uppfylla samtliga villkor i fondavtalet efter avtalets ingående. Det innebär att fondförvaltaren, om det framkommer brister, i sådana fall ska kunna göra sannolikt att fondförvaltaren och fonden ändå är lämpliga avseende det område som bristerna berör.

Pensionsmyndigheten behöver först göra en analys av de uppgifter som framkommit i samband med ansökan. Fondförvaltarens uppgifter enligt 3.8 *Affärsmodell, strategier och riktlinjer* och 3.11 *Information om fondförvaltarens organisation m.m.* utgör underlag för Pensionsmyndighetens lämplighetsbedömning.

Andra viktiga underlag som ska beaktas är uppgifter som rör 3.5 *Regelefterlevnad och rättskapacitet*, 3.12 *Information om Fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden*, 3.18 *Intressekonflikter*, 3.19 *Tredjepartsförhållanden* och 3.14 *Utredning eller ingripande från annan myndighet*.

Pensionsmyndigheten behöver därefter göra en sammanvägd bedömning av fondförvaltarens lämplighet genom att beakta förmågan att efterleva de villkor som redovisas i detta avsnitt tillsammans med andra väsentliga avtalsvillkor.

Pensionsmyndigheten ska beakta de uppgifter som fondförvaltaren lämnat vid ansökan som kan ha betydelse för bedömningen avandel och anseende och andra omständigheter. Det gäller även information som lämnas enligt 3.14 *Utredning eller ingripande från annan myndighet*. Samtidigt behöver Pensionsmyndigheten beakta uppgifter omandel, anseende och andra omständigheter av betydelse som kan framkomma exempelvis vid kundsynpunkter

Vid bedömning avandel och anseende ska Pensionsmyndigheten utgå från följande principer om allvarlighet och relevans:

- Bristandeandel och anseende hos fondförvaltare eller närstående aktör som kan relateras till fondverksamhet eller annan finansiell verksamhet bedöms som mer relevanta och allvarliga än händelser som berör annan verksamhet eller privata förhållanden.
- Bristandeandel och anseende hos fondförvaltare eller närstående aktör som berör områden som kan påverka pensionsspararnas intressen och förtroendet för premiepensionssystemet bedöms som mer relevanta och allvarliga än brister inom områden som inte bedöms få sådana effekter.

Pensionsmyndigheten kan finna visst stöd vid bedömning avandel och anseende genom att utgå från vad som föreskrivs i finansiella regelverk inom EU.

Vid ledningsprövning av personer vid auktorisation av finansiella företag förekommer vissa kriterier som kan vara relevanta vid bedömning av fondförvaltarens, närstående aktörers och intressentersandel och anseende.

Exempel på kriterier vid ledningsprövning för personer som:

- träffats av avslag på ansökan om auktorisation eller tillstånd efter beslut från en tillsynsmyndighet eller indragning av tillstånd*
- blivit delgiven misstanke om brott eller dömd för ekonomisk brottslighet*
- varit styrelseledamot eller verkställande direktör i ett företag där styrelsen inte beviljats ansvarsfrihet*
- varit föremål för rättslig process som rör skatt eller näringsverksamhet*
- varit föremål för företagsrekonstruktion eller försatt i konkurs*
- sanktion från myndighet*

Även *Riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningar*, EBA/GL/2017/12, som getts ut av de europeiska tillsynsmyndigheterna EBA¹¹ och ESMA¹² kan vara relevanta vid

---

¹¹ European Banking Authority (EBA)

¹² European Securities and Market Authority (ESMA)

tillämpning av villkoret. Dessa riktlinjer som omfattar banker och värdepappersföretag syftar till att utreda personers anseende, har större relevans i de fall som fondförvaltare gett uppdrag till värdepappersföretag, som därmed är närstående aktör och/eller extern kapitalförvaltare.

Exempel på kriterier i dessa riktlinjer för bedömning av personers:

8. Anseende, ärlighet och integritet:

- a. ... att man kan anses att ha ett gott anseende om det inte föreligger några objektiva och bevisbara skäl till att påstå något annat (p.73)*
- b. ... att man vid brottslighet bör beakta exempelvis allvarligheten i eventuella brott eller administrativa åtgärder (som sanktioner) och den tid som förlöpt sedan brottet (p.74)*
- c. ... bevis för att man inte har varit transparent, öppen och samarbetsvillig i kontakten med behöriga myndigheter (p.78 a.)*

Exempelvis kan en fondförvaltare som inte kan göra sannolikt att de sätter pensionsspararnas intresse i första rummet vid hantering av intressekonflikter bedömas som olämplig. Det gäller även fondförvaltare som använder olämpliga affärsmetoder eller oskäliga avtalsvillkor som strider mot god sed på premiepensionsområdet.

Förekomsten av ingripande från myndigheter och andra omständigheter kopplade till personlig vandel och anseende enligt de kriterier som beskrivs i föregående avsnitt, väger tungt vid bedömning av lämplighet.

Lämplighetsprövning av fondförvaltare med befintliga fondavtal

I de fall fondförvaltaren redan har fondavtal och ansöker om att ingå fler fondavtal, behöver Pensionsmyndigheten ta ställning till om Pensionsmyndighetens tidigare bedömning av fondförvaltarens lämplighet som avtalspart fortfarande är aktuell.

I normalfallet kan Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltarens lämplighet som avtalspart betraktas som aktuell under en viss period efter den initiala prövningen. I sådana fall kan Pensionsmyndigheten återanvända de uppgifter som låg till grund för den senaste bedömningen av fondförvaltarens lämplighet.

Den principen gäller dock inte om det finns skäl att ompröva den tidigare bedömningen beroende på nya omständigheter eller med hänsyn till ärendets beskaffenhet i övrigt. Det kan exempelvis gälla vid stora förändringar i fondförvaltarens organisation eller fondverksamhet eller vid indikationer på bristande avtalsefterlevnad under avtalstiden.

Om det gått alltför lång tid sedan Pensionsmyndighetens senaste bedömning av fondförvaltarens lämplighet eller om fondförvaltare inte åtgärdat brister som framkommit under fondavtalet ska Pensionsmyndigheten göra en fördjupad granskning av fondförvaltarens lämplighet, utifrån fondavtalets samtliga villkor. Den granskningen kan då ligga till grund för bedömning av fondförvaltarens lämplighet vid prövning av den nya ansökan.

Den fördjupade granskningen syftar i dessa fall till att:

- a. bekräfta fondförvaltarens lämplighet för ingånget fondavtal och beviljande om nytt fondavtal eller
- b. klarlägga om det finns skäl att säga upp redan ingångna fondavtal och avslå ansökan om nytt fondavtal på grund av bristande lämplighet.

7.7.2. God sed på premiepensionsområdet (3.7.3, Bilaga C)

3.7.3 God sed på premiepensionsområdet (v.2.0)

Fondförvaltarens och fondens lämplighet på fondtorget kommer att bedömas av Pensionsmyndigheten med utgångspunkt i vad som sagts om lämplighet i p. 3.7.1 och 3.7.2 ovan samt därtill inom ramen för god sed på premiepensionsområdet.

Bilaga C

1. Allmänt

Förvaltningen av fonder inom premiepensionen ska baseras på det grundläggande målet att avsätta medel och uppnådd avkastning ska trygga framtida försörjning vid pension. Det innebär att Fondförvaltare ska ta hänsyn till fondsparandets långsiktiga karaktär och utgå från fondsparandets ändamål. Fondförvaltaren och Närstående aktörer ska ta till vara pensionsspararens intressen med tillbörlig omsorg.

Förvaltningen som Fondförvaltaren bedriver i fonder på premiepensionens fondtorg ska baseras på för detta uppdrag relevanta principer. Dessa principer omfattar avkastning, risk och likviditet i portföljen som helhet, liksom principer om utformningen av information, rådgivning och marknadsföring av fondandelar. Det är Fondförvaltarens skyldighet att löpande analysera och se till att fonden lever upp till kraven i fondavtalet. Denna bilaga innehåller exempel på vad som minst utgör god sed på premiepensionsområdet och utgör ingen uttömmande uppräkningslista.

2.1. Ansvar för Närstående aktör och Intressent

Fondförvaltaren ansvarar, inom ramen för detta fondavtal, för samtliga åtgärder som vidtas i strid med god sed. Om en Närstående aktör vidtar en åtgärd i strid med god sed, svarar Fondförvaltaren för denna åtgärd på samma sätt som om Fondförvaltaren vidtagit åtgärden själv.

Detta innebär t.ex. att Fondförvaltaren är ansvarig för att Närstående aktörer vid extern kapitalförvaltning, rådgivning, marknadsföring, information och försäljning som rör placering i fonden på Pensionsmyndighetens fondtorg inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Fondförvaltaren är ansvarig för att förekomsten av Intressent i samband med fondverksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

En Fondförvaltare eller Närstående aktör får inte använda sig av olämpliga affärsmetoder eller avtalsvillkor som med hänsyn till exempelvis pris och övriga omständigheter kan anses vara oskäligen i förhållande till pensionsspararen.

4.1. Olämpliga affärsmetoder

Olämpliga affärsmetoder strider mot god sed på premiepensionsområdet. Olämpliga affärsmetoder kan t.ex. vara att:

- i. med hjälp av elektronisk eller annan identitetshandling i förhållande till Pensionsmyndigheten utge sig för att vara pensionsspararen eller att förmå pensionsspararen att använda t.ex. sin e-legitimation på ett felaktigt sätt,
- ii. ändra eller lägga till uppgifter på fondbytesblankett efter att pensionsspararen egenhändigt har undertecknat blanketten eller att göra ett fondbyte via en blankett som inte har egenhändigt undertecknats av pensionsspararen,
- iii. använda sig av aggressiva försäljningsmetoder, t.ex. att kontakta en pensionssparare vid upprepade tillfällen så att denna känner sig pressad att ingå avtal,

Det är vidare inte tillåtet att:

- iv. påstå att Fondförvaltaren eller Närstående aktör har undertecknat eller omfattas av en uppförandekod eller motsvarande när så inte är fallet,
- v. beskriva en produkt som "gratis", "kostnadsfri", "utan avgift" eller liknande som en konsekvens eller effekt om man väljer en viss fond på fondtorget,
- vi. Fondförvaltaren eller Närstående Aktör i anslutning till information om eller marknadsföring av fond på fondtorget, inkludera en faktura eller liknande betalningshandling som ger konsumenten intryck av att hen redan har beställt den marknadsförda produkten när så inte är fallet,
- vii. ta upprepade och oönskade kontakter förutom i den utsträckning som enligt författningar eller övriga regelverk är motiverat för att få en avtalsmässig skyldighet fullgjord,
- viii. påstå att kontakten med pensionsspararen sker på uppdrag av Pensionsmyndigheten eller annan aktör än den verkliga uppdragsgivaren.

4.2. Oskäligen avtalsvillkor avseende produkter och tjänster

Vid placering i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg eller för andra tjänster och produkter, får en Fondförvaltare eller Närstående aktör inte tillämpa avtalsvillkor som med hänsyn till exempelvis pris och övriga omständigheter kan anses vara oskäligen i förhållande till pensionsspararen.

Ett exempel på oskäligt avtalsvillkor kan vara bindningstid som överstiger ett år för avtal om tjänster eller produkter på premiepensionsområdet. Som utgångspunkt måste det anses vara till fördel för en pensionssparare att kunna byta Fondförvaltare eller säga upp avtal med Närstående aktör utan att vara bunden av en oskälig avtalstid. Avtalsvillkor med långa bindningstider som gynnar Fondförvaltaren på pensionsspararens bekostnad innebär att det inte föreligger en rimlig balans mellan parterna. Det ska vidare vara enkelt för en sparare att säga upp avtalet med en Fondförvaltare eller Närstående aktör.

Som oskäligen avtalsvillkor avseende tjänster eller produkter som innefattar fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg, bedöms avtalsvillkor vars mål eller konsekvens är att:

- i. automatiskt förlänga ett avtal med bestämd varaktighet om inte pensionsspararen uttalar sig däremot eller när sista dagen för pensionsspararen att framföra att hen inte önskar förlänga avtalet ligger oskäligt tidigt,
- ii. oåterkalleligen binda pensionsspararen vid villkor som denne inte haft någon faktisk möjlighet att ta del av innan avtalet ingicks,
- iii. tillåta Fondförvaltaren eller Närstående aktör att ensidigt ändra avtalsvillkoren utan att något giltigt skäl anges i avtalet,
- iv. ange att varans pris ska fastställas vid leveransen eller tillåta att Fondförvaltaren eller Närstående aktör höjer priset utan att pensionsspararen i båda fallen har en motsvarande rätt att frånträda avtalet om det slutliga priset är högre i förhållande till det pris som överenskomms när avtalet ingicks,
- v. förpliktiga pensionsspararen att fullgöra alla sina skyldigheter även om inte Fondförvaltaren eller Närstående aktör fullgör sina,
- vi. upphäva eller inskränka pensionsspararens rätt att gå till domstol eller vidta andra rättsliga åtgärder, särskilt genom att kräva att pensionsspararen för tvister enbart till skiljeförfarande, genom att orättmätigt inskränka pensionsspararens tillgång till bevismedel eller genom att pålägga pensionsspararen en bevisbörda som enligt gällande rätt bör ligga hos någon annan avtalspart.

Det framgår av villkor 3.7.3 *God sed på premiepensionsområdet* att Pensionsmyndigheten kommer att bedöma fondförvaltarens lämplighet på fondtorget med utgångspunkt i vad som sagts om lämplighet i p. 3.7.1 och 3.7.2 samt inom ramen för god sed på premiepensionsområdet.

Bilaga C ger exempel på vad som *minst* utgör god sed på premiepensionsområdet och ger stöd för tillämpning om vad som krävs för att uppfylla villkor om god sed.

De delar i Bilaga C som behandlar fonder och deras förvaltning finns i avsnitt 8.3–8.8, marknadsföring av fonder finns i avsnitt 9.2, 9.3 samt 9.4.

Tillbörlig omsorg om pensionsspararnas intressen

Avseende fondförvaltarens lämplighet så framgår det av Bilaga C, 1. *Allmänt* att fondförvaltaren och närstående aktörer ska ta tillvara pensionsspararnas intressen med tillbörlig omsorg.

Med tillbörlig omsorg menas att fondförvaltaren ska visa den omsorg och fullgöra de plikter i övrigt som en seriös fondförvaltare i allmänhet iakttar. Fondförvaltaren ska vidare ta tillvara pensionsspararens intressen och omfattningen av de skyldigheter som åvilar fondförvaltaren måste anpassas till de omständigheter som råder i det enskilda fallet.

I omsorgsplikten får det också anses ingå ett krav om att uppdraget ska utföras med sådan skyndsamhet som i det enskilda fallet får anses vara skälig. Vidare kan omsorgsplikten variera allt efter arten av det aktuella uppdraget, men bör generellt sett ställas högt mot bakgrund av det höga skyddsintresset.

Fondförvaltarens ansvar för närstående aktörer och intressenter

Det förtydligas i Bilaga C, 2.1 *Ansvar för Närstående aktör och Intressent*, att fondförvaltaren, inom ramen för fondavtalet, ansvarar för samtliga åtgärder som vidtas i strid med god sed. Om en närstående aktör vidtar en åtgärd i strid med god sed, svarar fondförvaltaren för denna åtgärd på samma sätt som om fondförvaltaren vidtagit åtgärden själv.

Detta innebär t.ex. att fondförvaltaren är ansvarig för att närstående aktörer vid extern kapitalförvaltning, rådgivning, marknadsföring, information och försäljning som rör placering i fonden på Pensionsmyndighetens fondtorg inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Fondförvaltaren är även ansvarig för att förekomsten av intressenter i samband med fondverksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Av Bilaga C, 1 *Allmänt*, framgår att förvaltningen av fonder inom premiepensionen ska baseras på det grundläggande målet att avsätta medel och uppnådd avkastning ska trygga framtida försörjning vid pension. Fondförvaltare ska därför ta hänsyn till fondsparandets långsiktiga karaktär och utgå från fondsparandets ändamål. Fondförvaltaren och Närstående aktörer ska ta till vara pensionsspararens intressen med tillbörlig omsorg.

Olämpliga affärsmetoder och oskäliga avtalsvillkor

Det framgår av Bilaga C, 4. *Olämpliga affärsmetoder och oskäliga avtalsvillkor*, att fondförvaltare eller närstående aktör inte får använda sig av olämpliga affärsmetoder eller avtalsvillkor som med hänsyn till exempelvis pris och övriga omständigheter kan anses vara oskäliga i förhållande till pensionsspararen.

Följande exempel framgår av Bilaga C, 4.1 *Olämpliga affärsmetoder*:

- i. med hjälp av elektronisk eller annan identitetshandling i förhållande till Pensionsmyndigheten utge sig för att vara pensionsspararen eller att förmå pensionsspararen att använda t.ex. sin e-legitimation på ett felaktigt sätt,
- ii. ändra eller lägga till uppgifter på fondbytesblankett efter att pensionsspararen egenhändigt har undertecknat blanketten eller att göra ett fondbyte via en blankett som inte har egenhändigt undertecknats av pensionsspararen,
- iii. använda sig av aggressiva försäljningsmetoder, t.ex. att kontakta en pensionssparare vid upprepade tillfällen så att denna känner sig pressad att ingå avtal,
- iv. påstå att Fondförvaltaren eller Närstående aktör har undertecknat eller omfattas av en uppförandekod eller motsvarande när så inte är fallet,
- v. beskriva en produkt som ”gratis”, ”kostnadsfri”, ”utan avgift” eller liknande som en konsekvens eller effekt om man väljer en viss fond på fondtorget,

- vi. Fondförvaltaren eller Närstående Aktör i anslutning till information om eller marknadsföring av fond på fondtorget, inkludera en faktura eller liknande betalningshandling som ger konsumenten intryck av att hen redan har beställt den marknadsförda produkten när så inte är fallet,
- vii. ta upprepade och oönskade kontakter förutom i den utsträckning som enligt författningar eller övriga regelverk är motiverat för att få en avtalsmässig skyldighet fullgjord,
- viii. påstå att kontakten med pensionsspararen sker på uppdrag av Pensionsmyndigheten eller annan aktör än den verkliga uppdragsgivaren.

Av Bilaga C, 4.2. *Oskäliga avtalsvillkor avseende produkter och tjänster*, framgår att fondförvaltare eller närstående aktör, vid placering i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg eller för andra tjänster och produkter, inte får tillämpa avtalsvillkor som med hänsyn till exempelvis pris och övriga omständigheter kan anses vara oskäligen i förhållande till pensionsspararen.

Där ges exempel på att bindningstid som överstiger ett år för avtal om tjänster eller produkter på premiepensionsområdet kan vara ett oskäligt avtalsvillkor. Som motiv och utgångspunkt anges att det måste det anses vara till fördel för en pensionssparare att kunna byta fondförvaltare eller säga upp avtal med närstående aktör utan att vara bunden av en oskälig avtalstid. Avtalsvillkor med långa bindningstider som gynnar fondförvaltare på pensionsspararens bekostnad innebär att det inte föreligger en rimlig balans mellan parterna. Det framgår också att det ska vara enkelt för en sparare att säga upp avtalet med en fondförvaltare eller närstående aktör.

Som oskäligen avtalsvillkor avseende tjänster eller produkter som innefattar fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg, bedöms avtalsvillkor vars mål eller konsekvens är att:

- i. automatiskt förlänga ett avtal med bestämd varaktighet om inte pensionsspararen uttalar sig däremot eller när sista dagen för pensionsspararen att framföra att hen inte önskar förlänga avtalet ligger oskäligt tidigt,
- ii. oåterkalleligen binda pensionsspararen vid villkor som denne inte haft någon faktisk möjlighet att ta del av innan avtalet ingicks,
- iii. tillåta Fondförvaltaren eller Närstående aktör att ensidigt ändra avtalsvillkoren utan att något giltigt skäl anges i avtalet,
- iv. ange att varans pris ska fastställas vid leveransen eller tillåta att Fondförvaltaren eller Närstående aktör höjer priset utan att pensionsspararen i båda fallen har en motsvarande rätt att frånträda avtalet om det slutliga priset är högre i förhållande till det pris som överenskoms när avtalet ingicks,
- v. förplikta pensionsspararen att fullgöra alla sina skyldigheter även om inte Fondförvaltaren eller Närstående aktör fullgör sina,

- vi. upphäva eller inskränka pensionsspararens rätt att gå till domstol eller vidta andra rättsliga åtgärder, särskilt genom att kräva att pensionsspararen för tvister enbart till skiljeförfarande, genom att orättmätigt inskränka pensionsspararens tillgång till bevismedel eller genom att pålägga pensionsspararen en bevisbörda som enligt gällande rätt bör ligga hos någon annan avtalspart.

Vid prövning av ansökan

Vid ansökan ska Pensionsmyndigheten bedöma om fondförvaltaren och närstående aktörer har förmåga att ta tillvara pensionsspararnas intressen med tillbörlig omsorg.

Fondförvaltarens förmåga att visa tillbörlig omsorg och vilja och förmåga att sätta pensionsspararnas intressen i första rummet kan bland annat framkomma vid granskning av fondförvaltarens förmåga till regelefterlevnad (villkor 3.5.1 och 3.14), förmåga till hantering och uppföljning av intressekonflikter (villkor 3.18) m.fl. Om det under prövningen framkommer brister i dessa avseenden kan det ge skäl för att avslå ansökan.

Om det under prövningen framkommer att fondförvaltaren använder, eller tidigare har använt sådana olämpliga affärsmetoder eller oskäligen avtalsvillkor som beskrivs ovan och därmed har brutit mot avtalet i dessa delar kan det innebära skäl för att avslå ansökan.

Pensionsmyndigheten kan genom rapporteringen av kundsynpunkter få information om fondförvaltare och närstående aktör och få uppgifter om det förekommer olämpliga affärsmetoder, exempelvis aggressiv försäljning, missbruk av e-legitimation eller att man påstår sig agera på uppdrag av Pensionsmyndigheten. Även omständigheter som visar på att det förekommer oskäligen avtalsvillkor kan framkomma genom kundsynpunkter.

Om det under prövningen framkommer att fondförvaltaren har bristande förmåga att uppfylla villkor rörande fonder och deras förvaltning och marknadsföring, ska bedömning av lämpligheten i dessa delar ingå i en sammanvägd bedömning av fondförvaltarens lämplighet.

7.8. Affärsmodell, strategier och riktlinjer (3.8)

3.8 Affärsmodell, strategier och riktlinjer (v.2.0)

Fondförvaltarens affärsmodell, strategier och riktlinjer som syftar till att Fondförvaltaren ska nå sina mål med verksamheten ska vara i överensstämmelse med pensionsspararnas och andra fondandelsägares intressen och i överensstämmelse med detta fondavtals villkor om lämplighet och god sed.

Vid Fondförvaltarens löpande översyn av fondens placeringsinriktning, strategier och risk ska pensionsspararnas och övriga fondandelsägares gemensamma intresse sättas i förgrunden.

Fondförvaltaren ska vid ansökan samt på begäran och inom av Pensionsmyndigheten meddelad tid lämna information om Fondförvaltarens och fondens affärsmodell, placeringsstrategi, riskprofil och andra riktlinjer m.m. som är nödvändiga för att Pensionsmyndigheten ska kunna pröva ansökan och kontrollera att fondavtalet efterlevs.

I enlighet med kraven i 64 kap 17 a § andra stycket 1 innehåller fondavtalet villkor 3.8 *Affärsmodell, strategier och riktlinjer*. Där framgår att fondförvaltarens strategier och riktlinjer som syftar till att fondförvaltaren ska nå sina mål med verksamheten, ska vara i överensstämmelse med pensionsspararnas och andra fondandelsägares intressen och i överensstämmelse med fondavtalets villkor om lämplighet och god sed.

Där framgår även att fondförvaltaren, vid den löpande översynen av fondens placeringsinriktning, strategier och risk ska sätta pensionsspararnas och övriga fondandelsägares gemensamma intresse i förgrunden.

Fondförvaltaren ska vid ansökan lämna information om Fondförvaltaren och fondens affärsmodell, placeringsstrategi, riskprofil och andra riktlinjer m.m. som är nödvändiga för att Pensionsmyndigheten ska kunna pröva ansökan. Med riktlinjer avses sådana styrdokument som är väsentliga för styrningen av fondverksamheten, till exempel riktlinjer för intressekonfliktshantering.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om fondförvaltarens affärsmodell, strategier och riktlinjer är i överensstämmelse med pensionsspararnas och andra fondandelsägares intressen och i överensstämmelse med villkoren i 3.7 *Lämplighet och god sed*.

Fondförvaltaren ska kunna göra sannolikt att pensionsspararnas och övriga fondandelsägares gemensamma intresse sätts i förgrunden vid fondförvaltarens löpande översyn av fondens placeringsinriktning, strategier och risk.

Det finns begränsat stöd i förarbeten för hur avtalsvillkoret är tänkt att tillämpas. Det som framgår av 2018 års prop. premiepension är följande skrivning rörande affärsmodell:

”Andra typer av oseriösa ageranden kan hänföras till osunda affärsmodeller som inte verkar för pensionsspararnas bästa. En särskild typ av risk som är förknippad med förvaltningen är att fondförvaltare köper, säljer och fusionerar fonder eller styr pensionssparare till fonder via affärsupplägg inom en företagsgrupp eller med andra fondförvaltare (t.ex. via fond-i-fonder) på ett sätt som inte främjar pensionsspararnas intressen.” (s.25 f.).

Det finns även ett uttalande i 2017 års dep. promemoria premiepension som föregick propositionen: ”Pensionsmyndigheten kan som beslutsunderlag vid prövningen av en fondförvaltares ansökan om att få ingå fondavtal, men även om det finns skäl vid löpande granskning, *göra en analys och en helhetsbedömning* av fondförvaltarens affärsmodell, placeringsstrategi och andra relevanta riktlinjer för verksamheten.” (s.42).

Utgångspunkten för Pensionsmyndighetens tillämpning är skrivningen i villkoret tillsammans villkoren i 3.7 *Lämplighet och god sed* och relevanta avsnitt i Bilaga C. Pensionsmyndighetens analys och helhetsbedömning avseende affärsmodell, strategier och riktlinjer syftar till att, tillsammans med annan information, ge underlag för en kvalitativ och sammanvägd bedömning av fondförvaltarens förmåga att uppfylla villkoren i fondavtalet och efterleva god sed.

7.9. Information om fondförvaltarens organisation m.m.(3.11)

3.11 Information om Fondförvaltarens organisation m.m. (v.2.0)

Fondförvaltaren ska vid ansökan lämna information om ägarbild, bolagsstruktur, organisation och sådana interna riktlinjer m.m. som är relevanta för fondverksamheten samt de senaste tre årsredovisningarna. Fondförvaltaren ska vidare utöver vad som uttryckligen anges i detta fondavtal, tillhandahålla den övriga information om Fondförvaltarens organisation och verksamhet som anges av Pensionsmyndigheten och som Pensionsmyndigheten bedömer krävs för att kunna pröva ansökan.

Fondförvaltaren ska på begäran och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid lämna sådan information som Pensionsmyndigheten anger.

Fondförvaltaren ska därtill på begäran och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid lämna den information som är relevant för fondavtalet om Fondförvaltarens Närstående aktör, Intressent och, om Fondförvaltarens och fondens historiska ägarbild.

I enlighet med kraven i 64 kap 17 a § andra stycket 2 innehåller fondavtalet villkor 3.11 *Information om Fondförvaltarens organisation m.m.* Där framgår att fondförvaltaren vid ansökan ska lämna information om ägarbild, bolagsstruktur, organisation och sådana interna riktlinjer m.m. som är relevanta för fondverksamheten samt de senaste tre årsredovisningarna.

Fondförvaltaren ska vidare, utöver vad som anges i fondavtalet, lämna den övriga information om fondförvaltarens organisation och verksamhet som Pensionsmyndigheten bedömer krävs för att kunna pröva ansökan. Information ska lämnas inom av Pensionsmyndigheten angiven tid.

Fondförvaltaren ska därtill på begäran och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid lämna den information som är relevant för fondavtalet om fondförvaltarens närstående aktör, intressent och om fondförvaltarens och fondens historiska ägarbild.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om den information som lämnats är tillräcklig för den inledande utredningen om fondförvaltaren och för prövningen av fondförvaltarens förmåga att efterleva fondavtalet.

Den information som här avses ger underlag för att bland annat bedöma fondförvaltarens och fondens lämplighet och hantering av intressekonflikter.

Det finns inga skrivningar i 2018 års prop. premiepension, som ger närmare stöd för hur information om organisation m.m. är tänkt att tillämpas. I denna vägledning utgår tillämpningen därför från det bakomliggande syftet att möjliggöra analys av potentiella avtalsparters lämplighet med avseende på förmågan att efterleva andra avtalsvillkor. Prövning och bedömning av fondförvaltarens lämplighet är grundläggande för Pensionsmyndighetens uppdrag att stärka konsumentskyddet på fondtorget.

Kravet på att bifoga tre årsredovisningar ska anses vara uppfyllt om de tre senaste årsredovisningar finns tillgängliga vid tidpunkten för prövning av ansökan. Om det under den tid som prövningen pågår tillkommer en senare, fjärde, årsredovisning ska även denna utgöra underlag vid prövningen.

Exempel: En fondförvaltare som ansöker om fondavtal i december 2018 och med ansökan bifogar årsredovisningar för verksamhetsår 2015, 2016 och 2017. Under tiden för prövningen kan fondförvaltarens årsredovisning för

2018 ha blivit fastställd. Fondförvaltaren behöver då komplettera ansökan med årsredovisningen för 2018, för att kravet om att de tre *senaste* årsredovisningarna ska vara uppfyllt.

Genom den information om organisation m.m. som fondförvaltaren lämnar i ansökan inklusive bifogade bilagor kan Pensionsmyndigheten göra den inledande utredningen (se avsnitt 7.2).

Om det exempelvis framkommer att det är en komplex fondverksamhet med många parter involverade i förvaltningen och med betydande ekonomiska beroenden och hög risk för intressekonflikter kan det innebära att Pensionsmyndigheten behöver begära in kompletterande information om fondförvaltarens organisation m.m. vid prövning av ansökan.

7.10. Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden (3.12)

3.12 Information om Fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden (v.2.0)

Fondförvaltaren ska vid ansökan och på begäran inom av Pensionsmyndigheten angiven tid lämna information om samtliga för fondverksamheten väsentliga avtal och transaktioner, inklusive avtal och transaktioner ingångna mellan Fondförvaltaren och Närstående aktör eller Intressent. I den mån intressekonflikter eller beroenden, som påverkar fondverksamheten, kan antas förekomma som en följd av relevanta avtal eller transaktioner ska Fondförvaltaren redovisa hur beroendet eller intressekonflikten hanterats och dokumenterats.

Fondförvaltaren ska på begäran och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid tillhandahålla den övriga information om avtal, transaktioner och beroenden som Pensionsmyndigheten anger.

Av villkor 3.12 *Information om Fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden* framgår att fondförvaltaren vid ansökan ska lämna information om samtliga för fondverksamheten väsentliga avtal, inklusive avtal ingångna med närstående aktör eller intressent. Det framgår även att fondförvaltaren på motsvarande sätt ska lämna information om samtliga för fondverksamheten väsentliga transaktioner mellan fondförvaltaren och närstående aktör eller intressent.

I de fall där (relevanta) avtal eller transaktioner, kan leda till beroenden eller intressekonflikter som påverkar fondverksamheten, ska fondförvaltaren redovisa hur beroendet eller intressekonflikten hanterats och dokumenterats.

Enligt 3.12 ska fondförvaltaren, inom angiven tid, också tillhandahålla den övriga information om avtal, transaktioner och beroenden som Pensionsmyndigheten anger.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om den information som lämnats är tillräcklig för den inledande utredningen om fondförvaltaren och för prövningen av fondförvaltarens förmåga att efterleva fondavtalet.

Den information som här avses ger underlag för att bland annat bedöma fondförvaltarens och fondens lämplighet och hantering av intressekonflikter.

Det finns inga skrivningar i 2018 års prop. premiepension, som ger närmare stöd för hur information om avtal, transaktioner m.m. är tänkt att tillämpas.

Pensionsmyndigheten anser att *väsentliga avtal*, i villkor 3.12, är exempelvis avtal med närstående aktörer som utför fondverksamhet som kapitalförvaltning, fondadministration och marknadsföring avseende den fond ansökan gäller. Det inkluderar avtal med förvaringsinstitut och i tillämpliga fall avtal rörande kontrollfunktioner (regelefterlevnad, riskhantering, internrevision).

Pensionsmyndigheten anser att *väsentliga transaktioner*, i villkor 3.12, är exempelvis transaktioner med ägare, närstående aktörer och intressenter och motparter som kan ha betydelse för den fond ansökan gäller, samt i tillämpliga fall underliggande fonder. Det inkluderar sådana uppgifter om transaktioner med närstående som rapporteras i fondförvaltarens eller den externa kapitalförvaltarens årsredovisning. Fondförvaltarens skyldighet att rapportera olika transaktioner behandlas även i 3.17.2 *Redovisning och information av fondinnehav*, se avsnitt 8.8.2.

Pensionsmyndigheten ska även ta del fondförvaltarens redovisning av närståendetransaktioner i årsredovisningen. Av notapparaten framgår närmare om det finns närståendetransaktioner avseende juridiska- och fysiska personer.

Upplysningar om vissa transaktioner med närstående ska enligt FI:s föreskrifter (FFFS 2013:9) även lämnas i fondens årsberättelse.

Pensionsmyndigheten ska även begära in de ytterligare uppgifter som behövs för att Pensionsmyndigheten ska kunna bedöma om transaktioner kan påverka pensionsspararnas intressen och förtroendet för premiepensionssystemet.

Exempel på transaktioner som kan vara av intresse:

- a. handel mellan olika förvaltningsuppdrag när värdepappersaffärer genomförs internt och inte via en extern mäklare. Det kan handla om att matcha flöden mellan fonder och därigenom sänka transaktionskostnaden. Avsluten ska i sådana fall ske till marknadsmässiga villkor så att ingen fond gynnas framför en annan.
- b. en hög andel av transaktioner mellan fondförvaltarens fonder ökar risken för intressekonflikter.

Enligt ansökningsformuläret ska fondförvaltaren ange andel av transaktioner som genomförs mellan fondförvaltarens fonder.

Vid en hög andel eller en ökande andel ska Pensionsmyndigheten exempelvis göra en jämförande analys utifrån de uppgifter som finns i de årsrapporter och årsredovisningar som följer med ansökan. Ytterligare information kan finnas i fondens halvårsrapporter.

Vid prövningen behöver Pensionsmyndigheten bedöma om redovisningen av avtal och transaktioner överensstämmer med annan information som lämnas i ansökan och bifogade handlingar, om exempelvis närstående aktörer.

Vid prövningen bör Pensionsmyndigheten väga in om fondförvaltaren i enlighet med 3.18.2 *Reglering och dokumentation av intressekonflikter*, har redovisat några intressekonflikter i samband med ansökan. I det fallet avses

sådana intressekonflikter som riskerar att missgynna pensionsspararnas intressen. Om fondförvaltaren har redovisat intressekonflikter med anledning av 3.12 eller om det framkommer uppgifter om sådana vid prövningen av förmågan att efterleva 3.12 och dessa intressekonflikter inte upptas i redovisning enligt 3.18.2 ska Pensionsmyndigheten utreda skälen till detta och om det finns risk för att pensionsspararnas intressen påverkas.

Om fondförvaltaren kan göra sannolikt att intressekonflikter eller beroenden som redovisas enligt 3.12 inte inverkar på premiepensionsspararnas intressen eller förtroendet för premiepensionssystemet, behöver Pensionsmyndigheten i normalfallet inte väga in fondförvaltarens hantering av dessa intressekonflikter vid den sammanvägda bedömningen av fondförvaltarens förmåga att uppfylla fondavtalets villkor.

7.11. Utredning eller ingripande från annan myndighet (3.14)

3.14 Utredning eller ingripande från annan myndighet (v 2.0)

Fondförvaltaren ska vid ansökan lämna information om Fondförvaltaren eller dess Företrädare är eller har varit föremål för utredning eller ingripande från Finansinspektionen, Konsumentverket eller annan myndighet i Sverige eller motsvarande myndigheter utomlands samt, på begäran och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, lämna relevant skriftlig information om utredningarna eller ingripandena.

Fondförvaltaren ska utan dröjsmål, när den har fått kännedom om att denne eller dess Företrädare är föremål för utredning eller ingripande från Finansinspektionen, Konsumentverket eller annan myndighet i Sverige eller motsvarande myndigheter utomlands, underrätta Pensionsmyndigheten om det samt, på begäran av Pensionsmyndigheten och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, lämna relevant skriftlig information om ärendena.

För det fall Fondförvaltaren fått kännedom om utredning eller ingripande enligt ovan mot Närstående aktör ska Pensionsmyndigheten utan dröjsmål underrättas härom.

Fondförvaltaren ska i enlighet med 3.5.2 *Erforderliga myndighetstillstånd*, bedriva verksamheten i överensstämmelse med gällande tillstånd. Enligt 3.5.1 *Regelefterlevnad* ska fondförvaltaren och Närstående aktör efterleva tillämpliga författningar och övriga regelverk. Dessa villkor kompletteras av 3.14 *Utredning eller ingripande från annan myndighet*, där det framgår att fondförvaltaren vid ansökan ska lämna information om fondförvaltaren eller dess företrädare är eller har varit föremål för utredning eller ingripande från Finansinspektionen, Konsumentverket eller annan myndighet i Sverige eller motsvarande myndigheter utomlands. Det framgår också att fondförvaltaren utan dröjsmål, när denne fått kännedom om att denne eller dess företrädare är föremål för utredning eller ingripande från omnämnda myndigheter ska underrätta Pensionsmyndigheten om det.

Fondförvaltare ska även på begäran av Pensionsmyndigheten och inom angiven tid lämna relevant skriftlig information om ärenden. Om fondförvaltare får kännedom om utredning eller ingripande mot närstående aktör ska Pensionsmyndigheten underrättas utan dröjsmål.

Vid prövning av ansökan

I förarbeten till den ändrade lagstiftningen som ligger till grund för fondavtalet finns inget stöd för tillämpning avseende utredningar och

ingripande från andra myndigheter. Pensionsmyndigheten ska bedöma den information som fondförvaltare, enligt villkor 3.14, har lämnat i ansökan. Det innebär att fondförvaltare under pågående prövning även behöver underrätta Pensionsmyndigheten om det tillkommer ny information.

Det anges inte någon tidsram i avtalsvillkoret. Den period om tre år, som gäller för om bedömning av verksamhets- och avkastningshistorik är vid tillämpning av 3.14 otillräcklig ur ett konsumentskyddsperspektiv.

Pensionsmyndigheten kommer i normalfallet att beakta en tidsram om fem år, vilket i särskilda fall kan utökas till en längre period. Det ligger i linje med Finansinspektionens tillämpning, exempelvis vid ledningsprövning avseende fondförvaltare. Att tidsramen inte är kortare än vad som förekommer inom fondreglering, stöds av 2018 års prop. premiepension där det står att ”avsikten är att villkoren om fondförvaltarens och fondens verksamhet ska gå utöver de krav som följer av fondregelverken (s. 32)”.

För att säkerställa likabehandling av fondförvaltare kommer tidsramen att starta vid datum för ansökan. I annat fall skulle handläggningstiden längd kunna påverka utfallet av prövningen.

Pensionsmyndigheten kommer under prövningen att fånga upp och analysera extern information om sanktioner och ingripanden från olika myndigheter för kontroll av sådana uppgifter.

Om det under prövningen framkommer indikationer på brister hos fondförvaltaren, fondförvaltarens företrädare eller andra närstående aktörer kan det finnas skäl att göra en fördjupad utredning, även om fondförvaltaren i ansökan svarat nekande på frågan om det förekommit utredningar eller ingripanden. Det kan vara aktuellt vid negativ uppmärksamhet i media om fondförvaltaren, fondförvaltarens företrädare eller andra närstående aktör eller vid kända kundsynpunkter. I sådana fall behöver Pensionsmyndigheten utreda vilken krets av personer som skulle omfattas av en fördjupad utredning. Villkor 3.14 ger inte rätt att begära information om intressenter, varken fondförvaltarens egna intressenter eller intressenter till andra aktörer. Pensionsmyndigheten bör dock beakta att intressenter även kan ingå i kretsen av närstående aktörer, vilket möjliggör informationsinhämtning i sådana fall (se översikt definierade grupper och personer i avsnitt 6.1.2).

Om fondförvaltaren lämnat uppgifter om att ingripande förekommit, ska fondförvaltaren på begäran och inom meddelad tid lämna relevant skriftlig information om utredningar eller ingripanden. Även i dessa fall kan Pensionsmyndigheten fånga upp information genom den analys som görs vid prövningen. Pensionsmyndigheten ska oavsett om uppgifterna kommer från fondförvaltaren eller myndighetens utredning, kontrollera riktigheten i uppgifter om sanktioner/ingripanden och verifiera dem genom att gå till källan (andra myndigheters utredningar, beslut m.m.). I sådana fall ska fondförvaltaren på begäran tillhandahålla Pensionsmyndigheten en kopia på den aktuella handlingen.

Pensionsmyndigheten ska sedan göra en bedömning av hur relevanta utredningar och ingripanden är i relation till skyddet av pensionsspararna eller förtroendet för premiepensionssystemet.

Vid bedömning av uppgifter om sanktioner och ingripanden ska Pensionsmyndighetens utgå från följande principer om allvarlighet och relevans:

- Sanktioner mot fondförvaltare, fondförvaltares företrädare och annan närstående aktör som utför väsentliga delar av fondverksamheten väger tyngre än sanktioner mot närstående aktörer som inte har ett betydande inflytande på fondverksamheten eller omfattar områden som inte har betydelse för fondverksamheten.
- Sanktioner som är relevanta för premiepensionsspararnas intressen och där förtroendet för premiepensionssystemet kan påverkas väger tyngre än sanktioner som inte är relevanta för premiepensionsspararna.

Exempel på ingripanden med hög allvarlighetsgrad och stor relevans, som kan ge grund för att avslå ansökan, kan vara ingripanden där tillsynsmyndigheten kommunicerat att man övervägt att återkalla fondförvaltarens eller närstående aktörs tillstånd. Det kan även gälla ingripanden som kan få konsekvenser vid framtida ägar- och ledningsprövning av företag respektive personer, till exempel fondförvaltares företrädare, som haft koppling till fondförvaltaren.

Ett annat exempel där det kan finnas skäl till avslag är om det under prövningen visar sig att det funnits allvarliga brister, men där en närstående aktör som utför fondverksamhet har kunnat undvika tillsyn och ingripande genom att återkalla sitt tillstånd. I sådana fall har fondförvaltarens inte, *efter bästa förmåga*, tillsett att närstående aktörer efterlever övriga regelverk.

Samtidigt kan exempel på ingripanden från tillsynsmyndighet av mindre allvarlig art ha hög relevans, i de fall brister kan kopplas till fondförvaltarens förmåga till efterlevnad av fondavtalet och det framkommit liknande brister under prövningen.

Exempel på mindre allvarliga och mindre relevanta ingripanden kan vara ingripanden som inte berör områden som är relevanta för premiepensionen, till exempel sanktioner för att fondförvaltaren gjort enstaka felrapportering av uppgifter om fondverksamheten till tillsynsmyndigheten eller att exempelvis styrelseledamöter eller VD har misslyckats att fullgöra så kallad insiderrapportering om vissa aktieinnehav. Samtidigt kan exempel med mindre upprepade förseelser vara av intresse, i de fall det framträder ett mönster som visar på att fondförvaltaren har svårt att bedriva verksamheten enligt de lagar och regler som man ska följa.

Exempel på utredningar som kan bedömas som mindre relevanta kan vara utredningar som inte berör områden nära fondverksamheten eller om tillsynsmyndigheten utfört utredningen slumpvis (stickprov) och den inte leder till något ingripande. Samtidigt kan exempel där resultatet av utredningar som berör områden som är viktiga för pensionsspararnas intressen vara relevanta även om de inte leder till ingripande.

7.12. Försäkringar (3.16)

3.16 Försäkringar (v.2.0)

Fondförvaltaren ska inneha för Fondförvaltarens verksamhet adekvat ansvarsförsäkring till täckande av skadeståndsansvar. Fondförvaltaren ska efter bästa förmåga se till att även Närstående aktörer innehar för sin verksamhet adekvat försäkring.

Genom undertecknandet av detta fondavtal utfäster Fondförvaltaren att inga omständigheter föreligger eller kan förväntas föreligga som innebär att Fondförvaltarens försäkringsskydd inte skulle vara möjligt att ta i anspråk avseende eventuella krav till följd av att Fondförvaltaren inte efterlever detta fondavtals bestämmelser. Fondförvaltaren ska inom av Pensionsmyndigheten angiven tid kunna redovisa handlingar som styrker ovanstående åtaganden.

Av villkor 3.16 *Försäkringar* framgår att fondförvaltaren ska ha en ansvarsförsäkring som täcker skadeståndsansvar och som är adekvat för fondförvaltarens verksamhet. Det framgår också att fondförvaltaren, efter *bästa förmåga*, ska se till att närstående aktörer har försäkring som är adekvat för deras verksamhet.

Genom undertecknandet av fondavtalet har fondförvaltaren utfäst att inga omständigheter föreligger eller kan förväntas föreligga som innebär att försäkringsskyddet inte skulle vara möjligt att ta i anspråk avseende eventuella krav till följd av att fondförvaltaren inte efterlever fondavtalet.

När Pensionsmyndigheten begär in information som styrker åtagandet att inneha en adekvat försäkring, ska fondförvaltaren inom angiven tid kunna redovisa handlingar som styrker detta.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har vid ansökan utfäst att det finns ett adekvat försäkringsskydd. Med hänsyn till att fondförvaltare även omfattas av regler om kapitalkrav gör Pensionsmyndigheten i normalfallet ingen närmare utredning av riktigheten i fondförvaltarens intygande om försäkringsskydd.

Om det under prövning framkommer uppgifter som visar på allvarliga brister hos fondförvaltaren kan det i vissa fall vara motiverat att be fondförvaltaren styrka att försäkringsskyddet är adekvat och granska om så är fallet.

7.13. Intressekonflikter (3.18)

Fondförvaltare omfattas av UCITS-direktivet som reglerar att varje medlemsstat ska utforma uppföranderegler som ska säkerställa att fondförvaltare (förvaltningsbolag) identifierar och hanterar intressekonflikter.

Fondavtalets villkor är inriktade på intressekonflikter som kan inverka på premiepensionsspararnas intressen och förtroendet för premiepensionssystemet och går därmed utöver fondregleringen och träffar specifikt den fondverksamhet som finns på fondtorget.

7.13.1. Generellt om intressekonflikter (3.18.1)

3.18.1 Generellt om intressekonflikter (v.2.0)

Intressekonflikter får aldrig missgynna pensionsspararna på så sätt att det orsakar högre kostnader eller sämre avkastning för pensionsspararna än vad som annars skulle ha varit fallet eller missgynna pensionsspararna på något annat relevant sätt. Intressekonflikter, inklusive hanteringen av dessa, får heller aldrig vara av sådant slag att de skadar förtroendet för premiepensionssystemet.

Fondavtalets villkor, 3.18.1 *Generellt om intressekonflikter*, reglerar att intressekonflikter aldrig får missgynna premiepensionsspararna genom att det orsakar högre kostnader eller sämre avkastning än vad som annars skulle ha varit fallet eller missgynna pensionsspararna på något annat relevant sätt.

Det framgår också att intressekonflikter, inklusive fondförvaltarens hantering av dessa, aldrig får vara av sådant slag att de skadar förtroendet för premiepensionssystemet.

Se även 3.18.3 om intressekonflikter vid lösningar med fondandelsfonder och matar- och mottagarfonds-strukturer.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om det förekommer intressekonflikter som kan vara skadliga för pensionsspararna och hur fondförvaltaren hanterar dessa. Vid analys och granskning av det material som följer av ansökan behöver Pensionsmyndigheten vara särskilt uppmärksam på tecken på intressekonflikter som kan missgynna premiepensionsspararna.

Det avser fondförvaltarens intressekonflikter som kan uppstå vid avtal och transaktioner eller andra ekonomiska intressen:

- a. mellan fondförvaltaren, närstående aktörer eller intressenter
- b. i fondernas förvaltning
- c. vid marknadsföring och distribution av fonder

Exempel på intressekonflikter som fondförvaltare behöver hantera:

Om fondförvaltarens har bonus- och incitamentsprogram för kapitalförvaltare kan det exempelvis finnas risk för att bonusgrundande uppdrag hanteras förmånligare än andra t.ex. genom att kapitalförvaltare fördelar inköpta värdepapper så att vissa fonder gynnas.

Handel med värdepapper ska enligt fondregelverket utföras enligt de villkor som är mest förmånliga för andelsägarna (bästa orderutförande). Det kan exempelvis gälla det courtage som fonden betalar till en motpart.

Fondförvaltare ska hantera eventuella intressekonflikter vid val av mäklare. Val av värdepappersmäklare ska utvärderas så att fonden erhåller bästa pris.

Ett annat exempel är att det vid samordning av handel med värdepapper och valutor för flera olika fonder finns risk för att vissa fonder favoriseras på bekostnad av andra. Exempelvis kan risken för intressekonflikter minskas om orderläggning sker av annan person än den kapitalförvaltare som beslutat om ordern.

Även exempel där det förekommer handel med närstående bolag t.ex. värdepappersinstitut, kreditinstitut, AIF-förvaltare eller utländska bank-,

kredit- och värdepappersföretag inom den egna företagsgruppen kan det uppkomma intressekonflikter som fondförvaltaren ska hantera. I dessa fall kan det exempelvis innebära att transaktioner inte sker till marknadsmässiga villkor. Om en fondförvaltare lägger en oproportionerlig andel av handeln hos närstående bolag i förhållande till den aktörens marknadsandel, kan det indikera förekomst av intressekonflikter.

7.13.2. Reglering och dokumentation av intressekonflikter (3.18.2)

3.18.2. Reglering och dokumentation av intressekonflikter (v.2.0)

Fondförvaltaren ska identifiera de intressekonflikter som uppstår i fondverksamheten och som kan påverka pensionsspararnas intressen negativt, samt redovisa hanteringen av sådana intressekonflikter. Till detta ändamål ska Fondförvaltaren ha interna regler för identifiering, hantering och uppföljning av intressekonflikter. Fondförvaltaren ska på Pensionsmyndighetens begäran, inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, redovisa hur man i enlighet med gällande författningar och övriga regelverk identifierar, hanterar och följer upp intressekonflikter, särskilt sådana som innebär en väsentlig risk för att pensionsspararna och övriga andelsägare påverkas negativt.

I villkor 3.18.2. *Reglering och dokumentation av intressekonflikter*, regleras att fondförvaltarens skyldighet ska identifiera de intressekonflikter som uppstår i fondverksamheten och som kan påverka pensionsspararnas intressen negativt. Fondförvaltaren har även skyldighet att redovisa hanteringen av sådana intressekonflikter och fondförvaltaren ska för detta ändamål ha interna regler för identifiering, hantering och uppföljning av intressekonflikter.

Det framgår också av 3.18.3 att det i dokumentationen, enligt punkten 3.18.2, ska finnas uppgifter om fondförvaltaren har nära förbindelser med någon juridisk eller fysisk person.

Se även reglering i 3.18.3 om intressekonflikter kopplade till fondandelslösningar eller matar- och mottagarfond-strukturer och när det finns nära förbindelser mellan fondförvaltaren och förvaringsinstitutet.

Det framgår vidare att fondförvaltaren inom angiven tid till Pensionsmyndigheten, ska redovisa hur man i enlighet med gällande författningar och övriga regelverk identifierar, hanterar och följer upp intressekonflikter, särskilt sådana som innebär en väsentlig risk för att pensionsspararna och övriga andelsägare påverkas negativt.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om den redovisning om intressekonflikter som fondförvaltaren lämnat är tillräcklig för att kunna pröva ansökan.

Fondförvaltaren ska vid ansökan, i enlighet med 3.18.2, redovisa för Pensionsmyndigheten vilka intressekonflikter man har identifierat som kan innebära en risk för att pensionsspararnas och övriga andelsägares intressen kan påverkas. Redovisningen ska, enligt 3.18.3, innehålla uppgifter om fondförvaltaren har nära förbindelser med någon juridisk eller fysisk person.

Vid förekomsten av sådana intressekonflikter ska fondförvaltaren även redovisa hur man har hanterat och kommer att hantera dessa samt vilka rutiner för uppföljning fondförvaltaren har.

Genom att ta del av den redogörelse om de interna regler som styr hur fondförvaltaren identifierar, hanterar och följer upp intressekonflikter som lämnas vid ansökan, kan Pensionsmyndigheten få bakgrundsinformation till fondförvaltarens redovisning avseende intressekonflikter. Enligt 3.8 *Affärsmodell, strategier och riktlinjer*, ska fondförvaltaren vid ansökan lämna information om bland annat riktlinjer som är nödvändiga för att Pensionsmyndigheten ska kunna pröva ansökan. Vid behov av ytterligare information kan Pensionsmyndigheten med stöd av 3.8 *Affärsmodell, strategier och riktlinjer*, begära in information om fondförvaltarens riktlinjer för hantering av intressekonflikter, där exempelvis rutiner för rapportering och uppföljning brukar framgå.

För att rätt kunna bedöma om fondförvaltaren uppfyller 3.18.1 behöver Pensionsmyndigheten analysera de uppgifter som fondförvaltaren lämnat enligt 3.18.2 och 3.18.3 och jämföra med de eventuella intressekonflikter som framkommer under prövningen. I de fall dessa inte finns med i fondförvaltarens redovisning, ska Pensionsmyndigheten utreda detta närmare. Det kan gälla uppgifter rörande intressekonflikter som framkommer vid prövning av villkor om:

- a. Lämplighet och god sed (3.7)
- b. Affärsmodell, strategier och riktlinjer (3.8)
- c. Information om fondförvaltarens organisation m.m. (3.11)
- d. Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden (3.12)
- e. Marknadsföring (3.15)
- f. Innehav och handel (3.17)
- g. Tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation (3.19)
- h. Relevanta delar i Bilaga C

Pensionsmyndigheten ska jämföra om den information om intressekonflikter som framkommer vid prövning av villkoren a. till h. ovan, överensstämmer med den redovisning som fondförvaltaren lämnat i enlighet med 3.18.2. I de fall det finns brister i överensstämmelse eller finns andra oklarheter som rör intressekonflikter som kan inverka negativt på premiepensionsspararnas intressen behöver Pensionsmyndigheten utreda detta vidare.

Om det under prövningen framkommer brister som visar på att fondförvaltaren inte efterlever fondregelverkets bestämmelser om intressekonflikter som fondförvaltare ska följa, behöver Pensionsmyndigheten bedöma om ansvarig tillsynsmyndighet ska underrättas i syfte att skydda premiepensionsspararnas intressen.

7.13.3. Vissa särskilda intressekonflikter (3.18.3)

3.18.3 Vissa särskilda intressekonflikter (v.2.0)

Det åligger Fondförvaltaren att beakta bl.a. om Fondförvaltaren, en Relevant person eller någon med vilken Fondförvaltaren har Nära förbindelser:

- (i) sannolikt kan erhålla en ekonomisk vinst eller undvika en ekonomisk förlust på bekostnad av fonden och pensionsspararna,
  - (ii) har ett annat intresse än pensionsspararna, av verksamhetens resultat eller en portföljtransaktion som genomförs för fondens räkning, eller en order som genomförs för en annan kunds räkning,
  - (iii) har ett ekonomiskt skäl, eller annat skäl, för att gynna en annan kund eller kundgrupp framför pensionsspararna,
  - (iv) utför samma slags verksamhet för fonden som för en eller flera andra kunder, eller
  - (v) i samband med fondverksamhet tar emot eller kommer att ta emot ersättning t.ex. i form av pengar, varor eller tjänster, utöver standardkommissionen eller avgiften för verksamheten i fråga av någon annan än fonden.
- Det ska i dokumentationen enligt punkten 3.18.2 finnas uppgifter om Fondförvaltaren har Nära förbindelser med någon juridisk eller fysisk person.

Om Fondförvaltaren och fondens förvaringsinstitut har Nära förbindelser ska Fondförvaltaren i de interna reglerna särskilt ange hur Fondförvaltarens organisation säkerställer att Fondförvaltaren handlar oberoende av förvaringsinstitutet och minskar risken för intressekonflikter.

Om fonden är en fondandelsfond eller ingår i en Matar- och Mottagarfond-struktur, ska Fondförvaltaren identifiera och hantera de särskilda intressekonflikter som kan uppstå till följd av detta.

I det tredje avtalsvillkoret som behandlar intressekonflikter, 3.18.3. *Vissa särskilda intressekonflikter*, ges exempel på intressekonflikter som fondförvaltaren har skyldighet att särskilt beakta. Exempelen är kopplade till om det finns nära förbindelser med en relevant personer eller någon annan.

Med nära förbindelser avses, enligt definitionslistan i fondavtalet, det som framgår av 1 kap. 2 § LVF.

I 1 kap. 2 § LVF regleras att ett fondbolag eller ett annat företag ska anses ha nära förbindelser om:

- a. *det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,*
- b. *det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller*
- c. *båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.*

Där regleras även att en fysisk person och ett fondbolag ska anses ha en nära förbindelse om den fysiska personen:

- a. *äger minst 20 procent av kapitalet i fondbolaget,*
- b. *disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i fondbolaget, eller*
- c. *på annat sätt har sådant inflytande över fondbolaget att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller*
- d. *det finns en annan likartad förbindelse mellan personen och fondbolaget.*

Det framgår också av 3.18.3 att det i dokumentationen enligt 3.18.2 ska finnas uppgifter om fondförvaltaren har nära förbindelser med någon juridisk eller fysisk person.

I avtalsvillkoret redovisas exempel på situationer som fondförvaltaren ska beakta om någon med vilken fondförvaltaren har nära förbindelser som:

- i. sannolikt kan erhålla en ekonomisk vinst eller undvika en ekonomisk förlust på bekostnad av fonden och pensionsspararna,
- ii. har ett annat intresse än pensionsspararna, av verksamhetens resultat eller en portföljtransaktion som genomförs för fondens räkning, eller en order som genomförs för en annan kunds räkning,
- iii. har ett ekonomiskt skäl, eller annat skäl, för att gynna en annan kund eller kundgrupp framför pensionsspararna,
- iv. utför samma slags verksamhet för fonden som för en eller flera andra kunder, eller
- v. i samband med fondverksamhet tar emot eller kommer att ta emot ersättning t.ex. i form av pengar, varor eller tjänster, utöver standardkommissionen eller avgiften för verksamheten i fråga av någon annan än fonden.

Där framgår även att om fondförvaltaren och fondens förvaringsinstitut har nära förbindelser ska fondförvaltaren i interna regler särskilt ange hur fondförvaltarens organisation säkerställer att fondförvaltaren handlar oberoende av förvaringsinstitutet och minskar risken för intressekonflikter.

Dessutom framgår det att om fonden är en fondandelsfond eller ingår i en matar- och mottagarfondstruktur, så ska fondförvaltaren identifiera och hantera de särskilda intressekonflikter som kan uppstå till följd av detta.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om det finns sådana särskilda intressekonflikter som anges i 3.18.3 som fondförvaltaren har skyldighet att beakta och vara särskilt uppmärksam på.

Om sådana situationer förekommer eller har förekommit under de tre senaste verksamhetsåren, ska fondförvaltaren både redovisa hur den nära förbindelsen ser ut/har sett ut och redovisa hur de intressekonflikter som blir följden har hanterats och följts upp, i enlighet med 3.18.2. Listan med exempel är inte uttömmande vilket innebär att det kan finnas fler situationer och andra särskilda intressekonflikter som fondförvaltaren behöver beakta.

I de fall det finns en nära förbindelse mellan fondförvaltaren och fondens förvaringsinstitut, ska fondförvaltaren i samband med ansökan ange vilka interna regler som syftar till att fondförvaltaren ska säkerställa att denne handlar oberoende av förvaringsinstitutet. Det ska även framgå av fondförvaltarens redovisning om intressekonflikter hur man hanterar, följer upp och därmed minskar risken för intressekonflikter i denna del. Pensionsmyndigheten bör här även väga in vad som eventuellt framkommer om andra affärsrelationer och så kallade koncernkopplingar i relation till förvaringsinstitutet, enligt 3.19.2.

Om en fond är en fondandelsfond eller ingår i en matar- och mottagarfundsstruktur ska fondförvaltarens redovisning om intressekonflikter omfatta de särskilda intressekonflikter som kan uppstå i den delen.

Redovisningen från fondförvaltaren avseende 3.18.3 *Vissa särskilda intressekonflikter* och de omständigheter som redovisas där bildar underlag för Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltarens lämplighet, bland annat med avseende på intressekonfliktshantering och förmågan att sätta premiepensionsspararnas och andra andelsägares intressen i första rummet.

7.14. Tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation (3.19)

I enlighet med kraven i 64 kap 17 a § andra stycket 6 innehåller fondavtalet villkor (3.19) om tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation.

I förarbeten saknas närmare beskrivningar och stöd för tillämpning rörande tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation, förutom vissa skrivningar om förvaringsinstitut.

7.14.1. Generellt om tredjepartsförhållanden (3.19.1)

3.19.1 Generellt om tredjepartsförhållanden (v.2.0)

Fondförvaltaren får anlita eller samarbeta med tredje part endast i den mån det är tillåtet enligt författningar och övriga regelverk. Fondförvaltaren kan dock aldrig överföra ansvaret för verksamheten till annan och måste således upprätthålla kontrollen över funktioner som uppdragstagare ska utföra. Fondförvaltaren ansvarar således gentemot Pensionsmyndigheten för uppdragets och fondavtalets fullgörande, även om Fondförvaltaren för detta har samarbetat med eller uppdragit åt annan aktör att utföra hela eller delar av uppdraget.

Fondförvaltaren ska skriftligen informera Pensionsmyndigheten när en uppdragstagare anlitas för utförande av uppdrag som är förenade med fondverksamheten eller när sådana uppdrags- eller samarbetsförhållanden upphör. Av informationen ska framgå vilka behörighetsförändringar som därmed uppstår. Såväl formella som informella uppdrags- eller samarbetsförhållanden omfattas av dessa krav.

Det åligger Fondförvaltaren att så långt möjligt och efter bästa förmåga tillse att de avtal som Fondförvaltaren ingår med sådana relevanta tredjepartsaktörer, inklusive Närstående aktörer och Intressenter, inte innehåller sekretessbestämmelser eller bestämmelser i övrigt som inskränker Pensionsmyndighetens rätt att ta del av dokumentation enligt detta fondavtal. Pensionsmyndigheten ska dock ta hänsyn till de förpliktelser som åligger Fondförvaltaren enligt gällande författningar och övriga regelverk.

Fondavtalets villkor 3.19.1 *Generellt om tredjepartsförhållanden* tar sin utgångspunkt i den övriga reglering om tredjepartsförhållanden och uppdrag rörande funktioner i fondverksamheten, som fondförvaltare ska följa. Exempelvis finns i Artikel 13 UCITS-direktivet, vissa villkor som ska vara uppfyllda, i de fall som ett förvaltningsbolags hemmedlemsstat tillåter delegering av funktioner. Det framgår av 3.19.1 att fondförvaltare endast får anlita eller samarbeta med tredje part i den mån det är tillåtet enligt författningar och övriga regelverk.

Där förtydligas också att fondförvaltaren aldrig kan överföra ansvaret för verksamheten till annan och i enlighet med detta måste upprätthålla kontrollen över funktioner som uppdragstagare utför. Det innebär att fondförvaltaren ansvarar gentemot Pensionsmyndigheten för uppdragets och fondavtalets fullgörande, även i de fall som fondförvaltaren för detta har samarbetat med eller uppdragit åt annan aktör att utföra hela eller delar av uppdraget.

Fondförvaltare har genom att underteckna avtalet åtagit sig att skriftligen informera Pensionsmyndigheten när en uppdragstagare anlitas för utförande av uppdrag som är förenade med fondverksamheten eller när sådana uppdrags- eller samarbetsförhållanden upphör. Det ska då framgå av informationen vilka behörighetsförändringar som uppstår. Detta gäller såväl formella som informella uppdrags- eller samarbetsförhållanden.

Fondförvaltare ska *efter bästa förmåga och så långt som det är möjligt* tillse att de avtal som Fondförvaltaren ingår med relevanta tredjepartsaktörer, inklusive Närstående aktörer och Intressenter, inte innehåller sekretessbestämmelser eller bestämmelser i övrigt som inskränker Pensionsmyndighetens rätt att ta del av dokumentation enligt fondavtalet.

Med relevanta tredjepartsaktörer menas de som utför sådana uppdrag som omfattas av reglering och tillsyn i enlighet med UCITS-direktivet. Pensionsmyndigheten ska dock ta hänsyn till de förpliktelser som åligger Fondförvaltaren enligt gällande författningar och övriga regelverk.

Vid prövning av ansökan

I förarbeten till den ändrade lagstiftningen som ligger till grund för fondavtalet finns inget närmare stöd för tillämpning avseende tredjepartsförhållanden. Pensionsmyndigheten ska bedöma om den information om tredjepartsavtal som fondförvaltaren har lämnat är tillräcklig för att pröva ansökan. Enligt villkor 3.12 *Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden* vid ansökan lämna information om samtliga för fondverksamheten väsentliga avtal.

Annan relevant information är övrig information om uppdragsförhållanden och tredjepartsavtal som framgår av ansökan och handlingar som bifogats ansökan eller inkommit under prövningen, i enlighet med 3.19.1, skriftligen informerar om att uppdragstagare anlitas eller uppdragsförhållande upphör. Denna information ger Pensionsmyndigheten underlag för prövning av:

- a. om erforderliga myndighetstillstånd finns hos närstående aktörer (3.5.2)
- b. närstående aktörers lämplighet och förmåga att uppfylla god sed på premiepensionsområdet (3.7)
- c. om närstående aktörer varit föremål för ingripande från annan myndighet (3.14)
- d. närstående aktörers marknadsföring av fonder (3.15.1)
- e. förekomst av provisioner och ersättningar till närstående aktörer (3.15.2)
- f. närstående aktörers försäkringsskydd (3.16)
- g. hantering av intressekonflikter (3.18)

Om det under prövningen framkommer brister som visar på att fondförvaltaren inte efterlever bestämmelser i fondregelverket om tredjepartsförhållanden som fondförvaltare ska följa, behöver Pensionsmyndigheten bedöma om ansvarig tillsynsmyndighet ska underrättas i syfte att skydda premiepensionsspararnas intressen.

7.14.2. Förvaringsinstitut (3.19.2)

3.19.2 Förvaringsinstitut (v.2.0)

Fondförvaltaren ansvarar för att det för varje fond utses ett förvaringsinstitut. Mellan Fondförvaltaren och förvaringsinstitutet ska finnas ett skriftligt avtal som reglerar förhållandet mellan parterna, exempelvis det informationsutbyte och den samordning som krävs för att Fondförvaltaren och förvaringsinstitutet ska kunna uppfylla kraven i relevanta författningar och övriga regelverk.

Fondförvaltaren ska på begäran, inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, tillse att Pensionsmyndigheten får ta del av avtalet mellan Fondförvaltaren och förvaringsinstitutet och relevant information från förvaringsinstitutet avseende Fondförvaltarens förfaranden vid värdering av innehav.

Det åligger vidare Fondförvaltaren att utan anmaning till Pensionsmyndigheten vidarebefordra sådan information från förvaringsinstitutet, som Fondförvaltaren inser eller borde inse är av särskilt intresse för Pensionsmyndigheten i egenskap av försäkringsgivare som tillhandahåller och administrerar ett fondtorg inom ramen för premiepensionen. För den händelse att förvaringsinstitutet inleder ett s.k. upptrappningsförfarande ska Fondförvaltaren omgående informera Pensionsmyndigheten om detta.

Även villkor 3.19.2. *Förvaringsinstitut* tar sin utgångspunkt i fondregelverket som fondförvaltare ska följa, i detta fall avseende förvaringsinstitut. Av 3.19.2 framgår att fondförvaltaren ansvarar för att det för varje fond utses ett förvaringsinstitut och att det mellan fondförvaltaren och förvaringsinstitutet ska finnas ett skriftligt avtal som reglerar förhållandet mellan parterna. Exempelvis kan avtalet omfatta det informationsutbyte och den samordning som krävs för att fondförvaltare och förvaringsinstitut ska uppfylla kraven i relevanta författningar och övriga regelverk.

Se även 3.18.3 som bland annat omfattar fall där förvaringsinstitutet för en fond har nära förbindelser med fondförvaltaren och kraven på att fondförvaltaren i interna regler ska ange bl. a. hur man minskar risken för intressekonflikter.

Fondförvaltaren har enligt fondavtalet skyldighet att på begäran och inom angiven tid, tillse att Pensionsmyndigheten får ta del av avtalet med förvaringsinstitutet och relevant information från förvaringsinstitutet avseende fondförvaltarens förfaranden vid värdering av innehav.

Fondförvaltaren ska även utan anmaning till Pensionsmyndigheten vidarebefordra sådan information från förvaringsinstitutet, som är av särskilt intresse för Pensionsmyndigheten i egenskap av försäkringsgivare och ansvarig för fondtorget inom ramen för premiepensionen. Fondförvaltaren har skyldighet att omgående informera Pensionsmyndigheten om förvaringsinstitutet inleder ett s.k. upptrappningsförfarande.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska kontrollera och bedöma om de uppgifter som lämnats om förvaringsinstitutet är tillräckliga för att pröva ansökan. Namnet på förvaringsinstitutet ska framgå av ansökan och det ska redovisas i informationsbroschyr och faktablad.

Pensionsmyndigheten gör i normalfallet ingen kontroll och bedömning av förvaringsinstitutets tillstånd med hänsyn taget till att förvaringsinstitut står under särskild reglering och tillsyn.

Till stöd för Pensionsmyndighetens bedömning finns bestämmelser om förvaringsinstitut i UCITS-direktivet och i 3 kap LVF. Den EU-förordning¹³ om krav avseende förvaringsinstitut, som är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater och som trädde i kraft i oktober 2016 är relevant för alla fondförvaltare som lyder under UCITS-regelverket.

Om det under prövningen visar sig att förvaringsinstitutet har träffats av sanktioner (villkor 3.5.1 och 3.14) eller om det förkommit ett så kallat upptrappningsförfarande kan det finnas skäl att göra en fördjupad granskning av fondförvaltarens lämplighet.

I de fall som det framkommer att fondförvaltaren har nära förbindelser med förvaringsinstitutet eller det finns en så kallad koncernkoppling mellan dessa behöver Pensionsmyndigheten granska om fondförvaltaren hanterar eventuella intressekonflikter som kan inverka på premiepensionsspararnas intressen. Sådana intressekonflikter bör i samband med ansökan redovisas av fondförvaltaren i enlighet med 3.12 *Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden* samt 3.18.2 *Reglering och dokumentation av intressekonflikter*.

När Pensionsmyndigheten ska bedöma allvarlighetsgraden kan exempelvis följande artiklar i ovan nämnda EU-förordning vara till stöd:

Artikel 15 Tillbörlig aktsamhet, Artikel 23 Intressekonflikter och Artikel 24 Styrelsens oberoende samt tillsynsfunktioner.

I de fall det framkommer allvarliga brister avseende förvaringsinstitutet som kan inverka på fondförvaltarens lämplighet kan Pensionsmyndigheten begära att få ta del av avtalet mellan fondförvaltare och förvaringsinstitut. Då kan följande artikel i ovan nämnda EU-förordning vara till stöd i de fall Pensionsmyndigheten behöver bedöma avtalet:

Artikel 2 Avtal om utnämning av ett förvaringsinstitut

Om det under prövningen framkommer brister som visar på att fondförvaltaren inte efterlever bestämmelser i den övriga reglering om förvaringsinstitut som fondförvaltare ska följa, behöver Pensionsmyndigheten bedöma om ansvarig tillsynsmyndighet ska underrättas i syfte att skydda premiepensionsspararnas intressen.

---

¹³ KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2016/438 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller krav avseende förvaringsinstitut

7.14.3. Extern kapitalförvaltare (3.19.3)

3.19.3 Extern kapitalförvaltare v.2.0

Utöver vad som annars anges i detta fondavtal ska Fondförvaltaren, på begäran av Pensionsmyndigheten, lämna sådan information om den Externa kapitalförvaltaren, dennes organisation och verksamhet, jämte Företrädare och andra aktörer som Pensionsmyndigheten bedömer har betydelse för prövningen av ansökan samt för Fondförvaltarens uppfyllande av villkoren i fondavtalet, och som Fondförvaltaren enligt fondavtalet skulle ha lämnat om denne själv utförde dessa kapital- och fondförvaltningstjänster avseende fonden.

Enligt villkor 3.19.3 *Extern kapitalförvaltare*, ska fondförvaltaren, utöver vad som annars anges i fondavtalet, på begäran av Pensionsmyndigheten, lämna sådan information om externa kapitalförvaltare och dennes/deras organisation och verksamhet, jämte företrädare och andra aktörer som Pensionsmyndigheten bedömer har betydelse för prövningen av ansökan samt för fondförvaltarens uppfyllande av villkoren i fondavtalet, och som Fondförvaltaren enligt fondavtalet skulle ha lämnat om denne själv utförde dessa kapital- och fondförvaltningstjänster avseende fonden.

Vid prövning av ansökan

Enligt ansökningsformuläret ska fondförvaltaren lämna vissa uppgifter avseende externa kapitalförvaltare. Pensionsmyndigheten behöver bedöma om de uppgifter som fondförvaltaren lämnat om externa kapitalförvaltare jämte företrädare och andra aktörer, är tillräckliga för att Pensionsmyndigheten ska få en heltäckande bild av fondverksamheten och fondförvaltarens förmåga att efterleva samtliga avtalsvillkor.

Syftet med villkor 3.19.3 är att Pensionsmyndigheten ska få den information som krävs för att pröva ansökan även i de fall som väsentliga uppgifter i fondverksamheten, som kapital- och fondförvaltningstjänster, utförs genom uppdrag till externa kapitalförvaltare.

7.15. Hållbarhet (3.20)

Enligt 2018 års prop. om premiepensionssystemet ska fondavtalet innehålla villkor om hållbarhetsarbete vid fondförvaltning och krav på hållbarhetsinformation finns i 64 kap 17 c § andra stycket 2 SFB.

7.15.1. Minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning (3.20.1)

3.20.1 Minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning (v.2.0)

Alla fondförvaltare och externa kapitalförvaltare som i någon del utför kapitalförvaltning i fonden eller i de eventuella andra fonder som fonden investerar i, ska ha undertecknat och omfattas av de FN-stödda principerna för ansvarsfulla investeringar, Principles for Responsible Investment (PRI), eller omfattas av det undertecknande av PRI som har gjorts av en annan juridisk person inom Fondförvaltarens respektive den externa kapitalförvaltarens Företagsgrupp. Det åligger Fondförvaltaren att säkerställa att kraven i första stycket är uppfyllda. Fondförvaltaren ska årligen och på begäran av Pensionsmyndigheten visa att denne uppfyller detta åtagande.

Det framgår av villkor 3.20.1 *Minimikrav på hållbarhetsarbete*, att alla fondförvaltare och externa kapitalförvaltare som i någon del utför kapitalförvaltning i fonden eller i de eventuella andra fonder som fonden

investerar i, ska ha undertecknat och omfattas av FN-stödda principer för ansvarsfulla investeringar, Principles for Responsible Investment (PRI). Alternativt att fondförvaltaren omfattas av det undertecknande av PRI som har gjorts av en annan juridisk person inom fondförvaltarens respektive externa kapitalförvaltares företagsgrupp.

Fondförvaltaren ska säkerställa att dessa krav är uppfyllda. Det framgår även att fondförvaltaren både årligen och på begäran ska kunna visa att fondförvaltaren uppfyller detta åtagande.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har i samband med ansökan och genom undertecknande av fondavtalet intygat att fondförvaltaren och eventuella externa kapitalförvaltare uppfyller minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning.

Pensionsmyndigheten kontrollerar att fondförvaltaren undertecknat och omfattas av PRI eller att fondförvaltaren omfattas av att den företagsgrupp som fondförvaltaren tillhör, har undertecknat och omfattas av PRI via PRI:s hemsida.

Om fondförvaltaren anlitar en eller flera externa kapitalförvaltare ska samtliga kapitalförvaltare har undertecknat och omfattas av PRI eller omfattas av att respektives företagsgrupp, har undertecknat och omfattas av PRI.

Om fondförvaltaren inte bedriver någon kapitalförvaltning i egen regi, utan all kapitalförvaltning bedrivs genom uppdrag till externa kapitalförvaltare, anses minimikravet om hållbarhetsarbete vara uppfyllt om samtliga externa kapitalförvaltare har undertecknat och omfattas av PRI. Det kan exempelvis gälla i fall där fondverksamheten bedrivs genom ett förvaltningsbolag och kapitalförvaltningen uteslutande utförs genom uppdrag till en förvaltargrupp, som har undertecknat och omfattas av PRI.

Fondförvaltarens intygande omfattar även att underliggande fonders kapitalförvaltare undertecknat och omfattas av PRI i de fall som fonden investerar i andra fonder. Det omfattar i normalfallet inte investeringar i ETF:er, d.v.s. börshandlade fonder, vilka i uttolkningen av detta villkor anses vara finansiella instrument och inte fonder.

Pensionsmyndigheten gör en löpande uppföljning av att minimikravet på PRI uppfylls. I de fall som investeringar görs i andra fonder kontrolleras att intygande om PRI har gjorts vid prövning av ansökan.

7.15.2. Krav på information om hållbarhetsarbete (3.20.2)

64 kap 17 c§ SFB

Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om
2. fondförvaltaren lämnar och åtar sig att lämna sådan information som avses i 4 kap. 24 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder

3.20.2 Krav på information om hållbarhetsarbete (v.2.0)

Fondförvaltaren ska till Pensionsmyndigheten lämna sådan information som behövs för förståelsen av fondens förvaltning med avseende på hållbarhet, däribland i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Informationen ska beskriva:

- i) vilka hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen,
- ii) den eller de metoder som används för hållbarhetsarbetet, och
- iii) uppföljningen av hållbarhetsarbetet.

Fondförvaltaren ska lämna den information som Pensionsmyndigheten bedömer är nödvändig för att fullgöra sina åtaganden gentemot pensionsspararna. Pensionsmyndigheten kan därutöver inhämta kompletterande information för att öka förståelsen för fondens förvaltning med avseende på hållbarhet samt för att underlätta för pensionsspararna att göra hållbara fondval.

Fondförvaltaren ska lämna och uppdatera informationen på det sätt och med det intervall som Pensionsmyndigheten vid var tid anger..

Informationen ska befordras elektroniskt i det system som Pensionsmyndigheten tillhandahåller samt vid varje tillfälle finnas tillgänglig på Fondförvaltarens webbplats på svenska eller engelska.

Fondförvaltaren ska vid förändringar i fondens hållbarhetsarbete omgående informera Pensionsmyndigheten om detta samt uppdatera informationen.

Av 64 kap. 17 c § SFB andra stycket framgår att fondförvaltare ska lämna information om hållbarhetsarbete. I avsnitt 7.3.beskrivs de bestämmelser i socialförsäkringsbalken som fondförvaltare ska uppfylla och i avsnitt 7.3.2 . redogörs för krav i 64 kap. 17 c § andra stycket 2 SFB om att fondförvaltare ska lämna information om hållbarhet i enlighet med 4 kap 24 § LVF.

I avsnitt 7.3.2 hänvisas till detta avsnitt för närmare stöd för tillämpning, då villkor 3.20.2 *Krav på information om hållbarhetsarbete*, i väsentliga delar följer innehållet i 4 kap 24 § LVF. Pensionsmyndigheten kan även använda *Riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information, bilaga 3* från Fondbolagens förening som stöd för bedömning av den redovisade hållbarhetsinformationen.

Av 3.20.2, framgår att fondförvaltaren till Pensionsmyndigheten ska lämna sådan information som behövs för förståelsen av fondens förvaltning med avseende på hållbarhet, däribland i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Informationen ska beskriva:

- i. vilka hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen,
- ii. den eller de metoder som används för hållbarhetsarbetet, och
- iii. uppföljningen av hållbarhetsarbetet.

I 4 kap 24 § LVF föreskrivs att information, enligt punkterna a. och b. ovan ska lämnas i fondens årsberättelse eller i en speciell rapport.

Där framgår även att fondförvaltaren ska lämna den information som Pensionsmyndigheten bedömer är nödvändig för att fullgöra sina åtaganden gentemot pensionsspararna. Pensionsmyndigheten kan därutöver inhämta kompletterande information för att öka förståelsen för fondens förvaltning med avseende på hållbarhet samt för att underlätta för pensionsspararna att göra hållbara fondval.

Fondförvaltaren ska lämna och uppdatera informationen på det sätt och med det intervall som Pensionsmyndigheten vid var tid anger.

Informationen ska befordras elektroniskt i det system som Pensionsmyndigheten tillhandahåller. Informationen ska vid varje tillfälle finnas tillgänglig på fondförvaltarens webbplats på svenska eller engelska.

Vid förändringar i fondens hållbarhetsarbete ska fondförvaltaren omgående informera Pensionsmyndigheten om detta samt uppdatera informationen.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten gör en övergripande bedömning av att kraven om hållbarhetsinformation är uppfyllda utifrån den information om hållbarhetsarbete som bifogas ansökan. Pensionsmyndigheten kontrollerar därefter att den finns tillgänglig på fondförvaltarens hemsida.

7.16. Korrekt information m.m. (3.22)

3.22 Korrekt information m.m. (v.2.0)

Samtliga handlingar och information som lämnas till Pensionsmyndigheten för Fondförvaltarens eller någon Närstående aktörs räkning ska vara äkta och aktuella, och ingen sådan handling eller information ska innehålla någon felaktig uppgift eller utelämna något relevant förhållande som gör att handlingen eller informationen blir vilseledande.

Fondförvaltaren ansvarar för att all information, t.ex. dokumentation, underrättelser, handlingar och andra uppgifter som Fondförvaltaren eller någon Närstående aktör lämnar till Pensionsmyndigheten, oaktat i vilken form det sker, lämnas av personer som är behöriga att lämna sådan information. Detta omfattar även att i de fall en handling ska vara undertecknad ska undertecknandet ske av behörig person.

Det framgår av villkor 3.22 *Korrekt information m.m.* att samtliga handlingar och information som lämnas till Pensionsmyndigheten för fondförvaltarens eller någon närstående aktörs räkning ska vara äkta och aktuella. Ingen sådan handling eller information ska innehålla någon felaktig uppgift eller utelämna något relevant förhållande som gör att handlingen eller informationen blir vilseledande.

Fondförvaltaren ansvarar för att all information t.ex. dokumentation, underrättelser, handlingar och andra uppgifter som fondförvaltaren eller någon närstående aktör lämnar till Pensionsmyndigheten, oaktat i vilken form det sker, lämnas av personer som är behöriga att lämna sådan information. Detta omfattar även, att i de fall en handling ska vara undertecknad, ska den som undertecknat vara behörig att göra detta.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten gör i normalfallet ingen särskild utredning av om korrekt information har lämnats, eftersom resultatet av den analys och granskning av inkommande material som görs vid prövningen innebär en bedömning av lämnad information.

Om fondförvaltaren vid prövningen av ansökan har svårigheter att efterleva villkoret om att lämna korrekt information, kan det visa på fondförvaltarens bristande förmåga att efterleva fondavtalet. Fondförvaltarens efterlevnad av krav på korrekt information är grundläggande för att Pensionsmyndigheten ska kunna granska och bedöma fondförvaltare och fonder.

Om fondförvaltaren, enligt 2.1 *Avtalet och dess ingående*, inte har gjort sannolikt att fondförvaltaren kommer att följa samtliga villkor i detta fondavtal efter avtalets ingående, kan det finnas skäl att avslå ansökan om fondförvaltaren brister i informationslämning. Det kan vara fallet om det

under prövning av ansökan om att få ingå fondavtal framkommer flera och upprepade brister som:

- a. missvisande uppgifter rörande förvaltningsavgifter
- b. lämnande av felaktiga uppgifter eller att relevanta uppgifter har utelämnats
- c. inaktuella handlingar bifogats ansökan.

Det kan gälla även om fondförvaltaren har gjort de rättelser och kompletteringar som Pensionsmyndigheten efterfrågat, i fall där fondförvaltaren uppvisat ett mönster av otillräcklig informationslämning. Sådana brister ska även vägas samman om det framkommer annat som visar på bristande lämplighet under prövningen.

8. Fonder och deras förvaltning

I detta kapitel ges stöd för bedömningar av fonden och fondförvaltningen i samband med prövning av ansökan om fondavtal. Den bedömning av fonden och fondförvaltningen som görs vid prövning av ansökan syftar till att säkerställa att de fonder som finns på fondtorget i enlighet med villkor 2.1 *Avtalet och dess ingående* sannolikt uppfyller avtalsvillkoren och är lämpliga utifrån premiepensionens särskilda karaktär och ändamål.

8.1. Identifierade risker i fondförvaltningen

I Pensionsmyndighetens SKP-rapport identifierades bl.a. två riskområden som kan uppstå inom fondförvaltningen. Den första risken är att existerande och seriösa fonder på fondtorget köps upp av olämpliga fondbolag som har för avsikt att ta betalt på annat sätt än enbart genom förvaltningsavgiften, exempelvis genom att tillskansa sig delar av fondkapitalet eller avkastningen på ett sätt som bryter mot god sed och kan vara olagligt. Den andra identifierade risken är fondförvaltare som förvaltar fonder där avkastningsmönstret avviker från det som kan förväntas av fonder med en viss inriktning.

I 2018 års prop. premiepension beskrivs intressekonflikter som det övergripande riskområdet. Fondförvaltaren ska hantera intressekonflikter på ett professionellt sätt och i enlighet med gällande regelverk.

Ytterligare ett riskområde som omnämns i 2018 års prop. premiepension är fondandelsfonder som genom sin struktur är mindre transparenta. Detta gör det svårare att överblicka fondinnehaven vilket kan leda till avgifter som är svåra att överblicka och som kan bli kostsamma för pensionsspararen. Fondandelsstrukturen kan även innebära att premiepensionskapital i praktiken kan förvaltas i fonder vars fondförvaltare inte ingått fondavtal med Pensionsmyndigheten och vilka därmed inte behöver leva upp till de krav och villkor som ställs i fondavtalet. Det kan exempelvis gälla om mottagarfonder finns utanför fondtorget.

8.2. Fonder ska uppfylla krav i socialförsäkringsbalken

64 kap 17 c § SFB

Ett fondavtal ingås efter ansökan av en fondförvaltare hos Pensionsmyndigheten. Om ansökan bifalls, är ett avtal ingånget mellan fondförvaltaren och Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om

3. fondförvaltaren åtar sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 4 kap. 15, 16 a och 18 §§ lagen om värdepappersfonder till pensionssparare som har valt eller överväger att välja förvaltarens fond i premiepensionssystemet,

7. fonden uppfyller krav på avkastningshistorik,

8. fonden uppfyller krav på minsta tillåtna förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet,

I 64 kap. 17 c § SFB anges grundläggande krav som fonderna ska uppfylla för att fondförvaltaren ska få ingå fondavtal, dessa inbegriper bl.a. fondinformation, krav på avkastningshistorik samt krav på minsta tillåtna förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet. Dessa krav behandlas i följande avsnitt.

8.2.1. Fondinformation (3.9)

64 kap 17 c§ SFB

Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om

3. fondförvaltaren åtar sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 4 kap. 15, 16 a och 18 §§ lagen om värdepappersfonder till pensionssparare som har valt eller överväger att välja förvaltarens fond i premiepensionssystemet,

3.9 Fondinformation (v.2.0)

Handlingarna ska vara på det språk Finansinspektionen föreskriver.

Pensionsmyndigheten ska, i enlighet med 64 kap 17 c § andra stycket 3 SFB, bedöma om fondförvaltaren i samband med ansökan har lämnat sådana informationshandlingar som avses i 4 kap. 15, 16 a och 18 §§ LVF. Informationshandlingarna utgör underlag för bedömning av fondens lämplighet, se avsnitt 8.3.

Vid prövning av ansökan

Kravet anses uppfyllt om fondförvaltaren i samband med ansökan har lämnat en aktuell informationsbroschyr (prospekt), ett aktuellt faktablad¹⁴ (KIID) samt de tre senaste årsberättelserna. Vid brister ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren kompletterar ansökan.

Informationsbroschyren ska innehålla:

1. fondbestämmelser
2. de ytterligare uppgifter som behövs för att kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den
3. en tydlig och lättbegriplig förklaring av fondens riskprofil
4. uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra enligt 4 kap. 4 och 5 §§ LVF
5. uppgifter om vilka tillgångsslag fondmedlen får placeras i

---

¹⁴ Faktabladet ska på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehålla den grundläggande information som behövs för att investerare ska kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den. Innehållet i faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och får inte vara vilseledande. Det ska stämma överens med relevanta delar i informationsbroschyren.

6. för det fall att fondmedlen får placeras i derivatinstrument, uppgifter om i vilket syfte och hur det möjliga resultatet av användningen av derivatinstrument kan påverka fondens riskprofil
7. uppgifter om fondbolagets ersättningspolicy

Handlingarna ska vara på svenska i den utsträckning FI föreskriver det.¹⁵ Av Pensionsmyndighetens Anvisningar till fondavtalet, för fondförvaltare som vill ansöka om fondavtal, framgår närmare vilka dokument som godtas på engelska.

8.2.2. Fondens avkastningshistorik (SFB + Bilaga C)

64 kap 17 c§ SFB

Pensionsmyndigheten ska bifalla ansökan, om

7. fonden uppfyller krav på avkastningshistorik,

Förordning (2018:1302) om premiepension

Krav för att få ingå fondavtal

5 § Den avkastningshistorik som krävs enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 7 socialförsäkringsbalken ska omfatta minst tre år.

Bilaga C 3.1 Fondens avkastningshistorik (v.2.0)

Fonden ska enligt författning ha minst tre (3) års avkastningshistorik vid tidpunkten för prövning av ansökan.

Avkastningshistoriken ska vara sammanhängande, relevant och representativ för den placeringsinriktning och riskprofil som fonden har. Kravet på relevant och representativ avkastningshistorik innebär att fondens placeringsinriktning, riskprofil etc. inte får ha förändrats på ett väsentligt sätt.

För att uppfylla god sed på premiepensionsområdet ska fonden även löpande under avtalstiden uppfylla kravet på tre (3) års avkastningshistorik.

Av 64 kap. 17 c § andra stycket 7 SFB framgår att fonden ska uppfylla krav på avkastningshistorik. I förordning (2018:1302) om premiepension regleras att avkastningshistoriken ska omfatta minst 3 år (5 §). Syftet med lagkravet är, enligt 2018 års prop. premiepension, att fonden och dess förvaltning ska kunna bedömas.

Avkastningshistoriken ska, enligt villkor 3.1 *Fondens avkastningshistorik* andra stycket i Bilaga C, vara *sammanhängande, relevant och representativ för den investeringsstrategi fonden avses ha under avtalstiden*. Kravet på relevant och representativ avkastningshistorik innebär vid ansökan att fondens placeringsinriktning eller riskprofil, inte får ha förändrats på ett *väsentligt* sätt under den senaste treårsperioden. Vad som avses med väsentlig förändring exemplifieras nedan under rubriken ”Vid prövning av ansökan”.

Kravet på relevant och representativ avkastningshistorik ska säkerställa att syftet med lagkravet avseende avkastningshistorik uppfylls, det vill säga att fonden kan bedömas. Fondens avkastningshistorik utgör i sin tur underlag för att bedöma fondens lämplighet enligt villkor 3.7.2 *Fondens lämplighet*.

---

¹⁵ Se FFFS 2013:9.

Om fondens avkastningshistorik är kortare än tre år, kommer Pensionsmyndigheten, vid tidpunkten för prövning av ansökan, inte ha tillräckligt underlag för att på ett tillfredställande sätt kunna bedöma om fondförvaltarens styrning av fonden visar på att verksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen. Det är därför avgörande att fondens placeringsinriktning eller riskprofil inte förändrats på ett väsentligt sätt under den period på vilken Pensionsmyndigheten ska göra sin bedömning.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har genom ansökan och undertecknande av fondavtalet intygat att fonden vid tidpunkten för prövningen av ansökan uppfyller krav på avkastningshistorik.

Pensionsmyndigheten ska bedöma om kravet på avkastningshistorik är uppfyllt, vilket involverar två steg:

- a. Pensionsmyndigheten ska fastställa att det kvantitativa tidskravet är uppfyllt genom att det finns tre års sammanhållen avkastningshistorik för fonden,
- b. givet att fonden uppfyller kravet i det första steget, ska Pensionsmyndigheten göra en kvalitativ bedömning av huruvida myndigheten anser att det finns en relevant och representativ avkastningshistorik.

I det första steget ska Pensionsmyndigheten kontrollera fondens startdatum samt avkastningshistorik. Kravet på *sammanhållen* avkastningshistorik innebär att fonden ska ha en obruten avkastningsserie på minst 36 hela kalendermånader. Om dessa uppgifter inte finns tillgängliga för Pensionsmyndigheten eller om det finns anledning att ifrågasätta om uppgifterna är korrekta eller fullständiga ska Pensionsmyndigheten begära komplettering av fondförvaltaren.

Om det framkommer att fonden inte uppfyller kravet på tre års sammanhållen avkastningshistorik ska ansökan avslås. Exempel på omständigheter när Pensionsmyndigheten inte anser att kravet på tre års sammanhållen avkastningshistorik är uppfyllt:

- a. om avkastningshistoriken helt eller delvis utgörs av fiktiv värdeutveckling under en period då fonden inte varit öppen för handel (t.ex. backtesting)
- b. om avkastningshistoriken helt eller delvis bygger på diskretionära mandat, t.ex. managed accounts.

Observera att lagkravet är att *fonden* ska ha tre års avkastningshistorik. I omständigheterna angivna ovan har avkastningshistoriken inte genererats inom fonden och kan inte beaktas när Pensionsmyndigheten bedömer om kravet är uppfyllt.

Om fonden bedöms uppfylla krav på tre års sammanhållen avkastningshistorik ska Pensionsmyndigheten därefter bedöma om avkastningshistoriken är relevant och representativ för den investeringsstrategi fonden avses ha under avtalstiden. Har inga väsentliga förändringar skett, enligt vad som framgår av detta avsnitt (8.2.2), bör kravet på avkastningshistorik anses vara uppfyllt.

Om det däremot har skett förändringar i fondens placeringsinriktning eller riskprofil i sådan utsträckning att Pensionsmyndigheten inte anser att fonden kan bedömas avseende lämplighet, bör fonden inte anses uppfylla kravet på avkastningshistorik och ansökan bör därmed avslås. Fondförvaltaren har möjlighet att senare inkomma med en ny ansökan.

Pensionsmyndigheten tar i sin bedömning hänsyn till händelser under de senaste 36 månaderna, med start från beslutsdatum.

Som underlag för bedömningen ska Pensionsmyndigheten till exempel använda sig av information i årsberättelser, fondbestämmelser samt övrig information som inhämtats från fondförvaltaren. Enligt ansökningsformuläret ska de senaste tre årsberättelserna bifogas ansökan.

Om det under den tid som prövningen pågår tillkommer en senare årsberättelse ska även denna utgöra underlag för prövningen.

Pensionsmyndigheten behöver i den kvalitativa bedömningen beakta om det finns förändringar som kan påverka avkastningshistoriken, till exempel:

- a. om det har skett en eller flera förändringar i fondbestämmelserna som påverkar avkastningshistoriken. I sådana fall kan Pensionsmyndigheten använda den information som finns i årsberättelserna samt jämföra olika versioner av fondbestämmelserna.
- b. om det har skett en eller flera förändringar som är olämpliga ur ett konsumentsskyddsperspektiv och som inte krävt ändring av fondbestämmelserna, men som Pensionsmyndigheten kan behöva utreda närmare. I sådana fall ska Pensionsmyndigheten ställa kompletterande frågor till fondförvaltaren för att erhålla den information som behövs för att kunna göra den kvalitativa bedömningen. För att kunna avslå ansökan behöver förändringarna i detta fall vara objektivt konstaterade.

Förändringar i kapitalförvaltningsorganisationen, till exempel om externa kapitalförvaltare anlitas eller om person med ansvar för förvaltningen byts ut, som inte haft ett betydande inflytande på förändringarna beskrivna i a–b ovan påverkar i regel inte bedömningen av avkastningshistoriken.

Väsentlig förändring av placeringsinriktning eller riskprofil avser förändringar som innebär att fondens riskprofil och förutsättningar för att generera avkastning påverkas väsentligt, till exempel genom att fonden efter förändringen placerar medel i ett väsentligt större, snävare eller avvikande univers¹⁶ av värdepapper, finansiella instrument eller marknader jämfört med tidigare.

---

¹⁶ Fondens investeringsunivers utgörs av de värdepapper som fonden kan investera i enligt fondbestämmelserna.

Att förändringen är väsentlig innebär att Pensionsmyndigheten i och med förändringen inte har tillräckligt underlag för att på ett tillfredställande sätt kunna bedöma om fondförvaltarens styrning av fonden inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Nystartade fonder

Avseende nystartade fonder är *huvudregeln* att en nystartad fond inte har någon avkastningshistorik och uppfyller därmed inte kravet. En fond kan dock, enligt reglerna om gränsöverskridande fusioner, byta hemvist inom EU genom överföring in i en nystartad fond. I sådana fall, och under förutsättning att den övertagande fonden är ett *tomt fondskal*, det vill säga fonden är nystartad, inte har några tillgångar eller egen avkastningshistorik samt att huvudsyftet med överföringen är att byta fondens hemvist, kan den övertagande fonden ärva den överlåtande fondens avkastningshistorik. Detta avser *endast* de fall då Pensionsmyndigheten bedömer att förutsättningarna för avkastningen *inte förväntas förändras* i och med överföringen samt då fondförvaltaren kan visa eller åtminstone göra troligt att överföringen inte missgynnar pensionsspararna.

En annan förutsättning är att den fondförvaltare som ansöker om fondavtal för den övertagande fonden uppfyller krav på verksamhetshistorik och är lämplig som avtalspart. Av betydelse för Pensionsmyndighetens bedömning vid överföring till tomma fondskal är att förutsättningarna för fondens förvaltning samt fondens operationella miljö i väsentlig utsträckning är oförändrade efter överföringen. Med detta avses organisatoriska förändringar som exempelvis berör utförande av kapitalförvaltning och fondadministration m.m.

Om Pensionsmyndigheten bedömer att fondens placeringsinriktning och riskprofil inte kommer att förändras på ett väsentligt sätt och att inte heller förändringar i fondverksamhetens organisation förväntas förändra förutsättningarna för fondens förvaltning och avkastningen till pensionsspararna, bör överföring till ett tomt fondskal inom EU inte utgöra något hinder för den övertagande fonden att uppfylla krav på avkastningshistorik.

Väsentliga förändringar som kan utgöra skäl för avslag på ansökan

Nedan beskrivs några exempel där Pensionsmyndigheten anser att det kan ifrågasättas om fonden uppfyller kravet på relevant och representativ avkastningshistorik, varför ansökan i dessa fall kan avslås.

Exempel 1: En aktiefonds placeringsinriktning utvidgas från enbart svenska småbolag till svenska bolag. I detta fall går placeringsinriktningen från att vara tydligt koncentrerad till betydligt bredare och mer omfattande inriktning vilket förändrar fondens riskprofil och ökar komplexiteten i termer av att en allokeringskomponent mellan olika marknader tillkommer.

Exempel 2: En fond får tydligt förändrat geografiskt fokus, t.ex. om en renodlad Sverigefond får en ändrad placeringsinriktning till en renodlad Kinafond.

Exempel 3: En aktiefond som nästan uteslutande investerat i aktier och aktierelaterade finansiella instrument som tydligt övergår till att ha betydande investeringar i räntebärande finansiella instrument. Detta innebär att både placeringsinriktningen och investeringsprocessen ändras i och med att förvaltaren nu behöver allokera mellan tillgångsslag i större utsträckning. Detta påverkar i sin tur fondens riskprofil. I de fall förändringen är tillåten enligt fondbestämmelserna kommer beskrivningen i fondbestämmelserna, vad som tydligt kommuniceras till andelsägarna i övrigt samt hur detta överensstämmer med fondbestämmelserna ha stor betydelse för bedömningen. Om fonden i *betydande utsträckning* kommunicerats som en renodlad aktiefond, t.ex. genom fondens valda jämförelseindex, kommer Pensionsmyndigheten att bedöma förändringen som väsentlig (jämför med exempel 6 nedan).

Exempel 4: En indexfond får en förändrad placeringsinriktning och blir fullt ut aktivt förvaltat. Om en sådan förändring framkommer i fondbestämmelser, information i årsberättelser eller andra uppgifter som kan verifieras och Pensionsmyndigheten kan konstatera att denna förändring ägt rum, bör ansökan avslås då det innebär en väsentlig förändring av både placeringsinriktning och riskprofil.

Förändringar som inte behöver utgöra skäl för avslag på ansökan

Nedan ges exempel där Pensionsmyndigheten anser att fonden troligen uppfyller kravet på relevant och representativ avkastningshistorik trots förändringen, varför det på dessa grunder inte bör finnas skäl för att avslå ansökan.

Exempel 5: Om fondförvaltaren byter jämförelseindex till ett likvärdigt index och/eller leverantör av jämförelseindex för en fond. Pensionsmyndigheten bedömer i sådana fall att förändringen inte är väsentlig under förutsättning att det nya jämförelseindexet är relevant för fondens placeringsinriktning och riskprofil.

Exempel 6: En fond förvaltas enligt en uttalad investeringsstrategi, det vill säga vilket tydligt framgår av fondbestämmelser och övrig kommunikation med andelsägarna, som innebär en uttrycklig allokeringskomponent mellan tillgångsslag. Om fonden under treårsperioden haft övervägande allokering mot ett visst tillgångsslag (t.ex. aktier) för att sedan genomföra en större allokeringsförändring (t.ex. till övervägande räntebärande instrument) bör detta inte bedömas vara en väsentlig förändring. Har fonden i detta fall ett jämförelseindex, ska detta återspegla fondens möjlighet att ändra allokering mellan tillgångsslag.

Exempel 7: Fondförvaltaren ändrar placeringsinriktning på fonden, så att en aktivt förvaltat fond blir en indexfond. Under förutsättning att fondens

avgift bedöms adekvat för indexnära förvaltning efter förändringen bedömer Pensionsmyndigheten inte att det utgör en väsentlig förändring.

Exempel 8: En fondförvaltare väljer att addera någon form av hållbarhetsaspekter på fondens placeringsinriktning, där placeringsinriktningen i allt övrigt är oförändrad. Detta eftersom ökad hållbarhet är i linje med lagstiftarens intentioner för utvecklingen av premiepensionssystemet.

Andelsklasser

Fondförvaltaren kan beviljas att ingå fondavtal för en fondandelsklass med mindre än tre år avkastningshistorik under förutsättning att fonden som helhet bedöms ha en relevant och sammanhållen avkastningshistorik på minst tre år. Detta kan till exempel bli aktuellt då fondförvaltaren startar en ny fondandelsklass i en fond som har förvaltats under många år. Detta gäller under förutsättning att fondförvaltaren endast kan ingå fondavtal för en andelsklass per fond.

Mottagar-/matarfonder

Under förutsättning att en mottagarfond bedöms ha en relevant och sammanhållen avkastningshistorik på minst tre år, kan en matarfond ha kortare avkastningshistorik än tre år. Detta förutsätter dock att matarfonden i sin helhet speglar mottagarfonden. Pensionsmyndigheten bör inte bevilja en ansökan avseende en matarfond med minst tre års historik om mottagarfonden inte uppfyller kravet på avkastningshistorik.

8.2.3. Krav på förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet (3.6.1, 3.6.2)

64 kap 17 c § SFB,

8. fonden uppfyller krav på minsta tillåtna förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet,

Förordning (2018:1302) om premiepension

Villkor i fondavtal

3 § Villkoret om minsta tillåtna förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet enligt 64 kap. 17 a § tredje stycket 1 socialförsäkringsbalken ska vara 500 miljoner kronor.

Krav för att få ingå fondavtal

6 § Kravet på minsta tillåtna förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet enligt 64 kap. 17 c § andra stycket 8 socialförsäkringsbalken ska vara 500 miljoner kronor.

3.6.1 Krav på förvaltad utanför premiepensionssystemet (v.2.0)

En fond ska ha minst 500 miljoner SEK i förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet för att verka på fondtorget. Med kapital utanför premiepensionssystemet avses kapital som investerare utanför premiepensionssystemet investerat i fonden med det enda syftet att få sitt kapital förvaltad enligt fondens placeringsinriktning.

Kapital från Fondförvaltarens övriga fonder, från fonder inom den Företagsgrupp som Fondförvaltaren ingår i eller från annan fond inom den Förvaltargrupp som fonden ingår i, får inte räknas in i förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet.

3.6.2 Rapporter (v.2.0) (fjärde stycket)

Förvaltad kapital för fonden omräknas till SEK med hjälp av myndighetens officiella valutakurs för avstämningsdagen.

Av 64 kap. 17 c § andra stycket 8 SFB framgår att fonden ska uppfylla krav om minsta förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet. Det regleras

närmare i förordning (2018:1302) om premiepension att kravet uppgår till 500 miljoner kronor (6 §). Kravet återspeglas i fondavtalets villkor 3.6.1 *Krav på förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet.*

Med kapital utanför premiepensionssystemet avses kapital som investerare utanför premiepensionssystemet investerat i fonden med det enda syftet att få sitt kapital förvaltat enligt fondens placeringsinriktning.

Kapital från fondförvaltarens övriga fonder, från fonder inom den företagsgrupp som fondförvaltaren ingår i eller från annan fond inom den förvaltargrupp som fonden ingår i, får inte räknas in i förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet.

Enligt avtalsvillkor 3.6.2 *Rapportering*, fjärde stycket ska förvaltat kapital omräknas till SEK med hjälp av myndighetens officiella valutakurs för avstämningsdagen.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om kravet på minsta förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet är uppfyllt vid tidpunkten för Pensionsmyndighetens prövning av ansökan. Bedömningen görs utifrån de uppgifter fondförvaltaren uppgivit i ansökan samt uppgifter från den analys som Pensionsmyndigheten gör. Om en fond omfattas av en av tillsynsmyndighet godkänd sammanläggning kommer den/de överlåtande fondens/fondernas kapital att adderas till den sökande fondens förvaltade kapital.

Vid oklarheter åligger det fondförvaltaren att styrka att fonden uppfyller kravet på minsta förvaltat kapital. Pensionsmyndigheten ska vid behov begära in kompletterande uppgifter från fondförvaltaren.

Pensionsmyndigheten bör omgående kommunicera med fondförvaltaren om myndigheten vid beslutstidpunkten finner att värdet på förvaltat kapital understiger kravet och att ansökan av det skälet kommer att avslås. Se vidare avsnitt 5.3.8.

I enlighet med avtalsvillkor 3.6.1, accepterar inte Pensionsmyndigheten medräkning av kapital som placerats i fonden med enda avsikt att fonden ska uppfylla kravet på minsta förvaltat kapital. Detta svarar mot lagstiftarens syfte med kravet på minsta förvaltat kapital, det vill säga *att säkerställa att fonden vid tidpunkten för prövningen av ansökan om att få ingå fondavtal har klarat konkurrensen på den övriga fondmarknaden* (2018 års prop. premiepension s. 36).

Med samma motivering får inte kapital från fondförvaltarens övriga fonder, från fonder inom den företagsgrupp som fondförvaltaren ingår i och från annan fond inom den förvaltargrupp som fonden tillhör, räknas in i förvaltat kapital utanför premiepensionssystemet. Detta kapital kan inte anses vara externt kapital då beslutet att investera har fattats internt inom företagsgruppen eller förvaltargruppen och därmed inte har varit ett resultat av att fonden klarat konkurrensen på övriga fondmarknaden.

I de flesta fall kommer fonder inom den företagsgrupp som fondförvaltaren ingår i eller fonder inom den förvaltargrupp som fonden tillhör, utgöras av samma fonder. I undantagsfall kan det finnas fonder som ingår i samma förvaltargrupp (enlig fondavtalets definition) men som förvaltas av fondförvaltare utan någon koppling via företagsgrupp, t.ex. utländska förvaltningsbolag eller svenska fondbolag som säljer fondhotelltjänster.

Nedan ges två exempel i syfte att förtydliga skillnaderna mellan företagsgrupp och förvaltargrupp:

Exempel 1. Fondförvaltare A är ett utländskt förvaltningsbolag som förvaltar fonder under varumärket X. Fondförvaltare B är ett svenskt fondbolag som förvaltar fonder under varumärket Z. Fondförvaltare B är helägt dotterbolag till Fondförvaltare A. Fonderna under varumärkena X och Y tillhör därför samma företagsgrupp eftersom deras fondförvaltare ingår i samma koncern. De tillhör också samma förvaltargrupp därför att de marknadsförs av samma försäljningsorganisation.

Exempel 2. Fondförvaltare C (fondhotell) förvaltar aktiefonden ABC Världen. Fondförvaltare D (också ett fondhotell) förvaltar aktiefonden ABC Sverige. Båda fondhotellen har samma uppdragsgivare, värdepappersbolaget ABC Asset Management AB. Eftersom fondförvaltarna i detta fall inte har någon koppling till varandra kommer fonderna inte ingå i samma företagsgrupp. Men eftersom fonderna är kopplade till samma uppdragsgivare och har en varumärkesmässig och marknadsföringsmässig koppling kommer de att ingå i samma förvaltargrupp.

Pensionsmyndigheten ska enligt avtalsvillkor 3.6.2 *fjärde stycket* bedöma storleken på förvaltad kapital genom att det förvaltad kapitalet för fonden omräknas till SEK med hjälp av myndighetens officiella valutakurs på avstämningsdagen. Med myndighetens officiella valutakurs avses den valutakurs som Pensionsmyndigheten erhåller från Riksgälden.

Enligt tredje stycket i avtalsvillkor 3.6.2 *Rapportering* får kapitalet sammanräknas för samtliga andelsklasser i fonden. I associationsrättsliga strukturer där delfonder förekommer får delfondernas förvaltade kapital inte sammanräknas utan ska beräknas enskilt för varje delfond.

Tillämpning under avtalstiden

Om fonden, *vid någon tidpunkt*, har mindre förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet än kravet utgör det ett avtalsbrott. Fondförvaltaren ska, enligt sista stycket i avtalsvillkor 3.13 *Information om förändringar av betydelse*, omgående informera Pensionsmyndigheten att fondförvaltaren inte längre uppfyller villkoret.

Mot bakgrund av att ett brott mot kravet på minsta förvaltad kapital utgör ett väsentligt avtalsbrott kan fondavtalet sägas upp med *omedelbar* verkan (avtalsvillkor 7.3.2 *Uppsägning från Pensionsmyndighetens sida*). Andra

åtgärder än uppsägning bör endast vidtas i de fall då de tydligt bedöms vara till pensionsspararnas bästa.

Andra åtgärder kan t.ex. vara att Pensionsmyndigheten begär att fondförvaltaren ska vidta rättelse av avtalsbrottet inom en viss tid och/eller köp- eller väljstoppa fonden (avtalsvillkor 5.1 *Allmänt om köpstopp och väljstopp*). Att Pensionsmyndigheten kan begära att fondförvaltaren ska vidta rättelse följer inte av något specifikt avtalsvillkor utan av att det är allmänt vedertaget att en part kan (och i vissa fall bör) begära att den part som begår avtalsbrott vidtar rättelse.¹⁷

Enligt 2018 års prop. premiepension (s. 32) ska villkoret om minsta tillåtna förvaltat kapital säkerställa att fonden *löpande* klarar konkurrensen på den övriga fondmarknaden. Eftersom avtalsvillkoret därmed alltid ska vara uppfyllt förväntas fondförvaltaren ha tillräcklig marginal till kravet på minsta förvaltat kapital för att kunna hantera normala marknadsrörelser och kapitalflöden utan att riskera att bryta mot avtalsvillkoret.

Pensionsmyndigheten bör alltså inte acceptera upprepade avtalsbrott på grund av att fondförvaltaren inte har tillsett att den har tillräcklig marginal till minsta tillåtna förvaltade kapital utanför premiepensionen.

Huvudregeln är alltid att Pensionsmyndigheten ska se till pensionsspararnas intresse när val av åtgärd görs. Det kan t.ex. vara så att det inte ligger i pensionsspararnas intresse att Pensionsmyndigheten säger upp avtalet och avregistrerar fonden efter en kraftig värdeminskning av fondinnehavet på grund av en större nedgång på finansiella marknader. Detta eftersom det skulle kunna innebära att pensionsspararens innehav säljs av vid en ofördelaktig tidpunkt. Pensionsmyndigheten ska i varje fall avgöra vilken åtgärd som är lämpligast.

I enlighet med avtalsvillkor 7.4 *Reklamation och preskription* ska Pensionsmyndigheten vid varje fall av avtalsbrott göra en tidsenlig reklamation och meddela fondförvaltaren att Pensionsmyndigheten anser att ett avtalsbrott har begåtts jämte grunden för detta. Pensionsmyndigheten ska därvid även meddela vilka åtgärder Pensionsmyndigheten ämnar vidta i anledning av avtalsbrottet (alternativt göra en s.k. neutral reklamation som anger att Pensionsmyndigheten avser att återkomma avseende eventuella åtgärder). Detta för att säkerställa att Pensionsmyndigheten inte förlorar rätten att vidta åtgärder.

8.3. Fondens lämplighet (3.7.2)

3.7.2 Huvudavtalet: Fondens lämplighet (v.2.0)

Fonden ska av Pensionsmyndigheten vid var tid anses vara lämplig för att få delta på fondtorget. Fondförvaltarens

¹⁷ Jämför t.ex. med skrivningen i avtalsvillkor 7.3.2 andra stycket, 7.4 *Reklamation och preskription* samt 6.7 *Övriga påföljder*, vilka visar att avtalet är konstruerat för att kunna hantera detta.

styrning av fonden ska visa på att verksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen. Detta avser t.ex. placeringsinriktning, portföljsammansättning, förvaltningsaktivitet och avkastnings- och riskprofil i förhållande till fondbestämmelserna samt motpartsrisiker och andra operativa risker.

Fonden ska enligt avtalsvillkor 3.7.2 *Fondens lämplighet* vid var tid anses vara lämplig för att få delta på fondtorget. Det innebär att fondförvaltarens styrning av fonden ska visa på att verksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet eller i övrigt *kan skada* pensionsspararnas intressen. Detta avser t.ex. placeringsinriktning, portföljsammansättning, förvaltningsaktivitet och avkastnings- och riskprofil i förhållande till fondbestämmelserna, samt motpartsrisiker och andra operativa risker.

Ovanstående förtydligas och exemplifieras främst genom Bilaga C. Bilagan innehåller exempel på vad som *minst* utgör god sed på premiepensionsområdet och utgör ingen uttömmande uppräkningslista. I takt med att för vägledningen relevant praxis utvecklas avseende vad som är olämpligt kommer vägledningen att uppdateras.

Avtalsvillkor 3.7.2 innehåller talar om fondförvaltarens styrning av fonden i *förhållande till fondbestämmelserna* avseende placeringsinriktning, portföljsammansättning, förvaltningsaktivitet samt avkastnings- och riskprofil. Dessa områden exemplifieras i stor utsträckning i p. 3.3–3.5 i Bilaga C: God sed på premiepensionsområdet, vilka behandlas i de närmast kommande avsnitten.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om fondförvaltaren styrning av fonden visar på att verksamheten inte skadar förtroendet för premiepensionssystemet och inte heller i övrigt kan skada pensionsspararnas intressen.

Precis som i avtalsvillkor 3.7.1 *Fondförvaltarens, Närstående aktörs och Intressents lämplighet* finns det i detta villkor en skillnad i lydelse avseende förtroendet för premiepensionssystemet och pensionsspararnas intressen, nämligen lydelsen ”*inte skadar*” och ”*kan skada*”. När det gäller förtroendet för premiepensionssystemet, d.v.s. begreppet ”*inte skadar*”, ska *omständigheterna, enligt Pensionsmyndighetens bedömning, vara förtroendeskadliga*. Det innebär att det räcker med att Pensionsmyndigheten bedömer omständigheterna som förtroendeskadliga. Bedömningen huruvida det faktiskt är förtroendeskadligt kan sedan komma att prövas i domstol. När det gäller pensionsspararnas intressen, d.v.s. begreppet ”*kan skada*” räcker det dock med att det finns en *risk för skada* för att omständigheterna ska anses olämpliga. Det som motiverar skillnaden är att pensionsspararens ekonomiska intressen avseende premiepensionen är ett konkret skyddsvärt intresse.

Pensionsmyndigheten ska, utifrån avtalsvillkor 3.7.2, bedöma om fondförvaltarens styrning av fonden är lämplig avseende motpartsrisiker och övriga operativa risker. Villkoret avser de fall då fondförvaltaren i förvaltningen av fonden tar så stor risk för förlust, för det fall att motparten i

en transaktion inte uppfyller sina förpliktelser före avvecklingen av transaktionen, att det enligt Pensionsmyndigheten bedömning kan vara förtroendeskadligt för premiepensionssystemet eller att det finns en risk för skada av premiepensionsspararnas intresse.

Av definitionslistan i Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:9 framgår:

19. Motpartsrisk: Risken för en förlust i en värdepappersfond till följd av att motparten i en transaktion inte uppfyller sina förpliktelser före avvecklingen av transaktionen.

Där framgår även av 7 kap 17 § att riskhanteringsfunktionen i ett fondbolag ska:

2. säkerställa att riskbegränsningssystemet, inklusive begränsningar för sammanlagda exponeringar och motpartsrisk, följs för varje värdepappersfond som bolaget förvaltar

Exempel på situationer när relevanta motpartsrisker kan uppkomma är placering av medel på konto hos kreditinstitut, exponering mot en enskild emittent eller handel med OTC-derivat. Fondförvaltarens styrning av verksamheten i detta avseende innebär att fondförvaltarens riskhanteringsfunktion kontinuerligt ska sammanställa och övervaka motpartsrisker.

Enligt definitionslistan i Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:9 framgår:

20. Operativ risk: Risken för förlust i en värdepappersfond dels på grund av bristande interna rutiner för personal och system i fondbolaget eller yttre faktorer, dels på grund av rättsliga risker och dokumentationsrelaterade risker samt dels risker till följd av handels-, avvecklings- och värderingsrutiner.

Pensionsmyndigheten ska vid prövning av ansökan bedöma vad fondförvaltaren uppgivit om motpartsrisker i ansökan. Om fondförvaltaren i ansökan uppgivit att fonden har betydande motpartsrisker bör Pensionsmyndigheten begära in ytterligare information för att kunna bedöma huruvida motpartsrisken innebär att fonden anses olämplig. Gällande tolkningen av betydande motpartsrisker kan artikel 52 i UCITS-direktivet ge visst stöd. I övrigt anses avtalsvillkoret i dess delar avseende motpartsrisk vara uppfyllda om inte Pensionsmyndigheten har någon information som föranleder vidare granskning.

8.4. Olämpliga fonder inom premiepensionen (Bilaga C)

Bilaga C 3.2 Olämpliga fonder inom premiepensionen (v.2.0)

I enlighet med 3.7.2 i fondavtalets huvuddokument ska fonden av Pensionsmyndigheten vid var tid anses vara lämplig för att få delta på fondtorget. Det är t.ex. olämpligt att fonder inom premiepensionen:

- i. jämför sin utveckling mot ett jämförelseindex som inte är relevant utifrån fondens investeringsfilosofi och placeringsinriktning,
- ii. tar ut en rörlig ersättning på fondens utveckling fler än en gång på samma utveckling
- iii. har en särskild andelsklass, avsedd för investeringar från Pensionsmyndigheten, med högre avgift före prisreduktion än motsvarande andelsklass avsedd för investerare utanför premiepensionen.

I Bilaga C, 3.2 *Olämpliga fonder inom premiepensionen* anges att det är olämpligt att fonder inom premiepensionen:

- i. jämför sin utveckling mot ett jämförelseindex som inte är relevant utifrån fondens investeringsfilosofi och placeringsinriktning,
- ii. tar ut en rörlig ersättning på fondens utveckling fler än en gång på samma utveckling
- iii. har en särskild andelsklass, avsedd för investeringar från Pensionsmyndigheten, med högre avgift före prisreduktion än motsvarande andelsklass avsedd för investerare utanför premiepensionen.

Ovan nämnda exempel utgör ingen uttömmande uppräkningslista och vägledningen kommer att uppdateras med ytterligare exempel i och med att Pensionsmyndighetens tillämpning av fondavtalet utvecklas.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska i tillämpliga fall, (i) om en fond har ett jämförelseindex, göra en bedömning av om indexet är relevant utifrån fondens investeringsfilosofi och placeringsinriktning. Syftet med (i) är att skydda pensionsspararens intressen genom att tillse att jämförelseindex ger en rättvisande bild av fondförvaltarens prestation.

Bedömningen görs genom att jämföra fondens fondbestämmelser avseende fondens investeringsunivers med sammansättningen av det valda jämförelseindexet. För att avtalsvillkoret anses vara uppfyllt vid prövningen av ansökan bör en väsentlig andel av fondens investeringsunivers sammanfalla med sammansättningen av jämförelseindexet. I de fall Pensionsmyndigheten inte har tillräcklig information för att göra bedömningen åligger det fondförvaltaren att visa att villkoret är uppfyllt.

Pensionsmyndigheten ska i tillämpliga fall bedöma om det förekommer att (ii) fondförvaltaren tar ut rörlig ersättning på fondens utveckling fler än en gång på samma utveckling. I sådana fall bör Pensionsmyndigheten först kontrollera och bedöma att de uppgifter fondförvaltaren angivit angående prestationsbaserad avgift i ansökan överensstämmer med fondbestämmelserna. Avtalsvillkoret (ii) innebär att fondförvaltaren ska kunna visa att eventuell prestationsbaserad avgift beräknas med tröskelvärde, s.k. high water mark eller motsvarande modell. Den prestationsbaserade avgiften får då endast tas ut när fondens värde överstiger tidigare högsta värde.

Pensionsmyndigheten ska vid prövning av ansökan (iii) kontrollera om fonden har flera andelsklasser och i så fall bedöma vad som skiljer dessa andelsklasser från den andelsklass som fondförvaltaren valt att söka fondavtal för. Enligt fondavtalet anser Pensionsmyndigheten att det är olämpligt att fondförvaltare har en särskild andelsklass, avsedd för investeringar från Pensionsmyndigheten, med högre avgift före prisreduktion än motsvarande andelsklass avsedd för investerare utanför premiepensionen. Detta oavsett syftet med denna högre avgift.

Vid oklarheter ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren verifierar skillnader i avgift mellan den andelsklass som ansökan avser och

andra motsvarande andelsklasser. Om avgiften, vid tiden för Pensionsmyndighetens prövning av ansökan om fondavtal, är omotiverat högre bör Pensionsmyndigheten bedöma den aktuella fondandelsklassen som olämplig. I de fall som fondförvaltaren ändrar avgiftsnivån under prövningen, baseras Pensionsmyndighetens bedömning på den nya avgiftsnivån.

Om fondförvaltaren har prestationsbaserad avgift endast för den andelsklass som ansökan gäller och effekten av detta blir att avgiftsnivån kan bli högre än för andra andelsklasser, bör Pensionsmyndigheten utreda detta vidare. Fondförvaltaren ska kunna göra sannolikt och motivera på vilket sätt avgiftsstrukturen kan anses vara i pensionsspararnas intresse.

8.5. Marknadsmässiga villkor (Bilaga C)

Bilaga C 3.3 Marknadsmässiga villkor (v.2.0)

All handel med värdepapper och finansiella instrument samt övriga transaktioner avseende fondverksamheten ska ske på marknadsmässiga villkor och till nytta för pensionsspararen.

Enligt Bilaga C, 3.3 *Marknadsmässiga villkor* ska all handel med värdepapper och finansiella instrument samt övriga transaktioner avseende fondverksamheten ske på marknadsmässiga villkor och till nytta för pensionsspararen.

Enligt avtalsvillkor 2.1 *Avtalet och dess ingående* åligger det fondförvaltaren att vid tidpunkten för prövning av ansökan ha gjort sannolikt att fonden kommer uppfylla villkoret.

Vid prövning av ansökan

Avtalsvillkoret ska anses vara uppfyllt vid ansökan om det i den information fondförvaltaren lämnat vid ansökan samt i de bilagor som bifogats ansökan (t.ex. årsberättelser) inte framkommer uppgifter om att handel med värdepapper och finansiella instrument samt övriga transaktioner avseende fondverksamheten sker och har skett på icke-marknadsmässiga villkor och inte till nytta för pensionsspararen. Pensionsmyndigheten bör i denna bedömning även beakta information och omständigheter som framkommit under pågående eller tidigare avtal. Även de uppgifter som ligger till grund för Pensionsmyndighetens bedömning av fondförvaltaren som avtalspart, enligt avtalsvillkor 3.12, 3.18.2 och 3.18.3, bör beaktas om de är relevanta i detta avseende. Vid oklarheter ska Pensionsmyndigheten begära in kompletterande information från fondförvaltaren. Det åligger fondförvaltaren att göra sannolikt att all handel med värdepapper och finansiella instrument samt övriga transaktioner avseende fondverksamheten sker på marknadsmässiga villkor.

8.6. Olämpliga placeringar inom premiepensionen (Bilaga C)

Bilaga C 3.4 Olämpliga placeringar inom premiepensionen (v.2.0)

Olämpliga placeringar strider mot god sed på premiepensionsområdet.

Som olämpliga placeringar inom premiepensionen ses bl.a. att placera fondmedel:

- i. i finansiella instrument som gör investeringen onödigt komplex, minskar transparensen eller som möjliggör en exponering eller investering i tillgångar som annars inte skulle vara tillåtna i en UCITS-fond,
- ii. i finansiella instrument som inte möjliggör daglig inlösen p.g.a. bristande likviditet eller svårigheter att fastställa ett dagligt marknadsvärde, annat än vad som medges inom ramen för UCITS direktivet och kan anses vara i linje med angiven placeringsinriktning och riskprofil för respektive fond,
- iii. i finansiella instrument där avkastningsmöjligheterna inte motsvarar den emittentrisk som placeringen innebär,
- iv. i finansiella instrument som inte överensstämmer med fondens kommunicerade eller beskrivna placeringsinriktning,
- v. i fonder eller finansiella instrument där det finns affärsförhållanden mellan Fondförvaltaren (eller till Fondförvaltaren Närstående aktörer) och den aktör som ger ut värdepapperet, som inte är grundade på marknadsmässiga principer eller uteslutande är i fondandelsägarnas intresse.

I Bilaga C, 3.4 *Olämpliga placeringar inom premiepensionen* anges att olämpliga placeringar strider mot god sed inom premiepensionen. Som olämpliga placeringar inom premiepensionen ses bland annat att placera fondmedel:

- i. i finansiella instrument som gör investeringen onödigt komplex, minskar transparensen eller som möjliggör en exponering eller investering i tillgångar som annars inte skulle vara tillåtna i en UCITS-fond,
- ii. i finansiella instrument som inte möjliggör daglig inlösen p.g.a. bristande likviditet eller svårigheter att fastställa ett dagligt marknadsvärde, annat än vad som medges inom ramen för UCITS-direktivet och kan anses vara i linje med angiven placeringsinriktning och riskprofil för respektive fond,
- iii. i finansiella instrument där avkastningsmöjligheterna inte motsvarar den emittentrisk som placeringen innebär,
- iv. i finansiella instrument som inte överensstämmer med fondens kommunicerade eller beskrivna placeringsinriktning,
- v. i fonder eller finansiella instrument där det finns affärsförhållanden mellan fondförvaltaren (eller till fondförvaltaren närstående aktörer) och den aktör som ger ut värdepapperet, som inte är grundade på marknadsmässiga principer eller uteslutande är i fondandelsägarnas intresse.

Avtalsvillkoret avseende olämpliga placeringar inom premiepensionen är nära sammankopplat med intressekonflikter (se avsnitt 7.13) och dolda avgiftsuttag (se avsnitt 8.7). I enlighet med vad som anges i Bilaga C, 1 *Allmänt* är listan i villkoret inte uttömmande. I takt med att för vägledningen relevant praxis utvecklas avseende vad som anses vara olämpliga placeringar kommer vägledningen att uppdateras.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten utgår i sina bedömningar från generella principer som pensionsspararens intresse och förtroendet för premiepensionssystemet. För

att kunna upprätthålla dessa principer åligger det fondförvaltaren att tillhandahålla fullständig transparens avseende den information om placeringarna som Pensionsmyndigheten begär. I enlighet med avtalsvillkor 3.17.2 *Redovisning och information avseende fondinnehav* ska fondförvaltaren kunna göra sannolikt att placeringarna inte missgynnar pensionsspararna. Bevisbördan, i de fall Pensionsmyndigheten ifrågasätter vissa specifika placeringar, ligger hos fondförvaltaren. Om fondförvaltaren inte kan göra sannolikt att placeringarna inte missgynnar pensionsspararna, kan Pensionsmyndigheten avslå ansökan.

Den första punkten i Bilaga C, 3.4 *Olämpliga placeringar inom premiepensionen* avser (i) placeringar som gör investeringen *onödigt komplex och minskar transparensen*, vilket syftar på att placeringen avsevärt minskar Pensionsmyndighetens möjlighet att bedöma fondens lämplighet. Exempelvis skulle placeringar som utgörs av sammansatta produkter såsom garantiprodukter och strukturerade produkter, total return swaps (TRS) eller andra swappar, warranter eller exchange traded products (ETP) kunna anses vara olämpliga utifrån lydelsen i första punkten. Avseende de sammansatta produkterna är det dock innehållet samt hur de används som ska bedömas, en sammansatt produkt behöver inte innebära en olämplig placering.

Nedan ges ett exempel för att belysa vilken typ av situationer som avtalsvillkoret ovan skulle kunna avse.

Exempel. En fondförvaltare väljer att placera i komplexa finansiella derivatinstrument som inte är marknadsnoterade. Eftersom det inte finns någon marknadsvärdering och det är instrument med hög komplexitet används istället avancerade matematiska modeller för värderingen. I detta exempel är placeringen onödigt komplex och minskar transparensen avsevärt då det finns marknadsnoterade optioner som med vilka fondförvaltaren kan uppnå liknande exponering. Det är vid denna typ av placeringar dessutom av intresse vilken part som gett ut instrumentet samt vilken part som värderar instrumentet, då det finns risk för betydande intressekonflikter.

Med placeringar som möjliggör en exponering eller investering i tillgångar som annars inte skulle vara tillåtna i en UCITS-fond (i) finns det till exempel möjlighet för fondförvaltare att genom TRS:er skapa en syntetisk exponering mot ett finansiellt index. Det finansiella indexet kan bestå av vilka tillgångar som helst, förutsatt att de är likvida och indexet är tillräckligt diversifierat. Genom sådana placeringar kan UCITS-fonder försöka skapa avkastning från till exempel hedgefonder eller råvaror utan att direkt bryta mot placeringsbegränsningarna i UCITS-direktivet.

Pensionsmyndigheten anser att placeringar som har som syfte att kringgå reglerna i UCITS-direktivet är olämpliga och kan utgöra skäl för att avslå ansökan. Även i dessa fall behöver Pensionsmyndigheten för sin bedömning begära in information om placeringen och dess syfte från fondförvaltaren.

Den andra punkten i Bilaga C (ii) avser placeringar i sådana finansiella instrument som inte möjliggör daglig inlösen p.g.a. bristande likviditet eller svårigheter att fastställa ett dagligt marknadsvärde. UCITS-direktivet tillåter

placeringar upp till tio procent i onoterade tillgångar. Sådana tillgångar kan dock ha bristande likviditet och vara svåra att värdera på daglig basis. Pensionsmyndighetens anser att för att sådana placeringar ska anses vara lämpliga bör de inte utgöra något hinder för daglig inlösen av fondandelar samt inte utgöra någon risk för att förtroendet för premiepensionssystemet skadas eller att pensionsspararnas intressen riskerar att skadas. Dessa placeringar ska även vara lämpliga enligt punkten (i) avseende komplexitet och transparens.

Den tredje punkten (iii) avser placeringar som utgör en oskäligt stor risk för en väsentlig förlust (eller utebliven vinst) i relation till avkastningsmöjligheten. Det innebär att proportionerna mellan risken för en viss förlust och chansen till en viss avkastning bör vara rimliga. Placeringar som är lämpliga i fonder avsedda för pensionssparande bör inte ha ett uppenbart inslag av kortsiktigt risktagande som inte är förenligt med pensionssparandets långsiktiga karaktär och ändamål. Detta kan exempelvis aktualiseras i situationer där handel sker med ett värdepapper som man endast kan köpa av en motpart och där värderingen kan anses osäker. Ett konkret exempel är investeringar i obligationer där det i princip saknas handel och där en fond är den enda eller huvudsakliga investeraren.

Den fjärde punkten (iv) avser placeringar i finansiella instrument som inte överensstämmer med fondens kommunicerade eller beskrivna placeringsinriktning. Att fondförvaltaren för de fonder som finns på fondtorget är tydlig och konsekvent i sin kommunikation till både Pensionsmyndigheten och pensionsspararna avseende fondens placeringar har en konsumentskyddande effekt. I fall där det finns indikationer på att fondförvaltarens syfte är att vilseleda pensionsspararna ska Pensionsmyndigheten göra en fördjupad utredning. För att Pensionsmyndigheten ska anse att placeringarna i detta fall inte är lämpliga krävs placeringar i instrument som står i strid med fondens kommunicerade eller beskrivna placeringsinriktning samt att de utgör en icke oväsentlig andel av fondens placeringar. Detta gäller även om placeringarna är tillåtna enligt fondbestämmelserna.

Den sista punkten (v) avser placeringar i fonder eller finansiella instrument där det funnits eller finns affärsförhållanden mellan fondförvaltaren (eller till fondförvaltaren närstående aktörer) och den motpart som ger ut värdepapperet. Det finns betydande risk för att sådana placeringar inte är grundade på marknadsmässiga principer eller uteslutande är i fondandelsägarnas intresse. I sådana fall är det av avgörande betydelse att fondförvaltaren kan visa vilken nytta är för pensionsspararna i förhållande till affärsöverenskommelsen mellan fondförvaltaren och den aktuella motparten. I de fall fondförvaltaren inte kan göra sannolikt att placeringen är uteslutande i andelsägarnas intresse bör ansökan avslås.

8.6.1. Innehav i fonder förvaldade inom företagsgruppen (Bilaga C)

Bilaga C 3.4 f Olämpliga placeringar inom premiepensionen (v.2.0)

Olämpliga placeringar strider mot god sed på premiepensionsområdet. Som olämpliga placeringar inom premiepensionen ses bl.a. att placera fondmedel:

f. i fonder inom samma Företagsgrupp, med undantag för Matarfonder samt för placeringar som grundas på en objektiv analys med syfte att säkerställa en placering som på bästa sätt tillvaratar pensionsspararens intressen. Den objektiva analysen ska tillställas Pensionsmyndigheten på begäran.

I avtalsvillkor Bilaga C, 3.4 f *Olämpliga placeringar inom premiepensionen*, anges att det inom premiepensionen är olämpligt att placera fondmedel i fonder inom samma företagsgrupp, med undantag för matarfonder samt för placeringar som grundas på en objektiv analys med syfte att säkerställa en placering som på bästa sätt tillvaratar pensionsspararens intressen. Den objektiva analysen ska tillställas Pensionsmyndigheten på begäran.

Vid prövning av ansökan

Enligt ansökningsformuläret ska fondförvaltaren ange om fonden investerar i fonder inom samma företagsgrupp. I ett första steg kontrollerar och bedömer Pensionsmyndigheten de uppgifter fondförvaltaren angett i ansökan tillsammans med övriga uppgifter som Pensionsmyndighetens får tillgång till i analysen av fondens innehav. Pensionsmyndigheten kan i de fall fonden (matarfond undantagen) placerar i fonder inom samma företagsgrupp, begära in en objektiv analys från fondförvaltaren och göra en kvalitativ bedömning avseende dessa placeringar.

Det finns idag inga regelverk eller riktlinjer som hindrar placeringar i underliggande fonder förvaltade inom företagsgruppen.¹⁸ Sådana placeringar skapar dock intressekonflikter som måste hanteras av fondförvaltaren för att premiepensionsspararnas och andra andelsägarnas intressen inte ska riskeras att skadas. Därigenom finns det anledning att ur ett konsumentskyddsperspektiv begränsa placeringar i fonder inom samma företagsgrupp inom premiepensionen.

Syftet med villkoret är att fondförvaltaren ska kunna visa att fondförvaltaren på ett tillfredställande sätt säkerställer att den vid placeringar i fonder inom företagsgruppen tillvaratar pensionsspararens intressen framför fondförvaltarens egna eller företagsgruppens intressen.

Då identifiering och hantering av intressekonflikter är centralt för bedömningen av placeringens lämplighet bör Pensionsmyndigheten även kontrollera vilken, för detta villkor, relevant information om intressekonflikter som fondförvaltaren i ansökan redovisat i enlighet med avtalsvillkor 3.18.2 *Reglering och dokumentation om intressekonflikter*. Se avsnitt 7.13.2.

Villkoret anses vara uppfyllt om Pensionsmyndigheten bedömer att den objektiva analysen på ett tillfredställande sätt visar att fondförvaltaren säkerställer en placering som på bästa sätt tillvaratar pensionsspararens intressen.

Den objektiva analysen bör minst innefatta följande förtydliganden:

---

¹⁸ Finansinspektionens rapport "Kartläggning av fondandelsfonder", Nr 4, 21 maj 2018 diskuterar i viss utsträckning placeringar i fonder inom företagsgruppen.

- a. i vilken utsträckning fondbestämmelserna tillåter fondförvaltaren att placera i fonder inom samma företagsgrupp samt i vilken utsträckning fonden över tid faktiskt haft placeringar i sådana fonder,
- b. vilka objektiva kriterier med utgångspunkt i pensionsspararnas intressen som placeringar i fonder inom företagsgruppen grundas på,
- c. vilka intressekonflikter som fondförvaltaren identifierat i anslutning till placeringar i fonder inom företagsgruppen samt riktlinjer för hur dessa hanteras,
- d. vilka förvaltningsavgifter och övriga avgifter (t.ex. rörliga avgifter) fonden betalar till de underliggande fonderna inom företagsgruppen, hur dessa avgifter tas ut samt om närstående aktörer på något sätt är involverade i avgiftsuttagen
- e. hur fondförvaltaren säkerställer att all information till fondandelsägarna avseende placeringar i fonder inom företagsgruppen är transparent, tydlig och relevant.

I den utsträckning den objektiva analysen inte behandlar en eller flera av ovanstående punkter bör Pensionsmyndigheten begära komplettering av fondförvaltaren i enlighet med myndighetens utredningsansvar (se avsnitt 5.3.4).

Kraven på den objektiva analysen kan generellt sägas vara högre avseende en placering i en aktivt förvaltd fond jämfört med en indexfond, eftersom skillnaderna mellan olika fonder i termer av placeringsinriktning kan förväntas vara större och påverkan av fondförvaltarens val av placering i fond inom företagsgruppen därmed blir större.

I den objektiva analysen ska fondförvaltaren tydligt visa på varför pensionsspararnas intressen bäst tillvaratas genom att placera i fonder inom företagsgruppen. Fondförvaltaren bör objektivt kunna motivera sin affärsmodell samt erbjudande och mervärde till pensionsspararen, till exempel genom att jämföra med alternativa affärsmodeller som innebär att fondförvaltaren antingen placerar i fonder utanför företagsgruppen eller placerar direkt i underliggande tillgångar.

Fondförvaltarens objektiva analys bör även redovisa de rutiner för kontinuerlig och relevant uppföljning och utvärdering av placeringarna som fondförvaltaren ska följa. Detta kan t.ex. innefatta att avkastningen från och risken med placeringarna jämförs mot något relevant index. Det är dock värt att notera att det inte ställs något krav i fondavtalet på att fonden ska ha ett externt jämförelseindex.

Det kan vara lättare för en fondförvaltare att erhålla rabatter på avgifterna i fonder inom företagsgruppen än från externa förvaltare. Att fondförvaltaren erhåller rabatter i underliggande fonder är dock *inte ensamt tillräckligt* för att motivera placeringarna. Detsamma gäller argumentet att förvaltningen effektiviseras genom placeringar inom företagsgruppen. I dessa fall ska fondförvaltaren kunna göra sannolikt att dessa rabatter/effektivitetsvinster kommer andelsägarna tillgodo för att villkoret ska anses uppfyllt.

Pensionsmyndigheten kan vid behov begära in revisorsintyg och granska och bedöma uppgifter i revisorsintyget jämfört med övriga uppgifter om avgifter i fonden, speciellt avseende de avgifter fonden betalar till underliggande fonder. Pensionsmyndigheten har vid behov dessutom rätt enligt avtalsvillkor 3.17.2 att begära in fondens samtliga transaktionsunderlag.

Slutligen bör fondförvaltaren, för att anses ha tillfredställande transparens mot andelsägarna, i sina legala dokument (faktablad och informationsbroschyr) tydligt ange att fonden placerar i fonder inom företagsgruppen samt att extra avgifter därmed kan uppkomma.

8.7. Dolda avgiftsuttag (Bilaga C)

Bilaga C 3.5 Dolda avgiftsuttag (v.2.0)

Det är förbjudet att göra *dolda avgiftsuttag* inom premiepensionen, t.ex. genom:

- i. handel med finansiella instrument med de fonder inom Förvaltar-/Företagsgruppen som motpart (annat än där företag i samma grupp uppträder helt oberoende mot varandra och på ett övertygande sätt kan visa att man upprätthåller principerna om armlängds avstånd och bästa orderutförande) som belastar fonden med kostnader och avgifter som inte redovisas som förvaltningsavgift, dvs. som utgör en dold kostnad för fondandelsägarna,
- ii. att fondförvaltaren betalar för analystjänster inom Företagsgruppen eller till Närstående aktör utöver vad som kan anses rimligt och normalt, utifrån marknadsandel, särskild förmåga/kompetens eller om det inte sker utifrån en transparent, objektiv och löpande utvärdering av motparter,
- iii. courtagesplit eller fördelning av intäkter från värdepapperslån skapa vinster som inte redovisas som förvaltningsavgift, dvs. som utgör en dold kostnad för fondandelsägarna,
- iv. att låta ett finansiellt instrument bära kostnader för faktiska förvaltningsavgifter, eller
- v. att på annat sätt underlåta att redovisa faktiska förvaltningsavgifter till Pensionsmyndigheten.

Enligt avtalsvillkor Bilaga C, 3.5 *Dolda avgiftsuttag* är det förbjudet att göra dolda avgiftsuttag inom premiepensionen. Följande exempel anges:

- i. handel med finansiella instrument med de egna fonderna som motpart som belastar fonden med kostnader och avgifter som inte redovisas som förvaltningsavgift, dvs. som utgör en dold kostnad för fondandelsägarna,
- ii. att fondförvaltaren nyttjar analystjänster inom företagsgruppen eller liknande utöver vad som kan anses rimligt och normalt, utifrån marknadsandel, särskild förmåga/kompetens eller om det inte sker utifrån en transparent, objektiv och löpande utvärdering av motparter,
- iii. courtagesplit eller fördelning av intäkter från värdepapperslån för att därigenom skapa vinster som inte redovisas som förvaltningsavgift, dvs. som utgör en dold kostnad för fondandelsägarna,
- iv. finansiella instrument som bär kostnader för faktiska förvaltningsavgifter, eller
- v. om fondförvaltaren på annat sätt underlåter att redovisa faktiska förvaltningsavgifter till Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten får med stöd av avtalsvillkor 3.17.2 *Redovisning och information avseende fondinnehav* begära in samtliga transaktionsunderlag, inklusive underlag om orderutförande och bästa möjliga pris, rörande transaktioner i fonden (se avsnitt 8.8.2) vilket är en utgångspunkt som rör villkoret i dess helhet.

Villkoret i Bilaga C avseende dolda avgiftsuttag är nära sammankopplat med intressekonflikter (se avsnitt 7.13) och olämpliga placeringar (se avsnitt 8.6).

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska utreda och bedöma om det förekommer sådana dolda avgifter som framgår av Bilaga C villkor 3.5.

Fondförvaltare kan öka sina intäkter i fondverksamheten genom att ta ut en dold avgift i transaktioner mellan de egna fonderna, eller mellan fonden och en närstående aktör. Syftet med dessa dolda avgiftsuttag kan vara att redovisa en låg förvaltningsavgift i marknadsföringssyfte och därmed kunna ge en felaktig bild till spararen av fondens verkliga förvaltningsavgift, samtidigt som intäkter kan genereras, exempelvis till närstående aktör, på bekostnad av andelsägarna.

Avseende den första punkten (i) ska fondförvaltaren i ansökan ange hur stor andel av totala transaktioner som genomförs mellan fondförvaltarens olika fonder. Om andelen är låg eller om fondförvaltaren på ett tillfredställande sätt beskrivit de riktlinjer och rutiner som finns för att hantera dessa transaktioner för att säkerställa att de sker på marknadsmässiga villkor, bör avtalsvillkoret anses vara uppfyllt. I annat fall bör kompletterande information begäras in från fondförvaltaren.

Den andra punkten (ii) handlar om köp av analystjänster. Villkoret anses vara uppfyllt vid tidpunkten för prövning av ansökan, om Pensionsmyndigheten inte har information som indikerar att en utredning bör utföras. Om det finns behov av en vidare utredning kan Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren beskriver vilka de största motparterna för köp av analystjänster är med angivande av motparter inom företagsgruppen eller bland andra närstående aktörer. Beskrivningen bör innehålla vilken andel dessa motparter har av det totala inköpet av analystjänster samt i vilken utsträckning den andelen skiljer sig från motpartens marknadsandel.

Den tredje punkten (iii) rör värdepapperslån. Fondförvaltaren ska i ansökan uppge om utlåning av värdepapper förekommer i fonden och i så fall i vilken utsträckning. Årsberättelsen ska också innehålla uppgifter om fondens värdepapperslån, uppdelat på in- respektive utlåning.

Om det förekommer utlåning av värdepapper i fonden bör det finnas dokumenterade riktlinjer och rutiner kring hantering av värdepapperslån som säkerställer att detta utförs på marknadsmässiga villkor. I det fall det finns sådana dokumenterade riktlinjer och rutiner ska Pensionsmyndigheten vid behov begära in dessa. I de fall det inte finns sådana dokumenterade riktlinjer och rutiner ska Pensionsmyndigheten vid behov begära att fondförvaltaren redogör för hur utlåning av värdepapper hanteras i fonden.

Den fjärde punkten (iv) handlar om situationen när fondförvaltare låter finansiella instrument bära kostnader för faktiska förvaltningsavgifter. Med finansiella instrument avses aktier, obligationer, andelar i investeringsfonder samt finansiella derivat.

Till exempel kan kostnader för derivatavtal såsom swap-avtal eller warranter belasta fonden istället för fondbolaget och alltså inte ingå och redovisas i förvaltningsavgiften. En förutsättning för att kunna dölja kostnader i detta fall är att de finansiella instrumenten i sin sammansättning är komplexa med sämre förutsättningar att genomlysas och därigenom svåra att prissätta.

Av betydelse för Pensionsmyndighetens bedömning av instrumentets lämplighet är om fondförvaltaren kan uppnå samma resultat eller exponering med mer transparenta och lättvärderade instrument. Det vill säga sådana som är tillgängliga på marknadsplatser där sådana instrument handlas regelbundet och värdet på tillgången därmed är tydligt för Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten anser att det i detta avseende inte är relevant vilken avkastning det finansiella instrumentet i sig genererat till fonden. Istället är det skillnaden mellan faktiska anskaffningsvärden och försäljningsvärden och nettot efter transaktionskostnader som är relevant.

I de fall fonden har innehav i finansiella instrument och Pensionsmyndigheten i och med dessa finner en risk för dolda utgiftsuttag bör Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren redogör för till exempel följande:

- a. syftet med instrumentet,
- b. hur det finansiella instrumentet hjälper till att uppnå syftet, det vill säga hur det är utformat,
- c. på vilket sätt användandet av instrumentet gynnar andelsägarna,
- d. på vilket sätt prissättningen av det finansiella instrumentet är objektiv, utförs enligt bästa orderutförande samt tillvaratar andelsägarnas intresse,
- e. om liknande resultat kan uppnås med annat instrument eller förvaltningsstrategi och om annat alternativ finns varför fondförvaltaren inte valt att använda det alternativet,
- f. vilken/vilka motparter/motparterna är samt om de är närstående aktörer till fondförvaltaren,
- g. alla kostnader som härrör sig till instrumentet samt skillnaden mellan faktiska anskaffningsvärden och försäljningsvärden samt nettot efter transaktionskostnader,
- h. andel av de synliga transaktionskostnaderna (kommission och clearing) i fonden som härrör från det finansiella instrumentet
- i. en kopia av avtalet avseende det finansiella instrumentet.

Strukturen med de valda finansiella instrumenten bör vara till uppenbar nytta för pensionsspararna för att anses vara lämpligt enligt avsnitt 8.6 *Olämpliga placeringar*. Det åligger fondförvaltaren att visa att det valda finansiella instrumentet inte utgör eller kan utgöra ett dolt avgiftsuttag.

Den femte punkten (iv) avser övriga fall där fondförvaltare underlåter att redovisa faktiska förvaltningsavgifter till Pensionsmyndigheten. Om det inte under prövningen har framkommit annan information som tyder på att Pensionsmyndigheten behöver göra en fördjupad utredning bedömer

Pensionsmyndigheten att fondförvaltaren utifrån (iv) efterlever krav på att redovisa förvaltningsavgifter.

8.8. Innehav och handel (3.17)

Pensionsmyndigheten har i några fall under de senaste åren konstaterat att den information som fondförvaltare lämnat om innehavens värde vid en närmare granskning har visat sig vara felaktig. För att kunna upprätthålla konsumentskyddet är det därför av avgörande betydelse att information och framförallt värdering av innehav i fonderna är transparent och tillförlitlig.

8.8.1. Marknadsmässig prissättning (3.17.1)

3.17.1 Marknadsmässig prissättning (v.2.0)

Fondförvaltaren ansvarar för att värderingen av fondens innehav är objektiv (marknadsmässig prissättning). Den förvaltande verksamheten ska vara organiserad så att funktionen för värdering av fondens tillgångar är skild från förvaltningsfunktionen. Tillgångar och skulder ska marknadsvärderas på objektiva och på förhand angivna grunder, till exempel med användning av oberoende källor för värdering eller vedertagna värderingsprinciper. Värderingen får inte enbart baseras på emittentens uppgifter. Det åligger Fondförvaltaren att visa att värderingen av fondinnehaven är marknadsmässig.

Fondförvaltaren ansvarar, i enlighet med avtalsvillkor 3.17.1

Marknadsmässig prissättning, för att värderingen av fondens innehav är objektiv, det vill säga att det skett en marknadsmässig prissättning. Det åligger fondförvaltaren att visa att värderingen av fondinnehaven är marknadsmässig.

För att tillse en marknadsmässig och objektiv värdering av fondens tillgångar ska den förvaltande verksamheten vara organiserad så att funktionen för värdering av fondens tillgångar är skild från förvaltningsfunktionen.

Tillgångar och skulder ska marknadsvärderas på objektiva och på förhand angivna grunder, till exempel med användning av oberoende källor för värdering eller vedertagna värderingsprinciper. Värderingen får inte enbart baseras på emittentens, det vill säga institutionen som ger ut värdepappret, uppgifter.

Detta villkor samverkar med avtalsvillkoret Bilaga C, 3.3 *Marknadsmässiga villkor* i (se vidare avsnitt 8.5) som anger att all handel med värdepapper och finansiella instrument samt övriga transaktioner avseende fondverksamheten ska ske på marknadsmässiga villkor och till nytta för pensionsspararen.

För att kunna bedöma marknadsmässighet krävs transparens kring innehav och handel i fonden enligt avtalsvillkor 3.17.2 *Redovisning och information avseende fondinnehav* (se avsnitt 8.8.2).

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska bedöma om fondförvaltaren uppfyller krav på marknadsmässig värdering av fondinnehaven.

Om det vid tidpunkten för prövning av ansökan finns onoterade eller svårvärderade tillgångar, eller om fonden enligt fondbestämmelserna kan placera i sådana tillgångar, bör en närmare kontroll av värderingsprinciperna för dessa tillgångar göras.

Enligt ansökningsformuläret ska fondförvaltaren redogöra för hur fondförvaltaren säkerställer och följer upp att värderingen av fondens innehav är objektiv. Detta innefattar bland annat hur verksamheten är organiserad för att tillse att funktionen för värdering av fondens tillgångar är skild från förvaltningsfunktionen.

Redovisningen ska innehålla tillfredställande information om fondens tillgångar och skulder, som ska marknadsvärderas på objektiva och på förhand angivna grunder, till exempel med användning av oberoende källor för värdering eller vedertagna värderingsprinciper.

Fondförvaltaren ska i ansökan ange värderingsprinciper för onoterade och svårvärderade tillgångar. Uppgifterna kan jämföras med de uppgifter som enligt 31 kap. 38 § FFFS 2013:9 ska finnas i årsberättelsen. FI:s föreskrifter anger att om det i fonden ingår finansiella instrument som inte är föremål för regelbunden handel eller är svårvärderade, ska årsberättelsen innehålla upplysningar om de metoder som fondbolaget har använt för att fastställa marknadsvärdet. Om det råder väsentlig osäkerhet kring något redovisat värde ska årsberättelsen innehålla en särskild upplysning om detta.

Pensionsmyndighetens bör vid sin bedömning beakta att vissa finansiella instrument såsom t.ex. finansiella derivat, kan utgöra en liten andel av kapitalallokeringen (och därmed se obetydliga ut i innehavslistan) men utgöra en stor riskexponering för fonden.

Pensionsmyndigheten ska, i de fall fondförvaltarens beskrivning i ansökan och eventuella uppgifter i årsberättelsen inte anses vara tillräcklig för att kunna bedöma att villkoret är uppfyllt, begära att fondförvaltaren klargör förhållandena och göra sannolikt att fondens innehav är marknadsmässigt värderade.

Bevisbördan ligger hos fondförvaltaren och oklarheter eller brister i rutinerna kring värderingen av fondinnehavet kan utgöra grund för Pensionsmyndigheten att avslå fondförvaltarens ansökan att ingå fondavtal för fonden.

Om fonden vid ansökan inte innehar onoterade eller svårvärderade tillgångar samtidigt som fonden enligt fondbestämmelserna kan placera i sådana tillgångar, bör fondförvaltaren vid ansökan ändå redovisa till Pensionsmyndigheten vilka värderingsprinciper som är tänkta att användas.

8.8.2. Redovisning och information om fondinnehav (3.17.2)

3.17.2 Redovisning och information avseende fondinnehav (v.2.0) 1:a och 3:e stycket

Fondförvaltaren ska tillse att det råder transparens i samtliga innehav i fonden. Fondförvaltaren ska inom av Pensionsmyndigheten angiven tid redovisa samtliga innehav och transaktionsunderlag, inklusive underlag om orderutförande och bästa möjliga pris, rörande transaktioner i fonden samt, i förekommande fall, i Underliggande fonder i en Fondandelsfond eller vid förekomst av Matar-respektive Mottagarfond.

Det åligger vidare Fondförvaltare att på begäran från Pensionsmyndigheten och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, kunna visa eller åtminstone göra sannolikt att ett eller flera specifika fondinnehav inte missgynnar pensionsspararna. Pensionsmyndigheten ska dock ta hänsyn till de förpliktelser som åligger Fondförvaltaren enligt gällande författningar och övriga regelverk.

Enligt avtalsvillkor 3.17.2 *Redovisning och information avseende fondinnehav* ska fondförvaltaren tillse att det råder transparens i samtliga innehav i fonden. Fondförvaltaren ska inom av Pensionsmyndigheten angiven tid redovisa samtliga innehav och transaktionsunderlag, inklusive underlag om orderutförande och bästa möjliga pris, rörande transaktioner i fonden samt, i förekommande fall, i underliggande fonder i en fondandelsfond eller vid förekomst av matar-respektive mottagarfond.

Det åligger fondförvaltare att på förfrågan från Pensionsmyndigheten och inom av Pensionsmyndigheten angiven tid, kunna visa eller åtminstone göra sannolikt att ett eller flera specifika fondinnehav inte missgynnar pensionsspararna.

Pensionsmyndigheten ska dock ta hänsyn till de förpliktelser som åligger fondförvaltaren enligt gällande författningar och övriga regelverk.

Vid prövning av ansökan

Villkoret innebär att Pensionsmyndigheten vid prövning av ansökan kan begära att fondförvaltaren redovisar samtliga innehav och transaktionsunderlag. Det kan bli aktuellt i de fall när Pensionsmyndigheten inte anser sig ha tillräcklig information om innehav eller när sådan information behöver verifieras av fondförvaltaren.

I de fall Pensionsmyndigheten ifrågasätter vissa specifika innehav ska fondförvaltaren kunna göra sannolikt att ett eller flera specifika fondinnehav inte missgynnar pensionsspararna.

Avtalsvillkor 3.17.2 första stycket bedöms som uppfyllt om fondförvaltaren under prövning av ansökan, inom av Pensionsmyndigheten meddelad tid, redovisar den information avseende innehav och transaktioner som Pensionsmyndigheten efterfrågar.

I de fall fondförvaltaren anser att lämnande av viss information avseende innehav och transaktioner som Pensionsmyndigheten begär, skulle innebära brott mot gällande författningar eller övriga regelverk (t.ex. likabehandling av andelsägare), är det fondförvaltarens ansvar att visa att ett sådant förhållande föreligger. Om inte fondförvaltaren kan visa detta, kan det faktum att fondförvaltaren inte inkommer med begärd information efter föreläggande från Pensionsmyndigheten utgöra grund för avslag på ansökan om fondavtal. Detta i enlighet med 2.1 *Avtalets ingående* (sista stycket) där det framgår att fondförvaltaren ska ha ”gjort sannolikt att fondförvaltaren och fonden kommer att följa samtliga villkor”.

När det gäller matar- och mottagarfondstrukturer innebär kravet att Pensionsmyndigheten *endast kan bevilja ansökan att ingå fondavtal för matarfonder som kan tillhandahålla full transparens i mottagarfonden*. Detta är grundläggande för att Pensionsmyndigheten ska kunna fullgöra sin skyldighet att granska fondförvaltarens efterlevnad av avtalsvillkor 3.17.2

och därmed skydda pensionsspararens intressen. Det borde i de flesta fall innebära att mottagarfonden behöver ingå i samma företags- och/eller förvaltargrupp som matarfonden. Pensionsmyndigheten kommer att anpassa sin bedömning utifrån de olika förutsättningarna för matarfonder och fondandelsfonder. Anledningen är att matarfondens största innehav utgörs av mottagarfonden (som ska uppgå till minst 85 %) medan det i förvaltningen av fondandelsfonder finns en tydlig allokeringskomponent. Denna allokeringskomponent innebär en större riskspridning i fonden vars motpartsrisk dessutom regleras i artikel 52 i UCITS-direktivet.

8.9. Handel (3.4)

8.9.1. Behörig person vid handel (3.4)

3.4 Behörig person vid fondhandel (v.2.0)

Fondförvaltaren ska tillhandahålla en aktuell förteckning över de personer som är behöriga att företräda fondförvaltaren vid utförandet av uppdraget.

Fondförvaltaren ska, enligt avtalsvillkor 3.4 *Behörig person vid fondhandel*, tillhandahålla en förteckning över de personer som är behöriga att företräda fondförvaltaren vid utförande av uppdraget.

Vid prövning av ansökan

Avtalsvillkoret anses vara uppfyllt om fondförvaltaren vid ansökan inkommit med en sådan förteckning som avses i stycket ovan.

8.9.2. Krav på daglig handel (3 Bilaga B)

Bilaga B 3 Krav på daglig handel (v.2.0)

Pensionsmyndigheten ska alltid kunna utföra handel i en fond de dagar fonden är noterad för handel enligt dess officiella handelskalender. Endast lördagar, söndagar och officiella helgdagar i fondens registreringsland räknas som icke-handelsdagar. Till icke-handelsdagar kan också räknas de dagar som är helgdagar på de dominerande marknader fonden investerar inom.

Enligt Bilaga B, 3 *Krav på daglig handel* ska Pensionsmyndigheten alltid kunna utföra handel i en fond de dagar fonden är noterad för handel enligt dess officiella handelskalender. Endast lördagar, söndagar och officiella helgdagar i fondens registreringsland räknas som icke-handelsdagar. Till icke-handelsdagar kan också räknas de dagar som är helgdagar på de dominerande marknader fonden investerar inom.

Vid prövning av ansökan

I samband med ansökan ska Pensionsmyndigheten kontrollera att fonden uppfyller kravet på daglig handel. Villkoret anses vara uppfyllt om inget annat stipuleras i fondbestämmelserna för fonden samt om fondförvaltaren inkommit med information om handelsdagar enligt Bilaga B villkor 7.1 *Information om handelsdagar*. Om det under prövningen framkommer att

fonden inte uppfyller kravet på daglig handel bör Pensionsmyndigheten avslå ansökan.

Pensionsmyndigheten bör även bedöma om fondförvaltare med pågående eller tidigare avtal på fondtorget tidigare brustit i sina åtaganden avseende daglig handel utifrån villkoret i Bilaga B. Om det framkommer att det förekommit allvarliga brister eller brister vid upprepade tillfällen avseende daglig handel bör dessa uppgifter ingå i Pensionsmyndighetens sammanvägda bedömning av om fondförvaltaren och fonden är lämplig.

8.9.3. Betalningsinstruktion och fakturaadress (6.1 Bilaga B)

Bilaga B 6.1 Betalningsinstruktion och fakturaadress (v.2.0)

Fondförvaltaren ska för varje fond lämna tydliga och fullständiga uppgifter om den betalningsinstruktion som gäller för fonden samt om vilket institut som är förvaringsinstitut eller motsvarande för fonden. Instruktionen ska undertecknas av behörig företrädare för Fondförvaltaren.

Fondförvaltaren ska tillse att Pensionsmyndigheten vid var tid har korrekt fakturaadress för fakturering av prisreduktion och andra kostnader som kan uppstå i förhållande till vad som regleras i detta fondavtal.

Fondförvaltaren ska, enligt avtalsvillkor Bilaga B, 6.1 *Betalningsinstruktion och fakturaadress*, för varje fond lämna tydliga och fullständiga uppgifter om den betalningsinstruktion som gäller för fonden, samt information om vilket institut som är förvaringsinstitut eller motsvarande för fonden. Instruktionen ska undertecknas av behörig företrädare för fondförvaltaren.

Fondförvaltaren ska även tillse att Pensionsmyndigheten, vid var tid, har korrekt fakturaadress för fakturering av prisreduktion och andra kostnader som kan uppstå i förhållande till vad som regleras i fondavtalet.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska kontrollera att fondförvaltaren lämnat de uppgifter som framgår i Bilaga B, 6.1. Villkoret avseende betalningsinstruktion bör anses vara uppfyllt om fondförvaltaren vid ansökan inkommit med blankett *Administrativ information avseende fond* och däri lämnat tydliga och fullständiga uppgifter om den betalningsinstruktion som gäller för fonden och att behörig företrädare för fondförvaltaren har undertecknat instruktionen. Vid brister ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren kompletterar uppgifterna.

Fondförvaltaren ska i ansökningsformuläret uppge förvaringsinstitut eller motsvarande för fonden för att avtalsvillkor 6.1 *Betalningsinstruktion och fakturaadress* ska anses uppfyllt i sin helhet. Har fondförvaltaren inte gjort det ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren kompletterar uppgifterna.

8.9.4. Betalningsvillkor (6.3 Bilaga B)

Bilaga B 6.3 Betalningsvillkor (v.2.0)

Fondförvaltaren ska vid ansökan ange vilken Likviddag Fondförvaltaren önskar tillämpa. Fondförvaltaren ska dock komma överens med Pensionsmyndigheten om vilken dag som betalning av Handelsorder ska vara. Fondförvaltaren eller Pensionsmyndigheten tillhanda.

Fondförvaltaren ska, enligt Bilaga B, 6.3 *Betalningsvillkor*, vid ansökan ange vilken likviddag fondförvaltaren önskar tillämpa. Fondförvaltaren ska dock komma överens med Pensionsmyndigheten om vilken dag som betalning av handelsorder ska vara fondförvaltaren eller Pensionsmyndigheten tillhanda.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska kontrollera att fondförvaltaren lämnat de uppgifter som framgår i Bilaga B, 6.3.

Avtalsvillkoret ska anses vara uppfyllt i och med att fondförvaltaren inkommit med blankett *Administrativ information avseende fond* och däri angett likviddag samt i och med att Pensionsmyndigheten inte har synpunkter på angiven likviddag. I de fall Pensionsmyndigheten inte anser att angiven likviddag är lämplig ska Pensionsmyndigheten kommunicera det till fondförvaltaren. Ansökan om att ingå fondavtal kan i detta fall inte beviljas förrän Pensionsmyndigheten och fondförvaltaren kommit överens om likviddag.

8.9.5. Valuta (6.4 Bilaga B)

6.4 Valuta (v.2.0)

Den andelsklass som Pensionsmyndigheten kan köpa andelar i ska vara i fondens basvaluta. Pensionsmyndigheten har möjlighet att godkänna annan andelsklass än den som är i fondens basvaluta.

Den andelsklass som Pensionsmyndigheten kan köpa andelar i ska, enligt avtalsvillkor 6.4 *Valuta*, vara i fondens basvaluta. Avtalsvillkoret ger samtidigt Pensionsmyndigheten möjlighet att godkänna annan andelsklass än den som är i fondens basvaluta.

Vid prövning av ansökan

Pensionsmyndigheten ska kontrollera att den andelsklass som ansökan gäller är i fondens basvaluta. Ansökan om fondavtal kan endast avse en fondandelsklass, se avsnitt 5.1.

Fondförvaltaren ska vid ansökan inkomma med blankett *Administrativ information avseende fond* och däri ange valuta för andelsklassen som ansökan avser. Om andelsklassens valuta inte skiljer sig från fondens basvaluta, vilket Pensionsmyndigheten kontrollerar, ska villkoret anses vara uppfyllt.

Om valutan däremot skiljer sig mellan de två andelsklasserna bör avtalsvillkoret anses vara uppfyllt endast om Pensionsmyndigheten, med stöd av det undantag som anges i villkoret, godkänner andelsklassen. Detta undantag syftar till att möjliggöra för en andelsklass med annan valuta om det är i fondspararnas intresse, till exempel då det innebär en fördel avseende kostnader eller avkastning alternativt när det finns valutasäkring eller annan funktionalitet som innebär att en annan valuta än basvalutan är lämpligare.

8.9.6. Information om handelsdagar (7.1 Bilaga B)

7.1 Information om Handelsdagar (v.2.0)

Fondförvaltaren ska vid ansökan informera Pensionsmyndigheten om de dagar som Fondförvaltaren känner till att fonden kommer att vara stängd för Handel under innevarande kalenderår. Därefter ska Fondförvaltaren senast den 1 december varje år informera Pensionsmyndigheten om de dagar som Fondförvaltaren känner till att fonden kommer att vara stängd för handel under nästkommande kalenderår. Om Fondförvaltaren efter den 1 december får vetskap om ytterligare tillfällen då fonden kommer att vara stängd för handel, ska Pensionsmyndigheten informeras om det senast fem Handelsdagar före den aktuella dagen.

Fondförvaltaren ska enligt Bilaga B, *7.1 Information om Handelsdagar* vid ansökan informera Pensionsmyndigheten om de dagar som fondförvaltaren känner till att fonden kommer att vara stängd för handel under innevarande och nästkommande kalenderår.

Fondförvaltaren ska vid ansökan och därefter senast den 1 december varje år informera Pensionsmyndigheten om de dagar som Fondförvaltaren känner till att fonden kommer att vara stängd för handel under nästkommande kalenderår. Om Fondförvaltaren efter den 1 december får vetskap om ytterligare tillfällen då fonden kommer att vara stängd för handel, ska Pensionsmyndigheten informeras om det senast fem handelsdagar före den aktuella dagen.

Vid prövning av ansökan

Villkoret avseende information om handelsdagar ska anses vara uppfyllt om fondförvaltaren vid ansökan informerat Pensionsmyndigheten om de dagar fonden kommer vara stängd för handel under innevarande kalenderår. Vid brister ska Pensionsmyndigheten begära att fondförvaltaren kompletterar uppgifterna.

9. Fondförvaltares marknadsföring

I detta kapitel ges stöd för bedömning av fondförvaltarens marknadsföring i vid prövning av ansökan. Det omfattar bedömning av exempelvis närstående aktörers och samarbetspartners agerande inom marknadsföring.

9.1. Identifierade risker vid marknadsföring

Den prövning och bedömning som görs av fondförvaltarens marknadsföring syftar till att reducera de risker som kan uppstå när fondförvaltare på Pensionsmyndighetens fondtorg brister i att följa marknadsföringsreglering, branschstandard om god marknadsföringssed samt villkor i fondavtalet om god sed inom marknadsföring. Även nya bestämmelser i 64 kap 46 § SFB om förbud mot marknadsföring och försäljning via telefon har införts i syfte att begränsa riskerna.

I 2018 års prop. premiepension har risk för brister i marknadsföringen av fonder och tjänster identifierats. Grunden till detta har varit de kundsynpunkter och klagomål som har inkommit till Pensionsmyndigheten under flera år och där de flesta har gällt fonder på fondtorget och fondförvaltares eller närstående aktörers agerande avseende rådgivning och tjänster. Exempel på kundsynpunkter och klagomål som har inkommit är:

- a. telefonförsäljare som kontaktar pensionssparare och uppger att de arbetar på Pensionsmyndigheten eller att samtalet sker på uppdrag av myndigheten,
- b. aktörer som utlovar viss värdeutveckling i de fonder de företräder eller felaktigt påstår att andra fonder gått betydligt sämre än de egna fonderna, eller att andra alternativ innebär högre avgifter för premiepensionsspararna,
- c. försäljare som använder andra produkter som försäljningsargument för val av en viss premiepensionsfond och påstår att produkter erbjuds gratis,
- d. aktörer som genomfört fondbyte via fullmakt eller en blankett för fondbyte som pensionsspararen inte har skrivit på och försäljare som har förmått premiepensionssparare att använda sin e-legitimation på ett felaktigt sätt så att fel person släppts in i den e-tjänst som pensionsspararen legitimerar sig för.
- e. olika rådgivningstjänster som marknadsförs med aggressiva och olämpliga affärsmetoder och där tjänsternas mervärde för spararna kan ifrågasättas.

Vid marknadsföring kan intressekonflikter uppstå, exempelvis om fondverksamheten och försäljningsorganisationen finns inom samma företagsgrupp. Då kan risk för intressekonflikter föreligga mellan fondförvaltarens uppdrag, som är att tillvarata spararnas intressen, och andra affärsintressen inom företagsgruppen. Fondavtalets villkor om förbud mot

provisioner och ersättningar syftar till att minska risken för intressekonflikter, se avsnitt 9.3.

9.2. Marknadsföring av fonder (3.15.1)

3.15.1 Marknadsföring av fonder (v.2.0)

All Fondförvaltarens och Närstående aktörs marknadsföring av fonder inom premiepensionsområdet, oaktat på vilket sätt marknadsföringen sker, ska vara utformad i enlighet med tillämpliga författningar om marknadsföring och god marknadsföringssed. Detta innebär bl.a. att marknadsföringen ska utformas i enlighet med vid var tid gällande författningar och övriga regelverk, domstols- och myndighetsavgöranden, god affärssed etc., och ska alltid vara i linje med relevanta riktlinjer för branschen. Fondförvaltaren ska efter bästa förmåga tillse att även Närstående aktör uppfyller detta villkor.

Vid all marknadsföring av fonder inom premiepensionsområdet ska samtlig relevant information lämnas. Informationen ska vara tydlig, saklig och redogöra för de risker som har samband med den fond som erbjuds. För det fall specifik information lämnas, t.ex. avseende tidigare uppnådd avkastning, räkneexempel med antaganden om framtida avkastning, jämförelser av avkastningen mellan fonder eller dylikt ska marknadsföringen vara utformad så att dess innehåll är tydligt och rättvisande, ger en balanserad bild och i sin helhet överensstämmer med god sed och inte är vilseledande i något avseende. Fondförvaltaren eller Närstående aktör får inte använda värdeomdömen eller liknande ord och uttryck om dessa inte är relevanta och vederhäftiga.

Vid marknadsföring av fonder ska det av erbjudandet framgå att det finns ett faktablad och en informationsbroschyr för fonden och var de finns att tillgå.

Bilaga C (v.2.0)

5.1 Olämplig marknadsföring

Premiepensionen är en del i socialförsäkringssystemet. Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepensionen och administrerar pensionsspararnas fondkonton. Pensionsmyndigheten har vidare i uppdrag att informera om hela pensionen i de delar som Pensionsmyndigheten administrerar. I detta arbete beaktar Pensionsmyndigheten förvaltningslagens (2017:900) regler om vägledning till enskilda. För uppgifter om pensionsspararnas premiepensionsinnehav råder sträng sekretess. Det finns därför enligt Pensionsmyndighetens uppfattning inget behov av marknadsföring av premiepensionsfonder utöver sådan rådgivning som ska lämnas enligt andra regelverk. Marknadsföring som sker i strid med premiepensionens syfte och gällande regelverk är olämplig och skadar förtroendet för den försäkringsform som premiepensionen utgör.

5.3 Vilseledande marknadsföring

Vilseledande marknadsföring strider mot god sed på premiepensionsområdet. Vilseledande marknadsföring är t.ex. att påstå att:

- i. fonden är garanterad viss avkastning eller att falskeligen påstå att andra fonder än den egna innebär en högre avgift för pensionsspararen,
- ii. fonden är helt skyddad mot nedgång eller att falskeligen antyda att den egna fonden under alla omständigheter kommer gå ned mindre än konkurrenters jämförbara fonder,
- iii. pensionsspararens nuvarande fonder oundvikligen kommer att gå ned kraftigt i värde eller att utmåla risknivån i nuvarande fondval som högre än vad den är,
- iv. Fondförvaltaren eller Närstående aktör har ett för saken relevant samarbete med Pensionsmyndigheten eller annan aktör om man inte har det,
- v. syftet med kontakten endast är att informera om premiepensionssystemet när syftet också är att påverka pensionsspararens val av fond inom premiepensionssystemet.

5.4 Dokumentation

Fondförvaltaren och Närstående aktörer ska på övergripande nivå dokumentera all relevant information om strategier, processer och utförande m.m. avseende rådgivning, marknadsföring, information och försäljning som rör placering i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg och av andra produkter och tjänster på premiepensionsområdet. Dokumentationen ska bland annat omfatta exempel på marknadsförings- och informationsmaterial som använts i kommunikationen med kunderna.

På begäran av Pensionsmyndigheten ska Fondförvaltaren lämna sådan information som anges i första stycket samt eventuella relevanta avtal mellan Fondförvaltaren och Närstående aktör.

Av villkor 3.15.1 *Marknadsföring av fonder* framgår att fondförvaltarens och närstående aktörs marknadsföring av fonder inom premiepensionsområdet, oaktat på vilket sätt marknadsföringen sker, ska vara utformad i enlighet med tillämpliga författningar om marknadsföring och god marknadsföringssed. Detta innebär bland annat att marknadsföringen ska utformas i enlighet med vid var tid gällande författningar och övriga regelverk, god affärssed samt vara i linje med nuvarande relevanta riktlinjer

för branschen. Fondförvaltaren ska efter *bästa förmåga* tillse att även närstående aktör uppfyller villkor 3.15.1.

Av villkor 3.15.1 framgår även att vid all marknadsföring av fonder inom premiepensionsområdet ska samtlig relevant information lämnas. Informationen ska vara tydlig, saklig och redogöra för de risker som har samband med den fond som erbjuds. För det fall specifik information lämnas, t.ex. avseende tidigare uppnådd avkastning, räkneexempel med antaganden om framtida avkastning, jämförelser av avkastningen mellan fonder eller dylikt ska marknadsföringen vara utformad så att dess innehåll är tydligt och rättvisande, ger en balanserad bild och i sin helhet överensstämmer med god sed och inte är vilseledande i något avseende. Fondförvaltaren eller närstående aktör får inte använda värdeomdömen eller liknande ord och uttryck om dessa inte är relevanta och vederhäftiga. Vid marknadsföring av fonder ska det framgå att det finns ett faktablad och en informationsbroschyr för fonden och var dessa finns att tillgå.

Olämplig marknadsföring

Av Bilaga C, 5.1 *Olämplig marknadsföring*, framgår att premiepensionen är en del av socialförsäkringssystemet där Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepensionen och administrerar pensionsspararens fondkonton. Pensionsmyndigheten har vidare i uppdrag att informera om hela pensionen i de delar som Pensionsmyndigheten administrerar. I detta arbete ska Pensionsmyndigheten beakta förvaltningslagens (2017:900) regler om vägledning till enskilda. För uppgifter om pensionsspararnas premiepensionsinnehav råder sträng sekretess.

Det finns därför enligt Pensionsmyndighetens uppfattning inget behov av marknadsföring av premiepensionsfonder utöver sådan rådgivning som ska lämnas enligt andra regelverk. Marknadsföring som sker i strid med premiepensionens syfte och gällande regelverk är olämpligt och skadar förtroendet för den försäkringsform som premiepensionen utgör.

Vilseledande marknadsföring

Av Bilaga C, 5.3 *Vilseledande marknadsföring*, framgår att vilseledande marknadsföring strider mot god sed på premiepensionsområdet.

Vilseledande marknadsföring är t.ex. att påstå att:

- i. fonden är garanterad viss avkastning eller att falskeligen påstå att andra fonder än den egna innebär en högre avgift för pensionsspararen,
- ii. fonden är helt skyddad mot nedgång eller att falskeligen antyda att den egna fonden under alla omständigheter kommer gå ned mindre än konkurrenters jämförbara fonder,
- iii. pensionsspararens nuvarande fonder oundvikligen kommer att gå ned kraftigt i värde eller att utmåla risknivån i nuvarande fondval som högre än vad den är,
- iv. fondförvaltaren eller närstående aktör har ett för saken relevant samarbete med Pensionsmyndigheten eller annan aktör om man inte har det,

- v. syftet med kontakten endast är att informera om premiepensionssystemet när syftet också är att påverka pensionsspararens val av fond inom premiepensionssystemet.

Dokumentation

Av Bilaga C, 5.4 *Dokumentation* framgår att fondförvaltaren och närstående aktörer på övergripande nivå ska dokumentera all relevant information om strategier, processer och utförande m.m. som rör placering i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg och av andra produkter och tjänster på premiepensionsområdet. Dokumentationen ska bland annat omfatta exempel på marknadsförings- och informationsmaterial som använts i kommunikationen med kunderna.

På begäran av Pensionsmyndigheten ska fondförvaltaren lämna ut sådan information som anges i första stycket i villkor 5.4, samt eventuella relevanta avtal mellan fondförvaltaren och närstående aktör. Det senare är en skyldighet som även framgår av 3.11 *Information om fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden*, se avsnitt 7.10.

Vid prövning av ansökan

En viktig utgångspunkt för Pensionsmyndighetens bedömning är att fondförvaltaren, enligt 2.1 *Avtalet och dess ingående*, vid ansökan ska ha gjort sannolikt att denne och fonden kommer att uppfylla samtliga villkor i fondavtalet efter avtalets ingående. Det innebär att fondförvaltaren, i enlighet med villkor 3.15.1 ska kunna göra sannolikt att marknadsföring av fonder inom premiepensionsområdet, oaktat på vilket sätt marknadsföringen sker, också under avtalstiden ska vara utformad i enlighet med tillämpliga författningar om marknadsföring och god marknadsföringssed och att fondförvaltaren ska leva upp till de villkor om marknadsföring som framgår av Bilaga C, 5.1 , 5.3 och 5.4.

Ett exempel på brott mot tillämpliga författningar om marknadsföring är om fondförvaltare eller närstående aktör inte efterlever 64 kap 46 § SFB om att försäljning eller marknadsföring via telefon inte får förekomma inom premiepensionen. Förbudet avser både marknadsföring av fonder i premiepensionen samt finansiella produkter och tjänster som förvaltnings- och rådgivningstjänster. Med telefonförsäljning avses även försäljning som utförs med stöd av internet, såsom exempelvis IP-telefoni, bildtelefoni, teknik för videokonferens eller annan teknik som kan komma att användas i detta syfte.

Pensionsmyndigheten ska i enlighet med Bilaga C, 5.1, bedöma om olämplig marknadsföring sker i strid med premiepensionens syfte och gällande regelverk och som skadar förtroendet för den försäkringsform som premiepensionen utgör. Pensionsmyndigheten ska i enlighet med Bilaga C 5.1 och 5.3 beakta om det förkommit olämplig eller vilseledande marknadsföring.

Pensionsmyndigheten ska i sin bedömning ta hänsyn till om fondförvaltaren eller närstående aktörer uppmärksammas på grund av brister rörande marknadsföring av fonder som strider mot god sed inom marknadsföring. Vid bedömningen ska hänsyn tas till om fondförvaltaren har agerat i strid

mot förbudet avseende försäljning eller marknadsföring via telefon enligt 64 kap 46 § SFB.

Pensionsmyndigheten ska även bedöma att fondförvaltaren efter *bästa förmåga* ska tillse att närstående aktör uppfyller villkor 3.15.1.

Pensionsmyndigheten anser att det kan vara olämpligt att fondförvaltare har avtal med närstående om det sedan tidigare är känt att den närstående aktören har agerat olämpligt och därmed kan skada förtroendet för premiepensionssystemet.

Om det under prövning framkommer att Pensionsmyndigheten mottagit kundsynpunkter på fondförvaltarens eller närstående aktörs marknadsföring av fonder i premiepensionssystemet eller andra tjänster under gällande samarbetsavtal eller fondavtal, bör Pensionsmyndigheten även undersöka om det finns negativ uppmärksamhet i media kring marknadsföring och försäljning som behöver utredas.

Om det under prövning framkommer att fondförvaltaren eller närstående aktör brustit i marknadsföringen bör Pensionsmyndigheten göra en fördjupad utredning och begära kompletterande information från fondförvaltaren.

I de fall som Pensionsmyndigheten, i enlighet med Bilaga C 5.4, har begärt in information om exempelvis marknadsföringsmaterial eller relevanta avtal mellan fondförvaltare och närstående aktör ska Pensionsmyndigheten bedöma om informationen:

- a. är tillräcklig för att kunna pröva fondförvaltarens och närstående aktörs efterlevnad av god sed inom premiepensionen
- b. överensstämmer med övriga uppgifter om fondförvaltarens marknadsföring som Pensionsmyndigheten har tagit del av

När informationen rör närstående aktörer bör Pensionsmyndigheten jämföra med den information som lämnats i ansökan avseende tredjepartsavtal enligt villkor 3.19. Syftet med jämförelsen är att avgöra om fondförvaltaren eller närstående aktör har agerat på sätt som överensstämmer med de uppgifter som fondförvaltaren lämnat.

9.3. Provisioner och ersättningar (3.15.2)

3.15.2 Provisioner och ersättningar (v.2.0)

Det får inte vid någon tidpunkt utgå provision, incitament eller annan ersättning för försäljning, tecknande eller förmedling av fondandelar inom premiepensionen eller löpande ersättning baserad på förvaltat volym inom premiepensionen.

Exempel på sådana ersättningar är t.ex. kick-backs, fondrabatter och marknadsföringsbidrag kopplade till fonder inom premiepensionen. Denna bestämmelse innebär ingen begränsning av Fondförvaltarens skyldighet att lämna prisreduktion till Pensionsmyndigheten enligt detta fondavtal.

Bilaga C 5.2. Ersättningar och försäljning m.m. (v.2.0)

I enlighet med fondavtalets huvuddokument p. 3.15.2 får det inte utgå ersättning vid försäljning och tecknande av fondandelar på Fondtorget. Ersättning för försäljning och tecknande omfattar även:

- i. ersättning för marknadsföring till anställda i egen organisation, Närstående aktör eller annan tredje part, där ersättningen är kopplad till tecknandet av fondandelar på premiepensionens fondtorg,
- ii. lön eller provision till anställd som kopplats till tecknande av fondandelar på fondtorget.

Fondförvaltaren ansvarar för att dess ersättningspolicy och incitamentsprogram avspeglar premiepensionens långsiktiga karaktär och uppdrag. Det är inte tillåtet att ha incitamentsprogram som direkt baseras på volymtillväxt inom premiepensionen, annat än som en effekt av fondens förvaltningsresultat. Fondförvaltaren ska på begäran från Pensionsmyndigheten redogöra för ersättningspolicyns och eventuella incitamentsprograms struktur och innehåll.

Fondförvaltaren får inte använda andra produkter eller tjänster som försäljningsargument för val av viss premiepensionsfond. Detta omfattar produkter och tjänster som i marknadsföringen kopplas till premiepensionen, t.ex. livförsäkring, efterlevandeskydd utanför premiepensionen, andra sparprodukter eller förvaltningstjänster, t.ex. diskretionär förvaltning. Pensionsspararen får inte heller erbjudas rabatter på finansiella tjänster eller produkter såsom bolån, andra lån eller försäkringar i samband med marknadsföring av en fond i premiepensionssystemet. Erbjudanden om t.ex. pengar, lotter, gåvor eller andra förmåner, produkter eller tjänster får inte förekomma i samband med marknadsföring av en fond i premiepensionssystemet.

Erbjuder en Fondförvaltare, eller till den Närstående aktör, rådgivning eller förslag där premiepensionen omfattas, ska upplysningar från pensionsspararen hämtas in om dennes kunskaper om sin ekonomiska situation och mål med sparandet samt erfarenhet av investeringar. Upplysningarna ska utgöra grund för Fondförvaltaren eller den Närstående aktören att kunna lämna lämpliga råd eller föreslå en lämplig förvaltningsstrategi. I sammanhanget ska också beaktas spararens risktolerans och förmåga att bära förluster i syfte att uppnå en sund och relevant riskhantering utifrån pensioneringssyftet.

I det fall rådgivningen innefattar ett förslag om åtgärd som omfattar ett paket av kombinerade lösningar, tjänster och produkter, där premiepensionen är en del, ska Fondförvaltaren eller Närstående aktör i en lämplighetsbedömning beakta om paketet som helhet är lämpligt utifrån spararens riskprofil och målsättning. Inga andra lösningar än sådana som kan anses lämpliga för den enskilde pensionsspararen får rekommenderas. Fondförvaltaren och övriga Närstående aktörer ska också avråda pensionsspararen från att vidta åtgärder som inte kan anses lämpliga med hänsyn till dennes behov, ekonomiska förhållanden eller andra omständigheter.

Av villkor 3.15.2 *Provisioner och ersättningar* framgår att det inte vid någon tidpunkt får utgå provision, incitament eller annan ersättning för försäljning, tecknande eller förmedling av fondandelar inom premiepensionen eller löpande ersättning baserad på förvaltd volym inom premiepensionen. Exempel på sådana ersättningar är t.ex. kick-backs, fondrabatter och marknadsföringsbidrag kopplade till fonder inom premiepensionen. Bestämmelsen innebär ingen begränsning av fondförvaltarens skyldighet att lämna prisreduktion till Pensionsmyndigheten enligt fondavtalet.

Bilaga C villkor 5.2 *Ersättningar och försäljningar m.m.* hänvisar till regleringen i 3.15.2. I Bilaga C, 5.2 framgår att ersättning för försäljning och tecknande även omfattar:

- i. ersättning för marknadsföring till anställda i egen organisation, närstående aktör eller annan tredje part, där ersättningen är kopplad till tecknandet av fondandelar på premiepensionens fondtorg,
- ii. lön eller provision till anställd som kopplats till tecknande av fondandelar på fondtorget

Ersättningspolicy och incitamentsprogram

Fondförvaltaren ansvarar för att dess ersättningspolicy och incitamentsprogram avspeglar premiepensionens långsiktiga karaktär och uppdrag. Det är inte tillåtet att ha incitamentsprogram som direkt baseras på volymtillväxt inom premiepensionen, annat än som en effekt av fondens förvaltningsresultat. Fondförvaltaren ska på begäran från Pensionsmyndigheten redogöra för ersättningspolicyns och eventuella incitamentsprograms struktur och innehåll.

Begränsningar av erbjudanden

Fondförvaltaren får inte använda andra produkter eller tjänster som försäljningsargument för val av viss premiepensionsfond. Detta omfattar produkter och tjänster som i marknadsföringen kopplas till premiepensionen, exempelvis livförsäkring, efterlevandeskydd utanför premiepensionen, andra sparprodukter eller förvaltningstjänster, t.ex. diskretionär förvaltning. Pensionsspararen får inte heller erbjudas rabatter på finansiella tjänster eller produkter såsom bolån, andra lån eller försäkringar i samband med marknadsföring av en fond i premiepensionssystemet. Erbjudanden om t.ex. pengar, lotter, gåvor eller andra förmåner, produkter eller tjänster får inte förekomma i samband med marknadsföring av en fond i premiepensionssystemet.

Rådgivning som omfattar premiepension

Erbjuder fondförvaltare, eller närstående aktör, rådgivning eller förslag, där premiepensionen omfattas ska upplysningar från pensionsspararen hämtas in om dennes kunskaper om sin ekonomiska situation och mål med sparandet samt erfarenhet av investeringar. Upplysningarna från spararen ska utgöra grund för fondförvaltaren eller den närstående aktören att kunna lämna lämpliga råd eller föreslå en lämplig förvaltningsstrategi. Även spararens risktolerans och förmåga att bära förluster ska beaktas i syfte att uppnå en sund och relevant riskhantering utifrån pensioneringssyftet.

I det fall rådgivningen innefattar ett förslag om åtgärd som omfattar ett paket av kombinerade lösningar, tjänster och produkter, där premiepensionen är en del, ska fondförvaltaren eller närstående aktör i en lämplighetsbedömning beakta om paketet som helhet är lämpligt utifrån spararens riskprofil och målsättning.

Inga andra lösningar än sådana som kan anses lämpliga för den enskilde pensionsspararen får rekommenderas. Fondförvaltaren och övriga närstående aktörer ska också avråda pensionsspararen från att vidta åtgärder som inte kan anses lämpliga med hänsyn till dennes behov, ekonomiska förhållanden eller andra omständigheter. I övrigt förväntas fondförvaltaren följa tillämpliga författningar och övriga regelverk också inom detta område.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har genom ansökan och undertecknande av fondavtalet intygat att denne vid tidpunkten för prövningen av ansökan uppfyller villkor 3.15.2 *Provisioner och ersättningar* samt Bilaga C 5.2. Det innebär att fondförvaltaren har intygat att det inte vid någon tidpunkt kommer att utgå provision, incitament eller annan ersättning för försäljning, tecknande eller förmedling av fondandelar inom premiepensionen eller löpande ersättning baserad på förvaltat volym inom premiepensionen. Det omfattar inte incitamentsprogram som baseras på volymtillväxt som är en effekt av fondens förvaltningsresultat.

I normalfallet bör Pensionsmyndigheten bedöma att dessa villkor genom fondförvaltarens intygande är uppfyllda vid tidpunkten för prövning av ansökan.

Eftersom dessa villkor får effekt först efter att fondavtalet har ingåtts så finns inte samma möjligheter att med hjälp av eventuell historik på fondtorget undersöka fondförvaltarens förmåga att efterleva villkoret, som det kan finnas vid prövning av andra avtalsvillkor. Pensionsmyndigheten bör även beakta att det kan förekomma att provisioner och ersättningar kan betalas ut i efterskott, d.v.s. avser intjäning före Pensionsmyndighetens beslut om att ingå fondavtal med fondförvaltaren. I sådana fall behöver fondförvaltaren visa att utbetalningar avser ersättningar där fondförvaltaren har haft bindande avtal med anställda, närstående aktörer eller annan tredje part, där de utbetalda beloppen är intjänade före fondavtalets inträdande.

Om det har förekommit kundsynpunkter om aggressiv försäljning kan det dock indikera att fondförvaltaren i detta avseende har agerat på ett sätt som inte skulle vara lämpligt i förhållande till dessa villkor. Sådana signaler bör uppmärksammas av Pensionsmyndigheten när löpande granskning utförs under avtalstiden.

Om det under prövning skulle komma fram sådan information som tyder på att fondförvaltaren inte kommer att uppfylla dessa villkor bör Pensionsmyndigheten utreda detta vidare. Vid behov kan kompletterande information begäras in om:

- a. ersättningspolicys och incitamentsprogram
- b. erbjudanden till premiepensionssparare
- c. rådgivning som omfattar premiepension.

Syftet är att fondförvaltaren i sådana fall kan göra sannolikt att denne under avtalstiden kommer att uppfylla villkoren 3.15.2 samt Bilaga C, 5.2.

9.4. Pensionsmyndighetens namn och namnlogotyp (3.15.3)

3.15.3 Pensionsmyndighetens namn och namnlogotyp (v.2.0)

Fondförvaltaren och Närstående aktörer får endast använda Pensionsmyndighetens namn för att informera pensionsspararna om premiepensionssystemet. Informationen ska vara objektiv och saklig. Fondförvaltaren eller Närstående aktör får inte utan godkännande av Pensionsmyndigheten använda dennes logotyp.

Det framgår av villkor 3.15.3 *Pensionsmyndighetens namn och namnlogotyp* att fondförvaltare och närstående aktörer endast får använda Pensionsmyndighetens namn för att informera pensionsspararna om premiepensionssystemet. Informationen ska vara objektiv och saklig. Fondförvaltare eller närstående aktör får inte utan Pensionsmyndighetens godkännande använda myndighetens logotyp.

Vid prövning av ansökan

Fondförvaltaren har genom ansökan och undertecknande av fondavtalet intygat att denne vid tidpunkten för prövningen av ansökan uppfyller villkor 3.15.3.

I de fall det finns befintliga avtal med fondförvaltare och det under prövningen framkommer, t.ex. genom kundsynpunkter, att fondförvaltare

eller närstående aktörer har använt Pensionsmyndighetens logotyp eller varumärke på ett otillåtet sätt, ska Pensionsmyndigheten begära in kompletterande information. Fondförvaltaren ska då kunna visa att denne inte har använt Pensionsmyndighetens logotyp. I sådana fall omfattas både Pensionsmyndighetens logotyp (ordmärke) och orange kuvert (figurmärke) vilka är registrerade varumärken enligt 1 kap. 6 § varumärkeslagen.

10. Källförteckning

Författningar

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)

KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2016/438 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller krav avseende förvaringsinstitut

Förvaltningslag (2017:900)

Socialförsäkringsbalken (2010:110)

Lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet

Lag (2004:46) om värdepappersfonder

Marknadsföringslag (2008:486)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Avgiftsförordning (1992:191)

Förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten

Förordning (2018:1302) om premiepension

Föreskrifter

Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder (FFFS 2013:9)

Pensionsmyndighetens föreskrifter om fondförvaltares ansökan om att ingå fondavtal (2018:5)

Riktlinjer

Riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare, EBA/GL/2017/12 Riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information, bilaga 3 (Fondbolagens förening)

Förarbeten

Pensionsgruppens överenskommelse från december 2017
Finansdepartementets promemoria Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem (19 dec 2017)

Regeringens proposition 2017/18: 247 Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem

Regeringens proposition 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag

Pensionsmyndighetens Fondavtal

Pensionsmyndighetens Fondavtal mellan Pensionsmyndigheten och fondförvaltare avseende Fond och ISIN, 2018-10-12, version 2.0, PID 168564 med tillhörande bilagor A-C.

Pensionsmyndighetens Anvisningar till fondavtalet

Interna styrdokument

Arbetsordning

Vägledning - Förvaltningsrätt

www.pensionsmyndigheten.se

